

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egyszeri 60 koron. Félévi 24 koron.
Havonta 7 koron. Egy hónapra 8 koron 40 fillér.
Egy év alatt hetente és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Sajóvárosi Munkálatok
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: VI. Sztivós-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 212.
Szerkesztőség 700. Kiadóhivatal 700.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó 31-én lejár, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Ujházi.

Budapest, december 26.

Ami kevés babért a magyar föld megterem: Ujházi learatta. Nincs és nem volt még színész, se nálunk, se idegenben, akinek nagysága előtt annyira osztatlanul hajolt volna meg a hivatalos és nem hivatalos világ, irodalom, kritika, társadalom s ami legritkább, a színészvilág is, mint Ujházi nagysága előtt. Az irodalom alkotás közben reá gondolt, a kritika minden más színészi alkotáshoz az Ujházi-mértéket alkalmazta, mint a legmagasabb mértéket, a színészvilág hozzá igazodott és őt próbálta megközelíteni, a társadalom pedig minden kritikái-skrupulus nélkül bámulta őt, végig azon az egész szédületes skálán, melyet talentumának kimeríthetlenségével ez a csudálatos ember egyforma tökéletességgel tudott lejátszani. Ujházi a magyar művészi világban ugyanazt a szerepet töltötte be, mint Jókai Mór az irodalomban.

Mikor ma este, színészi pályájának negyvenedik évfordulóján, babérrdőbe állították Ujházit: ez a fölényes művész

életében először esett ki a szerepéből. Ennyi rajongás kiforgatta még őt is fölényes lelkének olimpiai nyugodalmából. Ellágyult. Ő, aki negyven esztendő óta játszott a mi érzéseinkkel és a virtuóz biztonságával csinálta hangulatainkat, ma este nem tudott uralkodni saját érzésein és rabja lett annak a hangulatnak, melybe az egész magyar világ hódolata és rajongása sodorta. Holnap már röstelni fogja ezt az ellágyulást, mert fölényes lelke rátalál ismét magára, de ezen a páratlan estén meglehettük gyöngeségét, első ellágyulását. S olyan kivételes gyönyörűség volt Ujházit, a meghatót, egyszer meghatottnak látni, mintha Bacchust, a mámorok istenét láthattuk volna bortól elázottnak, mámorosnak, a mámorok játéknak. Igaz hogy negyven esztendő alatt egyszer esett meg vele, de ime Ujházi is közönség volt, Ujházi is ellágyult, Ujházi is remegett. De míg ő egymaga tudott meghatni egy egész világot, most az egész világnak kellett a rajongó szeretetben összefogóznia, hogy őt hassa meg.

Méltatni most Ujházit? Vagy később volna, vagy korán. Negyven évig egyebet se tettünk, mint méltattuk s az elővel szemben viszont korán volna, hogy a történelem kezdje méltatni. Vagy talán szeressük most Ujházit? Hát van olyan ember Magyarországon, aki nem ismeri és nem szereti? Az egyetlen tisztünk az lehetne ezen a negyvenedik

évfordulón, hogy a most serdülő generációnak magyarázzuk meg, ki volt a fejlődő magyar művészetnek és a kialakuló magyar társadalomnak Ujházi. De az Ujházi diadalmas talentumát mi sem igazolja jobban, mint az, hogy a legifjabb generáció előtt sem kell őt a multjával, egykori jelentőségével dicsérni. Mert ő negyven esztendő előtt már ott kezdte, ahol őt a mai művészet legfőleg csak utólréhatta, de el most sem hagyhatta. Amit a művészet világában észak és dél szinte forradalmi munkával produkált s amit a művészettörténelem a modern színjátszás megszületésének nevez: azt Ujházi ezen a kis darab magyar földön egymaga élte, csinálta, játszotta és reformálta végig. Verista volt, mikor az olaszok még nem indultak a verizmuszsal világszerte és stilizáló volt illő alkalmakkor, mielőtt az új németek a stilizálást szegezték a színpadi verizmusz túlzásainak ellenébe. De Ujházinál se a verizmusz, se a stilizálás nem volt program, mert fölényes talentuma minden program-művésztől irfózott, hanem igenis az a nagy megérző és megértő művészlelek volt Ujházi, aki kongenialisan tudta követni a színpad igazi költőinek minden elképzelését és nem a maga sablonjára nyomorította le a költői alkotást, hanem kimeríthetetlen gazdagságu lelkével illeszkedett a legmerészebb, legújabb és legismeretlenebb költői alkotásokba is. Shakespeare, Ibsen, Hauptmann,

A kuruzsló.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnyomás tilos.)

Tisztára megbolondított bennünket Degré, Novelláiban, amelyek beszámárfülték és barnára koptatott példányát egyik a másik kezéből kapdosta, minden hős vastag havanna-szivarokat szítt, kréman rozet szűröcsölt és mindig azt mondta: Bah!

Mi is szerettünk volna krémán rozet inni és vastag havannákat füstölni, de a Gól kávé-mérésben nem volt havanna s az őt krajezáros kávéval sem igen volt változatosság, így hát a cikória és önsodorta cigaretta mellett maradtunk, de azért álmadoztunk tovább a Degré hőseinek szellemében és ha egyebet nem tehattünk, világmegevetéssel böktük oda beszélgetés közben egymásnak, hogy: Bah!..

Volt a kis helyiségben vagy nyolcz asztal, mindegyik körül különböző jellemű publikum. Volt orvosok, filozófusok, jogászok és színészek asztala. Ezek aztán néha tarkállottak az egymásnak tett vizitektől. Én nagyon szerettem az orvosok asztalához ülni, mert ott csudálatosan szép és új dolgokat hallottam az élettanból, Darwinról, meg a boncolásokról. Csak ugy nyeltem az igét és gyakorta elmentem velük a boncolóterembe, hogy ott szemtől-szembe lássam az élet és halál nagy problémáit. Onnét datál az első költeményem, amely a „Fővárosi La-

pok"-ban annak idejében (és kutya régen volt ez az „annak ideje“) megjelent.

Kisérőm, vezetőm, cziczeroném az élet-halál világában Mester Gábor, az orvosnövendék, egyike a legtudományosabban képezett, legszorgalmasabb, igazán zseniális fiukuak, akik éjjel-nappal dolgoztak, tanultak, minden vizsgálatukat a legfényesebb sikerrel tették le s elnyerték azt a kevés kitüntetés, mely akkor a legszorgalmasabb orvosnövendékeknek jutott csak osztályrészüil. Nem győztünk Gábornak gratulálni. Most ehhez, most ahhoz az erkölcsi nagy sikerhez, dícsérethez, kitüntetéshez. Ő aztán arra kért, hogy gratuláció helyett ma fizessük ki a kávéját, mert egy bolond krajezárja sincsen. Pedig éhes.

Tudvalevőleg a tudomány és a vagyon nem haladnak egy uton. Pauper Aristoteles cogitur ire pedes. Hiába mondták neki, hogy a vers első sora ugy hangzik, hogy: „Dat Galenus opes...“ vagyis hogy az orvosi tudomány a gazdagság forrása. Nem esergedezett neki abból semmi.

No de majd fog. Legyen csak doktor. Csak ugy dül majd a pénz. Mindnyájan meghívtuk magunkat vendégekkül az első stáció-jára, ahol le fog telepedni. Csakhogy aligha lehet majd hozzá jutni a barátunkhoz, mert ekvipázsek sora állja el az utat, az előszobájában pedig emberhalál lesz a nagy tolongás miatt.

Valósággal, mikor az utolsó rigorózumát tette, a tanárai megölelték és azzal bocsátották el, hogy tanítványaik díszre, virágra volt

és hogy évtizedek fognak elmúlni, amíg megint párja akar Mester Gábornak!

Eljen!

Kórusban harsogott utána a felavatáskor a riadó ünneplés. Talán még másnap is a fülében esengett kérdés alakjában.

Mert attól a naptól fogva, hogy a kezébe nyomták a fényes és minden kitüntetéssel teljes diplomát, ez a kérdés zugott a fülében: Eljen? De hogy? De miből?

Es erre a nehéz kérdésre nem talált feleletet. Végre, hosszú hányódás-vetődés után olvasott valami pályázatot valahol, az erdélyi határszélen, valami kis faluban, ahol orvosi kerestek. Elment oda és attól fogva nyomát vesztettük.

Gábor tudniillik azok közül való volt, akik nem tudnak kérni és ezt a mesterséget soha sem is fogják megtanulni. Kitünő volt a gyógyszer- és boncoltudományban, az élettanban és a kórismében, a kémia, meg a fizika gyerekjáték volt neki s az orvosi kar minden tudománya a kisujjában volt. Csak egyet nem tudott elsajátítani: a derék meggörbítésének és a hízélgésnek tudományát.

E nélkül pedig mit ért neki a többi?

Évekig beszélünk róla, kedves, szerény föllépéséről, kitünő modoráról, nagy talásmiról, aztán mindig ritkábban, mindig ritkábban, végre nem hallottunk róla többé semmit s majd hogy el nem felejtettük egészen. Azaz hogy, valljuk be, elfelejtettük biz mi őtet egészen.

A véletlen valami kis városba vitt falol-

Katona nem volt neki magasság és Dumas, Csiky vagy a legvásáribb francia komédiagyáros nem volt neki alacsonyosság. Ami költői és ami emberi: abba Ujházi el tudott helyezkedni. S a magasságban nem szédült, az alacsonyosságban nem affektált. Azt tette negyven év óta mindig, amire a modern színjátszás csak most jutott el. Őt tehát a legifjabb generációnak se kell méltatni. A legifjabb generációban is ő a legifjabb.

Megtészi a nemzetek Gondviselése olykor-olykor azt a tréfát, hogy egy káprázató ragyogású és teljességű talentumot ojt olyan talajra, melynek hasonló talentumokra való teremtképessége nincs vagy legalább nem sejtette benne senki. A Gondviselés ilyen amulatba ojtó kedvezése, ilyen véres komolyságu tréfája, ilyen meg nem szolgált ajándéka Magyarországnak Ujházi. Egy gyémánt, melynek önmagában való értéke akkor is meg lett volna, ha nem akadnak rá s melynek értéke nem lett nagyobb azzal, hogy a magyar világ a saját szerencsésére rátalált, megismerte, megbecsülte és megcsodálta. A magyar világ fejlődésének bizonyítéka az, hogy Ujházit őszintén tudjuk jubilálni. A mi jubileumunk ez, nem az övé. Mi érkezünk el hozzá, ő csak megvárta bennünket kegyesen, szépen, fölényesen. És egész művészelkünkkel örvendezünk, hogy ime eljutottunk Ujházihoz. Kulturhaladásnak ez jelentős út volt.

Budapest, december 27.

A főrendiház ülése. A főrendiház holnap, szerdán délelőtt tizenegy órakor ülést tart, melynek napirendje a következő: elnöki előterjesztések; a mentelmi bizottság jelentései; a bírának és ügyészeknek az igazságügyminisztériumba való ideiglenes berendeléséről; — az ásványolajokról és földgázokról; — két vizezinalis vasut engedélyezéséről; — a munkásbalesetbiztosításról Olaszországgal kötött vi-

vasásra. Ilyenkor kedves kötelességemnek tartom megszököni a fogadtatás elől, amely a legrettenetesebb torturák egyike és bebolyongom a kisvárost szelvényben, hosszában, megnezem, ami látni való van benne magam, szerényen és ismeretlenül. Ha nincs mit megnézni, akkor kimegyek a városvegi mezőkre és elbámulok a messzeségbe s találgatom, mennyire lehet innen az a földdarab, amelyen valamikor gyerekkéntem folytak? Mert az a legszébb föld-darab ezen a világon, amelyen először játszottunk lovacska.

Egy ízben, éppen abban az erdélyi kisvárosban, amelyről az imént emlékeztem, délelőtt érkeztem meg s nem tudván mit csinálni, betévedtem a város igazságügyi palotájába. Ott rendszeren tárgyalnak valamit, ott típusokat és karaktereket lehet tanulmányozni, ott eltelik az idő. Bementem és valami nagy nehezen helyet kapván a hallgatóság között, vártam a következőket.

Belep a vádlott és leül a bírósággal szemközt. Az arcát nem láthattam, mert háttal volt felém, de nagyon szerény megjelenésű, láthatólag jómodorn férfi. A hallgatóság körében mozgás. Ugy látszik, az eset nagy porverhetett föl a kis városban és környékén. Mialatt a nevének és korát kérdezték, éktelen zívaj támadt, vagy ötven ember akart erővel betörni a tárgyaló-terembe, de nem bozsították őket. Hiába ordítottak:

— Nem engedjük a mi jóltevőnket! A mi apánkat! Ez a mi Krisztusunk!

Ki lehet ez a jó ember? Kár, hogy nem hallottam a nevét.

szonossági szerződés beczikkelyezéséről és a fehér foszfor eltiltásáról szóló törvényjavaslatok és két miniszteri jelentés.

Háboru Japán és Kina között.

Budapest, december 27.

Kelet-Ázsiából azt a hírt röpti világgá a táviró, hogy a tavasszal Japán és Kina között elkerülhetetlennek látszik a háboru és hogy e háboruban az Egyesült-Államok Japánnal szemben Kinát fogják támogatni.

A testvér japáni és kínai nemzet között a háboruskodás éppen nem szokatlan dolog. Czirakodó, rossz testvérek ők, akik az évszázadok során már nem egyszer vívtak egymással véres háborukat. Legtöbb a múlt század kilencvenes éveiben állott szemben a két nemzet és a háboru akkor a japán szigetország fölényes győzelmével végződött.

Ebben a háboruban oly erős ellentéték és olyan fokozott mérvű gyűlölet fejlődött ki a két testvérnemzet között, hogy azoknak áthidalásáról a közeljövőben nem lehet komolyan beszélni. Ennek a megnyilatkozását láttuk a boxer-lázadás leveretésénél is, amikor a kooperáló európai és japán csapatok között épp a japániak voltak azok, akik irgalmat nem ismerő harcmodorral végeztek a kínaiakkal.

Az tehát, hogy Kina és Japán mint hadviselő felek kerülnek szembe, éppen nem meglepetés. A szenzációt és a világpolitikai háttérrel egy egész más vonatkozás adja meg ennek a háborus hírek. És pedig az, hogy az Egyesült-Államok ebben a bekövetkező háboruban, mint Kina szövetségestársa szerepel.

Ez annyit jelent, hogy az Egyesült-Államok ebben a háboruban akarják eldönteni a Csendes-Oceán hegemoniájának kérdését, amelynek birtokáért már évek óta erős versengés foly közöttük és Japánország között.

A tárgyalás kezdődik. Tudja ön, hogy mivel van vádolva? — kérde az elnök.

— Tudom. Kuruzslással.

— Tehát tudja. És mi a védelme?

— Semmi. Nem kuruzsoltam. Gyógyítottam.

A királyi ügyész gunyosan mosolyog és a megyei főorvos felteszi a szemüvegét. Elhangzik az elnöki szó, elhangzik a vád, következik a tanúk kihallgatása. Első tanu Hajagos Pál. Marhakereskedő.

— Hogy hívják?

— Hiszen csak ismer a tekintetes ur. Minden bonyuját én veszem meg.

— Hallja, most nem borjuvevéről van szó, hanem tanúkihallgatásról. Beszéljen, mi a neve?

— Hát ha csufolkodik velem a tekintetes ur, hát megmondom. És bediktálja a nevének, korát, vallását. Aztán nekifohászódik a vallomásnak.

— A tilógus ur minket sokunkat gyógyított, feleségünket, gyerekünket, marhánkat. Mindnyáján meggyógyultunk tőle. Még a Kondor kutyámat is meggyógyította. Nagy doktor ú kelme. Mindenkinek bizodalma van benne.

— Aztán tudták kendtek, hogy nincs diplomája?

— Mi az, kérem alássau?

— Orvosi oklevél, amely gyógyításra jogosít.

— Azt mi nem kerestük nála, csak gyógyulást kerestünk. Azt pedig találtunk. Ő a mi jóltevőnk. Ő a mi Krisztusunk.

— Hogy nem röstell ilyen ostobaságokat

Ez a kérdés akkor lett aktuális, amikor Japánország a Sárga-tenger vizein az orosz tengeri hatalmasságot tönkresilányította és ezáltal a keletázsiai vizeket egészen az ő tengerészetének szerezte meg. Amerika már akkor féltékenykedett Japánországra.

Es ez a féltékenykedés nemcsak arra szorított, hogy komolyan féltetni kezdte a Fülöp-szigetek birtokát, ahová a japán-beözönlés egyre erősebb lett, hanem számolt azzal a körülménnyel is, hogy ipara számára egészen elvesziti a kínai piacot, amelyet az oroszokon vett győzelem most már teljességében a japán iparnak és kereskedelemnek szolgáltatott ki.

Ez a féltékenység az utolsó években már többször jutott arra a pontra, hogy a háboru Amerika és a japáni szigetország közt ki fog törni. Amerika azonban mindannyiszor óvatosan elkerülte, hogy háborut kelljen viselnie Japánországgal. Elkerülte, ámbár az amerikai közvéleményben meg volt a hajlandóság a háborura és nem egyszer nyilatkozott meg az Amerika nyugati partvidékein valósággal sportszerűleg üzött japánüldözésekben. Amerika azonban nem érezte magát elég erősnek a diadalittas japán flottával szemben és inkább dearált a japán diplomáciának, semhogy szabad folyást engedett volna a japánellenes hangulatnak.

Titokban azonban serényen dolgozott Japán ellen. Segítőtársat keresett és talált magának Kinában, amelynek érzékenységét nem volt nehéz felpaprikázni Japán ellen. Es ezzel az ügyes diplomácia sakkhuzással két tűz közé szorította az agilis Japánt.

Mert Japán csak úgy tudja Kinában megvédelmezni az érdekeit, ha oda csapatokat szállít. Ennek a hadműveletnek a keresztülvitelére azonban a japán flotta aszisztenciájára van szükség. Így tehát Amerikának csak egy megosztott japán flottával kell majd megbirkóznia és az a veszedelem egyáltalában nem fenyegeti, hogy Japán a Fülöp-szigetekre vagy az amerikai partokra csapatokat szállíthasson.

beszélni, Hajagos. Krisztus nem volt kuruzsló.

— Annyit tudok, tekintetes uram, hogy neki sem volt orvosi oklevele, amint mondani tetszik, pedig hát elég sikerrel gyógyított. Igaz, hogy haragudtak is érte az irástudók és a farizeusok.

— Kotródjék kend és ne beszéljen bolondokat.

Jött a második tanu, jött a harmadik, aztán a többi, vagy harminczan. Mind gyógyította őket és kigyógyította. Diploma után egy sem kérdezősködött, hanem fizettek neki, ami tellett tőlük. Kérni — nem kért senkitől, de adott neki mindenki, aki csak tudott. Ezért szerették annyira és az egész vármegye betegai hozzá jártak, nagy megbotránkozására a megyei és városi doktoroknak.

— Mit szól ehhez?

A vádlott nem szólt semmit. Következett egy fulminans vádbeszéd, egy genialis összegezés, aztán ítélethozatalra került volna a sor, de ekkor a vádlott egészen váratlanul, felemelkedik és szólásra jelentkezik. Kiváncsian fordulnak feléje mindnyáján. Az elnök feltolja a pápaszemét.

— No, valahára. Szóljon. Valljon, csak hasznára lehet!

A vádlott elővesz egy irást a bal belső zsebéből és odanyújtja az elnöknek.

— Méltóztassék fölolvadni!

Az elnök megint felteszi a pápaszemét és kezébe veszi a nagy pergament, kinyitja és olvassa.

Elképed. Odanyújtja a főügyésznek. Ez kiejti a kezéből és békén engedi, hogy a me-

Amerika tehát a diplomáciában már megnyerte azt a háborút, amit a Csendes-Oceán hegemoniájáért Japán nyakába akar zudítani. Azonban, hogy valójában is megnyeri-e, ahhoz még nagyon sok hozzátenni valója van a japán haderő ismert szívósságának és hősiességének. Ez még nagyon is megváltoztathatja azt a képet, amit az amerikai diplomácia ügyessége Amerikára nézve olyan tetszetősen állított be.

Budapest, december 27.

A miniszterelnök Gyömrőn. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök tegnap feleségével anyósa meglátogatására Gyömrőre utazott. A miniszterelnök ma este visszatért a fővárosba.

Lukács László üdvözlése. Lukács László pénzügyminiszter és gróf Szapáry László volt kormányzó több napos abbáziai tartózkodás után Fiumén át Budapestre utaztak.

A bankkormányzó elutazása. Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója, aki a karácsonyi ünnepeket rokonai körében Budapesten töltötte el, tegnap este visszautazott Bécsbe.

Az egyeztető bizottság ülése. A legfelsőbb szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok átvizsgálására a házszabályokban előírt bizottság december 28-án, délután fél 1 órakor a főrendiházban, az elnöki értékezeti tereemben ülést tart. Tárgy: 1. „a kir. bíróságok és ügyészségek tagjainak az igazságügyminisztériumban való ideiglenes alkalmazhatóságáról szóló 1899. XLVIII. törvények hatályának további meghosszabbításáról”; 2. „az ásványolaj-félekről és a földgázokról”; 3. „a káliumsókról”; 4. „az alföldi első gazdasági vasutársaságok részvénytársaság vasutovonalaikra kiadott engedély-iratnak a függelékeinek egyesítéséről”; 5. „a hajdúsámsom-nyírbátori h. é. vasutovonali engedélyezéséről”; 6. „a munkásbalesetbiztosítási viszonyosság iránt Olaszországgal 1909. évi szeptember hó 19-én Rómában kötött egyezmény beczikkevezéséről”; és 7. „a fehér vagy sárga foszforral való gyújtógyártás eltiltásáról” szóló törvényjavaslatok.

— (A kiutalványozott lelkészi kongrua.) A Kultuszminiszter 125.789. számú átiratával kiutalványozta, a folyó év II. felére eső kongrua és egyéb illetményeket. Az érdekelt lelkészek szabályszerűen kiállított bélyeges nyugtáikat tehát már beküldhetik egyházmegyéik hatóságához, ezelszerű azonban a

gyei főorvos kapja föl. Amikor ez is lecsúszóban veszik a kezükbe bírák, jegyzők, jelenlevők....

A közsternáció általános.

Végre az elnök szóhoz jut. A kezébe kapja a dokumentumot és olvassa:

— Mi, a magyar királyi tudományegyletem...

Általános elképedés. De hiszen ez orvosi diploma! Egyike a legkitünőbbeknek, amelyeket csak láttak!

A megyei főorvos lesiet, mind a két kezét megragadja: „gratulálok, kolléga! Maga az! Hiszen hallottam én valaha az egyetemi professzoroktól erről a portentum tanítványról! Hát maga az? Ejnye, ejnye, végzetes tévedés? Hát hogy történt?

Az elnök aztán nagy zavarodottan visszavonul a bírókkal s öt perc múlva kihirdeti a felmentő ítéletet a legszebb formában.

A vádlott távozik. Moraj kél nyomában, az urak mind süvegelik, de a parasztok, akik még az elébb Krisztusnak nevezték, kuncsal szemekkel tekintenek rája. Némelyik morogja is maga elé:

— Beesapott bennünket. Ez is tilógus!

Amint a vádlott megfordul, ráismerek. Ez az én Gáborom! Rákiáltok a hallgatóság padjáról:

— Gábor!... Megállj...

Megfordul. Megismer. Odasiet.

— Olvastam a helyi lapban, hogy jössz. Azért is jöttem be. No meg a tárgyalás miatt. Azzal karonfog és visz magával.

Δ vásártéren egy kis vendéglőben aztán

nyugta mellé csatolni egy felbélyegzett és a kongruára jogosultak nevére az összeg feltüntetésével kiállított postautalványt is.

Közösügyes világ — két napig.

— A trónörökösnek csak hét óra. —

Megjöttek a közös miniszterek.

Budapest, december 27.

A szilveszteri pót-delegáció — ez a negyvenötödik delegációs ülés — holnap kezdődik s holnapután véget is ér. Szerdán megalakul, csütörtökön délelőtt meghallgatja a trónörökös fenséges szájából a trónbeszédet s délután megszavazza a négy havi indemnitást, nehogy a közös ügyekben is ex-lex álljon be. Az osztrák delegátusok egy része már itt van, a további része holnap reggel érkezik meg a fővárosba. A közös miniszterek közül báró Burián István pénzügyminiszter, aki a karácsonyi ünnepeket is itt töltötte családja körében, s gróf Montecuccoli Rudolf tengerészeti parancsnok már napok óta Budapesten időznek. Báró Aehrenthal-Lexa Alajos külügy- és báró Schönaich Ferenc hadügyminiszter pedig ma este jöttek meg.

Ferencz Ferdinánd főherceg csütörtök reggel a rendes bécsi személyvonattal robog be Budapestre, s miután a reábizott közjogi funkcióit hivatalos ridegséggel elvégezte, kora délután nyomban ismét el is utazik. Összesen hét órát fog itt tölteni. Ezt az elzárkózást mély szomorúsággal kell konstatálnunk, mert a szent korona várományosát, pártkülönbség nélkül, a legnagyobb szeretettel várja az ország. Ezt a Kossuth-párt külön kommunikéban is hangoztatja, amihez sem hozzátenni, sem attól elvenni valónk nincs. De ismételtén fájdalmas érzésünknek kell kifejezést adnunk, hogy a trónörökös oly nagy sietséget tanusít, amikor ezt a földet, ezt a népet el kell hagynia, míg ellenben nagyon is hosszú megfontolást igényel a részéről, amikor arról van szó, hogy ide ellátogasson. A hü magyar nemzet, amely a

Habsburgokat már annyiszor kötelezte igaz hálára, nem érdemel ilyen gánásmódot.

A trónörökös Budapesten.

Ferencz Ferdinánd trónörökös holnapután, csütörtökön reggel 7 óra 40 perczkor érkezik Budapestre a nyugati pályaudvaron. A trónörökös érkezésének pontos idejéről ma délelőtt értesítették hivatalosan a budapesti főkapitányságot. A trónörökös főudvarmesterei hivatala egyuttal közölte, hogy semmiféle hivatalos fogadás nem lesz. A trónörökös a rendes bécsi személyvonattal jön Budapestre néhány főnyi kíséretével. A pályaudvaron egyedül dr. Boda Dezső főkapitány fog megjelenni. A rendőrség semminemű nagyobb szerű intézkedést éppen ezért nem is tett és a pályaudvart nem is zárják el a közönség elől. A trónörökös mindössze csak hét órát fog a magyar fővárosban tölteni és délután 2 óra 30 perczkor ugyan csak a nyugati pályaudvarról visszautazik Bécsbe. Az elutazásnál, csak úgy, mint a megérkezésnél, szintén elmarad minden hivatalos czerimónia. Az udvari fogadás az osztrák delegátusok részére csütörtökön délelőtt tizenegy órakor, a magyarok részére aznap pontban délelőtt lesz. A fogadás nem a nagy trónteremben, hanem a kis audienciás szobában lesz. Bécsi politikai körökben a leghatározottabban hirt jár, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös a delegációk megnyitása alkalmával Budapesten sem az osztrák, sem a magyar delegáció tagjainak fogadásánál nem fog cerclét tartani. A trónörökös délelőtt fél tíz órakor báró Bienerth Richard osztrák miniszterelnököt, fél tizenegy órakor pedig gróf Khuen-Héderváry Károly magyar miniszterelnököt különkihallgatáson fogadja.

Ferencz Ferdinand és a Kossuth-párt.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt felhívatalosa ma a következő kommunikékat adta ki:

Ferencz Ferdinánd trónörökös külsőben álló budapesti utjával kapcsolatosan egyes bécsi lapok tendenciózusan terjesztik azt a valótlan hírt, mintha a függetlenségi Kossuth-párt helytelenitene azt a tényt, hogy királyunkat a delegációk ünnepélyes megnyitásánál Ferencz Ferdinánd trónörökös fogja képviselni, illetőleg helyettesíteni. A Kossuth-párt felfogása ellenkezőleg az — ha már fentartják azt a hibás és téves szokást, amely szerint a képviselőház egyik bizottságának ülésezését királyi beszéddel nyitják meg — ez alkalommal

együtt ebédeltünk. Elmondta az élete sorát, töröl-hegyre.

— Kedves öregem. Mikor nagy reményekkel, egy csomó könyvvel és kevés pénzzel letelepedtem abban az isten háta mögötti faluban, ahonnan most a törvény és igazság karja cipelt elő, egyszerre azon vettem észre magamat, hogy a Robinson-szigetén vagyok. Akár csak az a szegény hajótörött gyerek, úgy álltam én is elhagyatottan, egyedül, az ördög sem kérdezte: honnét jöttem? Mit akarok!?

Megszálltam egy öreg asszonytól, aki vajakosság hírében állott. Ezt én persze, nem tudtam, csak azt, hogy az öregnek van egy szép unokája a kis Lizi, aki rám takarított, főzött és ellátta a házat. Vettem észre, hogy estére kelve tömördek ember csusszan be a hátsó ajtón az öreghez és távozik onnan éjjel felé. Azt hittem: fonó. De aztán megtudtam, hogy az öreg kuruzsló asszony.

Ezt Lizi mondta el, akit nagyon megszerettem. De ő is öregem. Nem állott volna utunkban semmi, csak a megélhetés. Én még a betevő falatokat sem tudtam megkeresni. Mikor aztán az öreg asszony meghalt, az árva magára maradt és a feleségem lett. De miből élünk?

Az első gyerekeim csak eltengődtek valahogy. De már a másodiknak még ingecskét sem tudtam venni. Mit tettem hát? Felállítottam a tudományomat, elárultam a talentumomat és átvettem a vénasszony kuruzslását. Három esztendő alatt meggazdagodtam. Most már élhetek a magaméból.

Azt kérde, hogy hát az öreg asszony,

hová tette a pénzét? A baracsi barátoknak hordta, meg az előjáráságnak. Azok aztán hallgattak. Megélni: megélt belőle, de félre nem rakhatott. Én ellenben mindent félre raktam. Az egész vidék azt hitte, hogy a vén asszony titkainak én vagyok az örököse és éppen úgy özönlöttem hozzá, mint annakelőtte az öreghez.

— No már most elkövetkezett az a nap, amikor a „felsőbbség” érdeklődni kezdett a dolog iránt és csak annyit hallott, hogy megint van kuruzsló a faluban. Hogy ki? azzal nem törődött. Így kerültem hurokra én, mivel a kellő perczentekeket nem liferáltam a besugóknak...

Még sokáig mesélt nekem a családjáról, terveiről s így mult el a délután. Este én felolvasási robotot végeztem, s hazautazott, ígérve, hogy ha Pestre jön: felkeres. Évek multak el, én nem láttam, nem hallottam róla, egyszerre csak a Dunaparton sétálva élelem toppan és a nyakamba borul.

— Te vagy, kuruzsló!

— Én, az ördög vigye el a kuruzsiást.

— Mi jó hoz Pestre?

— Itt telepedtem le és élek a tudományomnak.

— Hát nem folytattad a kuruzslást?

— Verje meg az Isten! Tudod-e pajtás, hogy attól az órától fogva, hogy kitudódott, mennyire diplomás orvos vagyok: az ördög sem jött hozzám? Ehen kellett volna halnom.

— És így?

— Minthogy kuruzsló lenni nem tudtam tovább, most felesapok — tudósna!

a téli zord időben, a budai várpalota lakatlan hidegében ne jöjjön el rövid, egyetlen napra az agg uralkodó s ne tegye kockára egészségét olyan funkcióval, amely alapjában véve nem egyéb formalitásnál. A legtermészetesebb az, hogy ily körülmények között az ősz királyt az ifjú trónörökös helyettesíti és hogy az uralkodói tevékenységek közül azokat, amelyek az agg államfőre terhesek, az életerős utód vállalja és teljesíti. Ez más országokban is mindig szokásos volt. Ez a Kossuth-párt felfogása, s így a bécsi lapoknak az a célzatos híresztelése tehát, amely a párt idevonatkozó álláspontját hamis színben tünteti fel, annyival is inkább rosszakaratu, mert hiszen a nyilvánosság előtt ebben a kérdésben a Kossuth-párt álláspontját sajtója útján kifejezésre juttatta, már pedig ez mindig a legnagyobb megelégedéssel, sőt örömmel irt erről az eseményről.

A kis delegáció.

Az osztrák delegáció tagjai holnap délután tíz órakor tartják első teljes ülésüket Budapesten, az osztrák delegáció Akadémia-utcai palotájában.

A magyar delegáció tagjai holnap este öt órakor tartják az országháza delegációs termében előterjesztésüket. Fél hat órakor a magyar delegáció első teljes ülését tartja.

Egy magyar Dreadnought.

A kereskedelemügyi minisztériumban ma délután tízenegy órakor Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter és gróf Montecuccoli Rudolf tengerészeti parancsnok között tanácskozás volt, amelybe a kereskedelemügyi minisztérium és a közös hadügyminisztérium tengerészeti osztályának szakosztályfőnökeit is bevonták. A tanácskozás egy Dreadnought-nak Magyarországon való építésére vonatkozott és délutáni egy óráig tartott.

A bank-exlex.

Január elsején ezuttal a közös monarchia mindkét államában — ezuttal először — beáll a bank-exlex, mert eddig hasonló esetben Ausztriában a 14. paragraffussal léptették életbe a bank-szabadalom meghosszabbítását. Ezuttal a bank-egyezményt egyik parlament sem tárgyalta le. A Reichsrath az indenmitási javaslatba beszurt ugyan egy szakaszt hat hetes bank-provizóriumról, de ez csak akkor lépett volna életbe, ha a magyar országgyűlés kongruens törvényjavaslatot fogadott volna el, ami azonban — tudvalevően — nem történt meg.

A zavarok elkerülése végett most a két kormány arról értesíteni fogja a közös bankot, hogy 1911. február 15-ig a statusquo alapján főtartják a törvényes rendelkezéseket; illetve, hogy a jelzett időpontig senkinek jegyszabadalmat nem ad, természetesen a bank is kötelezi magát arra, hogy a statusquo szabta kötelezettségének eleget tesz s ennek fejében föl van mentve, hogy a szabadalom meghosszabbítása céljából újra kérvényeznie kelljen.

Ehez a tényálláshoz képest az Osztrák-Magyar Bank holnapi közgyűlésén két előterjesztést fognak tenni: Az egyik kérni fogja a két kormánnyal kötött, de még parlamenti uton el nem intézett, a jegyszabadalmat 1917. végéig meghosszabbító egyezményhez való hozzájárulást; a másik előterjesztés arra a fölhatalmazásra vonatkozik, hogy az említett feltételek mellett a két kormánnyal az 1911. február 15-ig terjedő ideiglenes megállapodást megkötthessék.

Ettől a provizórikus bank-egyezménytől eltekintve, az osztrák és a magyar kormány kölcsönös nyilatkozatot fognak tenni, hogy az érme- és a pénz-rendszerre vonatkozó szerződést továbbra is érvényben tartják.

A munkapárt ujve.

A nemzeti munkapárt tagjai január elsején délelőtt tíz órakor egybegyűlnek a párt körhelyiségében, ahol Beöthy László fogja Perczel Dezső, a párt elnöke előtt a párt szerencsésivánatait az újév alkalmából tolmácsolni. A pártkörből a munkapárt tagjai háromnegyed tízenegy órakor fölvoznak a miniszterelnökségi palotába, ahol a munkapárt

kapárt nevében annak elnöke, Perczel fogja gróf Khuen-Hédervány Károly miniszterelnököt az újév alkalmából üdvözölni. A miniszterelnökségi palotából azután a párttagok atmennek a képviselőházba, ahol Dániel Gábor Berzeviczy Albertet, a képviselőház elnökét üdvözli az újév alkalmából.

A horvát helyzet.

Dr. Tomasics Miklós horvát bán ma délután Zágrábból a fumei gyorsvonattal Velenczébe utazott. A bán szabadságideje 10—14 napig tart.

A horvát bán kormányt támogató szerb képviselők, valamint a görög-keleti epizkopátus kivánságára dr. Tomasics Miklós bán rendeletet adott ki, amelyben a Szent Száva-ünnep megtartását a régebbi szokásnak megfelelőleg, ismét engedélyezi. A bán rendeletet adott ki továbbá, amelylyel a népiskolai görög-keleti lelkészeknek megengedi, hogy az iskolai bizonyítványokat cizrill betűkkel írják alá.

A horvát országgyűlés megalakulása után tudvalevőleg január 23-ig napolta el üléseit. Hír szerint a koalícióhoz tartozó képviselők husz aláírással ültetett kérvényt szándékoznak az elnöknek átadni, hogy az országgyűlést már január 3-ikára hívja össze, miután a hosszú szünetével sincs indokolva. Ha a koalíció képviselői tényleg az országgyűlést összehívatták, ez nem talánna készületlenül a bán, miután az indenmity-javaslat kétszen van és az országgyűlést a felirati és költségvetési vita eléggé foglalkoztatná.

A megalakulás alkalmával a szerb radikális párt egyetlen képviselőjét, Ivics Sándor dr.-t szintén beválasztották a jegyzői karba. A párt központi választmánya legközelebb ülést tart, amelyen el fogja határozni, hogy Ivicsnek le kell mondania a jegyzői tisztségről, mivel a párt ellenzéki álláspontot foglal el és így a bánról mitsem fogadhat el, másrészt azért is, mert az elnökségbe egyetlen szerbet sem választottak be.

A koalícióspárti lapok ma egyértelműen támadják a kertsztényszocialista pártot és Tomasics bán, aki Frank Vladimir dr.-t diakonári közjegyzővé nevezte ki. Frank annakelőtte képviselő volt és a Starcevic-pártnak egyik jegelszántabó hive s azért szemére lobbantják a bánnak, hogy uniosta politikus létére mikép nevezhette ki közjegyzővé azt az exponált politikust, aki homlok-egyenest ellenkező politikát követ.

KÜLFÖLD.

Halál vádalahelyezés előtt.

— Pajakoff miniszter tragikus esete. —

Szofia, december 27.

Mint ismeretes, néhány hét előtt mind sürűbben hangzottak fel a gyanúsítások Pajakoff volt bolgár pénzügyminiszter ellen, hogy abban az időben, amikor Bulgária pénzügyeit intézte, csak azokkal a külföldi pénzintézetekkel került összeköttetésbe, amelyek a bolgár kőleszők megszerzése fejében busás proviziókat fizettek neki. Pajakoff felháborodással utasította vissza a vádak és a Balkanska Tribuna nevé lapban hosszabb nyilatkozattal verte vissza a vádak, amelyeket politikai ellenfelei praktikáinak minősített. Az éles hangú nyilatkozatban kijelentette Pajakoff, hogy soha egy centime jutalékot nem fogadott el, ellenben Fülöp köbörzi herceg, Ferdinánd király bátyja kapott proviziókat a bankoktól.

A vád terjesztői, akik Pajakoffon kívül a többi stambulovista minisztert is megvádolták, Szófiába hívták a creusoti Schneider ügygyár egyik főnökét, akit Pajakoff volt miniszter pörében tanuként idéztek meg.

A gyanu mind szélesebb árban hömpölyögve elnyeléssel fenyegette a volt stambulovista minisztereket s a vád határozott alakot öltött akkor, amidőn nyolezvannyolez képviselő aláírva a vád alá helyezettési indítványt, azt a szobranje elé juttatta. Ennélfogva a szobranje kénytelen volt az indítványt tárgyalás alá venni, aminek eredményeképpen vizsgálóbizottságot küldött ki a volt miniszterek működésé-

nek alapos tanulmányozására. Így készült el az a jelentés, amelyet a vizsgáló-bizottság a stambulovista miniszterek tevékenységéről a szobranje elé terjesztett. A jelentés exminisztereket politikai vétségekkel, sikkasztásokkal vádolja, amelyeket az államkincstár kárára követtek el. Azzal végződik a vádiratnak beillő jelentés, hogy a volt miniszterek a legsúlyosabb büntetést érdemlik. Eseteket sorol fel a jelentés és összegeket emlit, amelyekkel a volt miniszterek nem tudtak elszámolni. A legsúlyosabb vádak Gudow volt belügyminisztert érik, aki a rendőrség pénzeiből egy negyedmillió frankot fordított a saját céljaira.

Most, hogy a szobranjenak határoznia kellett a Stambulov-kormány több tagjának vád alá helyezése fölött, sok képviselő fenyegető levelet kapott, amelyekben meggyilkolással fenyegetik őket, ha a vád alá helyezés mellett szavaznak. A jelentés folytán azonban a vád alá helyezés elkerülhetetlennek látszott. Azonban vád alá helyezése előtt meg szokás hallgatni a vádlottat s így a szobranje mai ülésére tüzte ki Pajakoff és társai meghallgatását is. Erre azonban már nem került a sor, mert Pajakoff volt minisztert abban a pillanatban, amidőn a szobranje épületébe készült lépni, hogy vád alá helyezettetésére vonatkozólag nyilatkozzék, szívszélhűdés érte és azonnal meghalt.

A szobranje mai ülésére megidéztek a vád alá helyezett stambulovista volt minisztereket, hogy személyesen védekezhessenek. A mai ülést leirhatatlan érdeklődés és izgalom előztek meg. A képviselőház épülete körül tömegek ember tolongott, hogy lássa jönni a vádlott exminisztereket. Pajakoffot a parlament közelében érte a szívszélhűdés és az utcán meghalt. Pajakoff az utolsó napokat a legnagyobb izgatottságban töltötte. Éjjel-nappal védőbeszédet dolgozott, amelyet a szobranjenben fel akart olvasni.

Pajakoff halála az ülés elején történt, amidőn a vádalahelyezésre vonatkozó indítványt megokolták és éppen a miniszterek kihallgatását akarták megejteni. Nagyszámu közönség volt jelen a karzatokon. Több volt miniszter már helyet foglalt a számukra fentartott asztalnál, amidőn a szobranje elnökét értesítették, hogy Pajakoffot az ülésterem küszöbén szívszélhűdés érte. Az ülést azonnal megszakították, Pajakoff halála egy pillanat alatt bekövetkezett. Az ülést erre bezárták és a szobranje ülészakát 1911. február 23-ig elnapolták. Pajakoff halála rendkívüli feltűnést keltett.

Japán—kinai háboru. Vladivosztkából érkezett jelentések szerint ott tavaszra kikerülhetetlennek tartják a háborút Kína és Japán között. Kinának ebben a háboruban hir szerint szövetségesei lesznek az Északamerikai Egyesült Államok. Ezt a segítséget Kína már biztosította magának.

Osztrák-magyar—orosz közeledés. A pétervári diplomáciai körök meg vannak róla győződve, hogy a német diplomácia azon fáradozik, hogy Ausztria és Magyarország és Oroszország között barátságos közeledést hozzon létre. Ezzel összefüggésbe hozzák Berchtold grófnak legközelebbi berlini utazását. Itt azt hiszik, hogy gróf Aehrenthal lemondása után gróf Berchtold lesz osztrák és magyar külügyminiszter.

A közeledés első aktusa hir szerint az lesz, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös részt fog venni a Skjernevice mellett rendezendő udvari vadászon, amelyen Nikolajevics Miklós és Mihajloviics Szergiusz nagyhercegek is résztvesznek.

Bécsből erre vonatkozólag azt jelentik, hogy a trónörökös skjernevicei utazásáról illetékes helyen semmit sem tudnak. A trónörökös Budapestről, ahová a delegációk megnyitása végett utazik, a hó 29-én tér vissza Bécsbe. A trónörökös egyéb utiterveiről eddig még nem tudnak.

Hasonló jelentés érkezik egy másik pétervári forrásból is. Eszerint pétervári diplomáciai körökben általános az a meggyőződés, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország között, de Oroszország és Nagy-Britannia között is barátságos közeledés készül. Több jel szól emellett, hogy az Osztrák-

Magyar monarchia és Oroszország között megszünt a feszült viszony. Beavatott helyen azt mondják, hogy *Berchtold* gróf osztrák-magyar nagykövét berlini utazása is a változott viszonyokkal függ össze. Az orosz diplomácia *Berchtold* grófból látja a jövő emberét és *Aehrenthal* gróf kiszemelt utódját. A másik kétségtelen bizonyosága a jó viszonyoknak a legközelebbi udvari vadászat, amely *Skierneviczében* lesz. Az egész orosz udvar részt vesz a vadászaton s készül, hogy ritka vendég jön Bécsből: *Maga Ferencz-Ferdinánd főherceg*, a trónörökös. Állítólag az osztrák udvar köréből indult ki a kezdeményezés, hogy helyreálljon a régi jó viszony. Pétervárott diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Berlin és London közt is kedvezőbb a helyzet. A megértés minden függő politikai kérdésben jó uton van s a meggyőzés küszöbön áll.

Pétervárról jelentik nekünk: *Nikolaj Nikolajevics* nagyherceg már elutazott s *Skiernevicéi* vadászatokra, amelyekre több osztrák arisztokrata is hivatalos. A nagyherceg két hét előtt vendégre volt ögróf *Pallavicininek* ausztriai birtokán a vadászaton s akkor az uralkodóház több tagjával, köztük *Ferencz Ferdinánd* trónörökösrel is találkozott. A nagyherceg ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy sok régebbi félreértést eloszlasson, ami sikerült is. Az orosz udvari körökben máris arról beszélnek, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös a jövő évben látogatába jön Pétervárra s ez lesz legkézzelfoghatóbb bizonyítéka annak, hogy a tradícionális jó viszony Ausztria-Magyarország és Oroszország között helyreállt.

Bécsből jelentik nekünk: Informált helyen semmit sem tudnak arról, hogy a trónörökös vagy az uralkodóház valamely más tagja *Skiernevicébe* készülne az orosz udvari vadászatokra. Udvari körökben jelentik, hogy mint minden évben, úgy most is a Bécsben lévő és a vidéken tartózkodó főhercegek az újvi üdvözlésre meg fognak jelenni az udvarnál. Azokon az vasutonalakon, amerre *Skiernevicébe* lehet jutni, a közel hetekben nem rendeltek udvari különvonatot. Egyébként az orosz udvari vadászatok orosz újév után, vagyis január második felében lesznek.

Új rend Portugáliában. A Havas-ügynökség jelenté *Lisszabontól*: A vizsgálóbíró elfogatási parancsot adott ki a portugál földtörvényeket vezető kormányzó és igazgatósági tagjai ellen. *Luciani Castro*, aki megbénult és ennek következtében a bíróság előtt nem jelenhetik meg, 10 millió frank biztosíték ellenében, melynek lefizetésére négy barátja kötelezte magát, házi ápolásban maradhat. A vádlott igazgatósági tagok közül tizenkettő volt miniszter. A bank könyvelői és pénztárosai is vád alatt állanak, de biztosíték ellenében szabadlábon hagyják őket.

Olaszország és Tripolisz. A Konstantinápolyi „*Ikdam*” jelentése szerint *San Giuliano* olasz külügyminiszter a római török nagykövettel folytatott beszélgetésben megegyeztetve azon híreszteléseket, melyeket Olaszországnak Tripoliszról illető állítólagos terjesztettek. E híreszteléseket olyanok terjesztik, akik a Törökország és Olaszország között fennálló barátságos viszonyt rossz szemmel nézik.

Lázadó beenszüllöttek. Berlinből jelentik: A japai (Karolihen) helyettes kormányzó távirati jelentése szerint október 18-án *Böder* kerületi főnököt, egy titkárt, egy államhivatalnokot, egy utépítő technikust és öt beenszüllöttet dasokadsz-törzshelek megölték. Utóbbiak ezóta lázadóban vannak. A helyettes kormányzó 90 katonával a zavargás színhelyére érkezett és a többi európaikat épségben találta. E hó 13-án újabb 70 katonát, e hó 19-én a Kormoran-özkiráló érkezett oda. A felkelők száma 200-250. Állítólag 90 fegyverük van. Eddig a beenszüllöttek egészen nyugodtak és igen lojális magatartást tanúsítanak. A Flanét hadihajó Uj-Guineából a zavargások színhelyére ment.

Hírek Perziából. Londonból jelentik: A „*Daily News*” hivatalos orosz részről értesülése szerint, Angliát be akarják vonni abba az egyezménybe, mely Németország és Oroszország között Perzsiára vonatkozólag létrejött. Evégből már meg is indultak a tárgyalások Berlin, London és Pétervár között. — A Reuter-ügynökség jelenté Abuschenből: A Perzsa-öbölben lévő Dubaiban a Perziával való fegyverkereskedelem elnyomásával kapcsolatban zavargások törték ki. A „*Hyacinth*” nevű angol ezirkáló csapatokat szállított partra. Ezek ellent-

állásra találtak, harc fejlődött ki, amelyben négy matróz elesett, kilenc pedig megsbesült. Egy ember eltűnt. Az arabok negyven embert veszítettek.

Ellopott diplomáciai iratok. Konstantinápolyban kínos föltűnést kelt, hogy a szófiai török követség leváltárába december 24-én betörtök. A tolvajok csak azokat az okiratokat vitték el, amelyek Törökországnak Romániával való viszonyára vonatkoznak, mert Szófiában még mindig azt hiszik, hogy Törökország és Románia között katonai konvenczió áll fenn.

EGYHÁZAK

(A Vigilantia-bizottság új tagjai.) Esztergomból írják, hogy a bíboros hercegprimás az esztergomi főegyházmege területén *Rajner* Lajos püspök, ált. érseki helynök elnöklété alatt működő Vigilantia-bizottság tagjai közé újabban kinevezte dr. *Jehlicska* Ferencz egyetemi magántanárt és *Dunariék* Károly Szent Domonkos-rendi szerzetest.

(Miksa herceg Canossája.) Miksa herceg visszavonja az irásait, mint Rómából jelentik, már odaérkezett és a domonkosok rendházában szállt meg, bár a Piazza di Spagna lévő domonkosrendi klastromban semmit sem akarnak tudni a herceg megérkezéséről. A herceg pedig tónyleg Rómában van, sőt a tegnapi nap folyamán kétszer tanácskozt az órákon át *Esser* domonkosrendi atyával, aki az indexre tett könyvek kongregációjának a titkára. A domonkosok annál lelkesebben foglalkoznak a herceg ügyével, mert ő maga is terciarius a szent Domonkos rendjének és ha a szász király ellenkezését meg tudná szüntetni, már rég a rend ruháit viselné. *Esser* a páterrel való tanácskozás természetesen a cikkre vonatkozott, amely olyan nagy felháborodást okozott papi körökben és amely a pápát — beavatottak állítása szerint — annyira megszorította. A herceg megegyezett abban a módban, ahogyan a cikkében foglalt állításait vissza fogja vonni. A herceg nem tiltakozott a szentszék kívánsága ellen, nem kifogásolta és nem szabott feltételeket. A visszavonó nyilatkozat részletesen fogja elmondani a herceg irásának egyes tévedéseit. Ezt a nyilatkozatot állítólag még a mai nap folyamán aláírták. Hogy milyen formában fogják nyilvánosságra hozni, azt még nem határozták el. A szentszék eljárása, tekintettel a szász királyi családra, a herceggel szemben nagyon enyhé lesz és megkövetését egyszerűen a „laudabiliter se subjecti” formulájával fogja nyilvánosságra hozni. Miksa herceg a legközelebbi napokban visszatér Freiburgba, hol tanszékét újra elfoglalja. Most, hogy irásait visszavonta, bár alaposan gyanúsítják moderniztikus törkévésekkel, nincs elegendő ok arra, hogy katedrójától megfoszszák. Így tehát ezt az ügyet a szentszék és a szász királyi család megelégedésére intézzék el. — Újabb tudósítás jelenti, hogy a „*Roma l'Oriente*” című lap igazgatósága ma a szentszék utasítására közzé teszi Miksa szász herceg cikkének ezüfolatát. E ezüfolat azt mondja, hogy a herceg írása, a pápát nem a nyugat és kelet összes gyermekeit atyjának tekinté, hanem a keleten élő nyájt más egyházfőnök a fenhatósága alá kívánja helyezni. Amde a szent Péternek az egész nyájt adottát át, Ezért kell a pápát névelés nélkül mindenkinék feltétlen odaadással szeretni. Ezért szükséges tehát a két egyház egyesülvése. Ez a tartalma az ezüfolatnak, amelyet Miksa herceg el fog fogadni a pápa és a saját családja kívánságára. Drezdában a herceg gyors és várátlanul jött meghajlása és visszavonulása nem vált a szives fogadtatásra. Nem várták, hogy a „*Pensées sur l'union des églises*”-ben kifejtett meggyőződéseit ilyen hamar tagadja meg.

Rómából jelentik nekünk: A pápa ma fogadta Miksa szász herceget. A Vatikánban azt mondják, hogy a szentatya rendkívül kegyes és barátságos volt a herceggel, dícsérte jámbor életét, alázatosságát és az incidensről csak annyiban tett említést, hogy megbocsátotta a herceg tévedését s értésére adta, hogy semmi sem áll útjában freiburgi működésének. A herceg még ma este visszautazott Freiburgba. Miksa herceg ügye teljesen el van intézve. A herceg aláírta a téziseket, amelyeket elébe tettek, de ezt az okmányt nem fogják nyilvánosságra hozni.

(Egyházi felügyelő-avatás.) Rozsnyóról jelentik: A gömöri evangélikus egyházmege ma iktatta be újonnan választott felügyelőjét, *Kubinyi Géza* orsz. képviselőt. Az ünnepségen a közigazgatási hatóságok, a katolikus, református papság, az izraelita hitközség, a kishonti egyházmege küldöttein kívül nagyszámu előkelő közönség vett részt. Délben lakoma volt.

Szabad maga?

vagy

éljen a taxaméter.

(A taxaméter kötelező behozataláról szóló szabályrendeletet állítólag jóváhagyták, lehet tehát készülni a jövőre. Ugyanformán):

Pasas (a konfliktusokhoz): Szabad maga, barátom?

Kocsis (végigné az emberen): Szabad.

Pasas: Akkor gyérünk a Pitypang-utcába.

Kocsis: Mit fizet?

Pasas (fölfortyan): Micsoda szemtelenség ez! Mi köze magának ahhoz, hogy én mit fizetek.

Kocsis (flegmatikusan): Kinek van köze hozzá, ha nem nekem?

Pasas: Ne feleljen velem ... gyérünk.

Kocsis: Nem lehet ... ide vagyok rendelve.

Pasas: Azt mondta, hogy szabad ...

Kocsis: Hát én szabad is vagyok ... Lát az ur mögöttem zsandárt?

Pasas: Ne vizezzeljen velem ... Nem magát kérdeztem, hanem a kocsiját, ezt a rongyos bárkát, meg a lovát, ezt a félig döglött, virstiltölték-jelöltet. A kocsi pedig szabad, mert a taxaméter így mutatja.

A kocsi (ráteszi a kalapját a taxaméterre): Ez semmit se mutat ... vagy ha mutat, akkor üljön fel az ur a taxaméterre, aztán az vigye ki magát a Pitypang-utcába.

Pasas (dühösen): Magát én meg fogom tanítani, maga vérszípoly ... Maga borotvákat fog izzadni ... Most jövök egy rendőrrel ... (elmegegy, tíz perc múlva visszatér rendőr nélkül): Hajtson a Zrinyi-utcába a kapitányságra ...

Kocsis (nyugodtan): Eregy villamoson, te szegény, hat vasér eregy.

Pasas (tájtékozva): Hogy mer maga tegezni engem?

Kocsis: Eregy gyalog, te finom és telefonálj a babádnak a Pitypang-utcába, hogy máma nem jössz, mert szegény vagy ... Eregy te drága ...

Pasas: Volt már máma idegen kéz a képén?

Kocsis: Volt, drágám, borotválkoztam ...

Pasas (a robbanáshoz közel): Hallja.. hallja..

Kocsis (kedélyesen): Soh'ne fáradjon, mert ha gorbomba lesz, odavágok az ustorról ... Mit fizet?

Pasas: Taxaméter szerint ...

Kocsis: Akkor menjen innen, mert az ilyen pasasokat megrugja a lovam.

Pasas (megnézi az óráját): Hát mit kér?

Kocsis: Ez az, nagyságos ur ... Így kell bebizni ... Most aztán megmondhatom, hogy nem viszem a Pitypang-utcába, mert rozoga a kocsim és ez a gyöngé, beteg ló nem bírja a strapát ...

Pasas (izzadva az elfojtott dühtől): Ha a derék peripa, ez ne bírna ...

Kocsis: A kocsi se ...

Pasas: Ha a pompás, vasalt jármű? ... Nem lehet az, barátom ... (újra az órájára néz): No gyérünk, testvér, gyérünk ...

Kocsis: Nem reszkérozhatom ...

Pasas: De ha jól megfizetem ...

Kocsis (gutyosan): Nem jár nekem, uram, csak amennyit a taxaméter mutat ...

Pasas: Ugyan barátom, taxaméter ... öt korona, az a taxaméter ...

Kocsis: Nyolcz korona, az a taxaméter.

Pasas (magában): Fulladj meg ...

Kocsis: Meg egy korona borralaló, az a taxaméter ...

Pasas (nyájasan bólint): Fulladj meg ...

Kocsis: Tessék beszélni, nagyságos ur ...

Pasas (bészél): Csak te fulladj meg ... (a kocsi lassan döcög).

Kocsis (hátrazol): Látja, nagyságos ur, mindig attól féltek, hogy ez a taxaméter, vagy minék hívják, nem válik be ... Bevált ez uram, mint a pinty ...

Pasas: Bevált!

Kocsis: Nem tetszett látni, milyen szépen megértettük egymást ...

Az Erzsébet-émlék pályaművei.

— Bálint és Jámbor az I. d. nyertesek.

Budapest, december 27.

Az Erzsébet-szobor bizottság pályázatot irt ki az emlékmű elhelyezésének tervére. Egy kicsit befáradtunk már ezekbe a pályázatokba és kiírásokba s a gyors egymásutánban lepergő esztendő s a felszaporodó töke sem tudja megértetni velünk, hogy miért kell a mi törekeny és poétikus lelkű királyasszonyunk emlékének megörökítését egy szinte gigantikus városrendezési tervvel bonyolítani. Dehát, mi már ebbe a kesergésbe is befáradtunk és most már eltekintve a magasabb és mélyebb művészi szemponttól, tisztára csak a pályázat ünértékével akarunk foglalkozni.

A pályázat feltételei a budai Várhegy oldalát jelölték ki, a pályaműveknek a térség művészi kiépítését kellett megoldaniuk. A pályázat körülbelül két héttel ezelőtt lejárt. Pénteken döntött a bíráló-bizottság a beérkezett munkákról. Az első, haterzer koronás pályadíjat *Bálint és Jámbor*, a második, ötezer koronás díjat *Hikisch Rezső*, a harmadik, négyezer koronás díjat ifjabb *Kausser József* nyerte meg. A zsűri ezenkívül a pályázati feltételek értelmében ezer-ezer koronával megvendöknök és jutalmazandóknak találta *Tóry Emil* és *Pogány Móricz*, *Medgyaszay István*, *Berrich Béla* és *Wachtel Elemér*, *Lux Kálmán* és *Éber László*, valamint *Hein János* pályaműveit.

A pályázat terveit ma reggel állították ki közszemlére a főrendiház egyik első emeleti termében közszemlére. Az első díj nyertesek, *Bálint és Jámbor*, kik már negyedizben viszik el a pálmát. A kisajátítandó Lónyay-villa helyén nyert területen, egy meghosszabbított terrazon, bástyaszerű építményen helyezik el az építendő emléket. Az emléket, tervezetük szerint egy zárt építmény, elkülönítve állana, körülövezve díszes parkkal, melynek összes sétautjai ide torkolnának. Az építmény az előtte álló Lónyay-féle bérház fölött három méternyire kinagaslának úgy, hogy szabad kilátást nyujtana a pesti oldalra. A terraszról egy díszes, széles lépcső vezetne az ujonnan építendő hadtestparancsnoksági palota főhomlokzata elé, melyet a Szentgyörgy-térig elnyúló bástyasétaut övezne. *Bálint és Jámbor*ék terve stilszerű és gyakorlati szempontból is sikerültnek mondható. Az előző tervek a pályázatok során egyszerűsödtek és hatásukban egységesebbek, mint voltak ezelőtt. A szobor az új terven kissé mélyre került és féltő, hogy a szomszédos háztömegek is nyomni fogják. Mindazt azonban papíron aligha lehet eldönteni és lehetséges, hogy a kivitel a tervezőknek adna igazat.

Hikisch Rezső második díjat nyert tervén a bástyaszerű kiképzést, a Disz-tér és Albrecht ut összetorkolásának arra a helyére tervezi, melyre a mostani királylépcső följárói torkolnak, hozzávéve a hadmérnöki épületből nyert terület egy részét. E kiszögélő bástyaszerű építményen az emlékmű tengelye, a honvéd főparancsnokság épületének homlokzatára ferdén néz, de viszont egy magasságban lévén a Disz-térről, Pestről is kitünően érvényesülne. Kár, hogy a Lónyay-villa kisajátítása által nyert terület nagy részét építészeti szempontból kiaknázatlanul hagyja; csupán parkirozza. Az emlékművet görög stílusban tervezi. A terv kissé krematoriumszerű, stílusában azonban határozott értékek vannak.

Ifj. *Kausser József* a Lónyay-villa és kert helyére a Lónyay-lépcső tengelyébe egy díszes oszlopös atriumot tervez, melybe beletorkolnak az összes sétautak. Az emlékművet, az ujonnan építendő hadtestparancsnoksági palota előtt, egy magasságban a Disz-térre, görög stílusban képzei, királyi-réknél ülő alakjával. Az alacsonyobban fekvő atriumból egy díszes lépcső vezetne a bástyafokon levő emlékhöz, melynek háttérét a hadtestparancsnoksági palota homlokzata alkotná és a pesti oldalról is érvényesülne. Ezt a terv a maga egészében egy talentum — ígérete. De még nem beváltás.

A pályadíjak ezzel tehát eldőlték, de még nem dőlt el a kivitel kérdése. Erről a nagybizottság meg-

kérdésével, majd csak a közmunkatanács fog dönteni. Ennek a megtörténte után azonnal kiírják a pályázatot magára az emlékműre is. Vederemol!

A párisi morgue.

— A legszomorubb középület. —

Páris, december 25.

A Place Mazas-on, az Austerlitz-híd közelében, már nemsokára átadják rendeltetésének Páris új halottasházát. Ez aktuálisabb teszi a morgue-ot, ezt a komor épületet, melyben agnoszkálás céljából, közszemlére teszik azokat a szerencsétleneket, akiknek teher volt az élet és akik — türelmetlen-ségükben — megelőzték a nagy kaszást, vagy pedig eléje siettek.

Minden nagy városnak van ilyen halottasháza. Fájdalom nélkülözhetetlen lett. Mindenütt háza, Fájdalom nélkülözhetetlenné lett. Mindenütt vannak föl nem ismert halottak. A „morgue“ elnevezést használják Newyorkban, Berlinben, Londonban — nálunk is — de csak a párisi halottasházat illeti meg ez a név.

Ez volt a legelső a maga nemében. És azért, hogy a világvárosnak ugyszólván közepén, a Notre-Dame székesegyház mögött áll, az idegenforgalomnak is központjában, csakhamar világhírűvé lett... Az utazókönyvek is csakhamar bevették a megcsillagozott látnivalók közé, de már negyedszázadig állt fenn, mielőtt az irodalom is figyelmére méltatta.

Csak 1830 körül kezdtek a költők és írók a morgue iránt érdeklődni. A legértékesebb zománctot a *Murger* mondása adta meg neki, amely szerint a *Bohéme* „vagy az akadémia vagy a morgue előszava.“

De a most lerombolásra váró morgue nem az, melyről a *Murger* háborzongató szellemessége szól. Ezt csak 1864-ben, tehát egy évtizeddel *Murger* „Scène de la vie de Bohème“-jének megjelenése után építették, magasan a Szajna fölött emelkedő s fákkal beültetett tér fölé. A legelső párisi morgue még sokkal beljebb, a régi Páris központjában állt. 1804-ben épült a mai rendőrprefektúra helyén a népes Pont Saint-Michel és Petit Pont között.

E nagyon ezélszerűen berendezett első halottasház alapítása abban az időben óriási haladást jelentett. Mindaddig a talált ismeretlen halottakat minden ezerimónia nélkül a „Petit Chatelet“ börtön pinczehelyiségében tették közszemlére. A vízifalak bolttestét pedig, amiket a Szajna hullámai vetettek ki, még a 18. században a balak és a varjak zsákmányául egyszerűen ott hagyták. Egy kéz se mozdult, hogy a pap által megátkozott öngyilkos kiszendvedt testét eltakarítsa. Az Ancien-Régime-korabeli párisiak naponként gyönyörködhetek a folyó partján rothadó hullák látványában.

Mindaz megváltozott 1804-ben. Az akkor épült halottasház jóval kisebb és még sokkal komorabb volt annál, amelyet 1864-ben emeltek. A folyópart felé néző homlokzatának nem volt ablaka s falát mindenféle színű és nagyságu plakátok borították. Kapuja egyaránt állt nyitva a közönségnek és a halottaknak. Utóbbiakat fényes nappal hordták be.

A morgue irodalmi felfedezője *Léon Gozlan*, aki 1831-ben „Paris“ első kötetében, a híres „Livre descent-et-un“-ben írta le a félelmetes épületet. A többek között ezeket mondja róla:

„A morgue, a Cité Luxembourgja, Place Royal-ja. Ugy mennek oda az emberek, mint ahogy máshova az új divatot, a viruló narancsfákat mennek megnézni. A városrészt lakóit szórakoztatják a halottak. — „Ez itt szép ember volt.“ — „Ez itt szöke volt.“ — „Látta ma reggel azt a grisette-t?“ — „Nem sokat ért! Milyen durva-harisnyája volt!“ — „Még egy!“ — „Nézzé azt a testet! Szegény leánya!“

A régi morgueból 1830. július 30-án hajón szállították a juliusi forradalom áldozatait a bastille-téri sírjukhoz. A épület előtt horgonyzott egy nagy hajó, melyről fekete zászló lengett. Erre vitték a halottakat. Némelyik rossz koporsóban volt,

mely minden lökésnél szétállani készült. Mások teljesen meztelenek voltak. Egymás fölé dobálták őket, szalhnával botakarták s aztán oltatlan mérszszel szórták be a hajót, hogy a rothadást megakadályozzák. A Szajna-parton összeverődött tömeg komor hallgatással nézte végig a visszataszító jelenetet. Csak olykor törtek ki heves szitkozódásokban.

A morgueba szállított halottak száma, Páris lakosságának szaporodásával, évről-évre emelkedett. 1816-ban még csak 284, 1835-ben 360 volt. A régi ház már akkor is szűknek mutatkozott és 1864-ben Gilbert építész a Cité-sziget délkeleti szögletében új morgue-ot épített, melyet sokáig a halottasházának utólréhetetlen mintájának tekintettek. De a most épülő magasan fölül fogja azt mulni.

Mindenesetre csekélyebb lesz az az undorító kivánsi odatódulás. Lépine rendőrprefektus ugyanis újabban úgy intézkedett, hogy csak azok léphetik át a morgue küszöbét, akiknek ot hivatott dolguk van, vagy akiket szomorú kötelesség vezet oda. És különben is, majdha nem lesz a város központjában, hanem jó messze künn, a Gare d'Orléans-nal szemben, kevés embernek lesz kedve a kitett halottak szemléletében gyönyörködni.

TÁVIRATOK.

Fölkelés egy német gyarmaton.

Berlin, december 27. A Reuter-ügynökség egy brisbanei jelentése szerint, a Karolinák szigetcsoporthoz tartozó Ponape-szigeten felkelés tört ki. A sziget német birtok. Egy az ottani vízekről Brisbanebe induló gőzös hírül hozta, hogy a felkelők négy európaít és tizenöt idegenbarát benszü-löttel meggyilkoltak.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

		decz. 27.	decz. 26.	decz. 24.
Newyork.	Buza helyben	97%	98	---
	decemberre	97%	97%	---
	májusra	101%	102%	---
Tengeri	decemberre	57%	56	---
	májusra	55%	56%	---
Chicago.	Buza decemberre	91%	92%	---
	májusra	95%	96%	---
	Tengeri-decemberre	46%	46%	---

Newyork, december 27. Gyapot Newyorkban, helyben 14.95 (—). Gyapot januárra 14.63 (—). Gyapot márcziusra 14.80 (—). Gyapot New-Orléansban, helyben 14% (—). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphüában 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 11.15 (—). Zsir Roche és Brothers 11.50 (—).

Chicago, december 27. Zsir januárra 10.70 (10.80). Zsir márcziusra 10.35 (10.37). Szalonna short clear 10.81 (10.81). Sertéshus januárra 19.70 (19.90).

UIDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: szerda, december 28. — Róm. kath.: Apró szentek. — Prot.: Apró szentek. — Görög-ország: december 15. Eleuter p. — Zsidó: Kislev 27. — A nap két reggel 7 óra 49 perczkor, nyugszik délután 4 óra 13 perczkor. — A hold két reggel 4 óra 54 perczkor, nyugszik délután 1 óra 15 perczkor. A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A főrendiház ülése délelőtt 11 órakor. A delegáció megnyitása, fogadtatás és tróbeszéd a királyi palata tróntermében déli 12 órakor. A delegáció ülése délután 5 órakor a képviselőház delegációs-termében.

Az Erzsébet királyné szobor-pályaműveinek kiállítása délelőtt 11 órától délután 1 óráig a főrendiház ülőtermében. — Petőfi ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kezdé kivételével, 1 korona. — Házi-ipari Szövetség kiállítása (Kisgyő-tér 1.) Nyitva 9—8-ig. — Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum átlattár 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Közlekedési Múzeum 9—4-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszermuzeum 3—7-ig. — Technológiai Múzeum 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum

Könyvtára 9—2-ig. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig. — Technológiai Könyvtár 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Műcsarnok téli tárlata. Nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon téli tárlata. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Lakatos Artúr kiállítása Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Andorkó Gyula hagyatékának kiállítása a Művészotthonban (Váci-utca 9.) Nyitva 10—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Az Ellen-szalon kiállítása a Művészklubban (Fasor 6.) Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára 10—2-ig.

Számvetés.

* * *

Meghalt az öreg esztendő, éljen az új esztendő.

Poharak csendülése, vígságos hangok clánkése, szakadatlan izgás-mozgás lármássága jelzi ezt mindenfelé december hó 31-ének éjjelén.

Szilveszter pápa, akinek ez a nap volt 335-ben halála napja, miután 314 óta ült a pápai trónuson, bizonyára sohasem gondolt arra, hogy majdan az ő emlékére nevezik el az év ez utolsó napját és ha már megteszik, hát legalább csöndes meditálásnak szentelik ezt az egy napot — már az ő kedvéért is.

De hát hiába, a világ nyugtalansága nem fordíthat kellő gondot az elmúlásnak. Az élet, amely öröktől fogva van és örökké lesz, nem ismer határt a követelezésben. Mindent önmagának akar és semmit sem kíván juttatni annak, ami lesz, de még kevésbé annak, ami volt. A mulandóság benne van ugyan az emberi természet lényegében, de talán épp azért maga az élet, a természet látható kifejezőmódja nem szereti róla tudomást venni és kerüli az elismerését, ahol csak lehet.

Am nézzünk végig egy Szilveszter-éjszakán a különféle vigadó arczokon. A mának, nem is annak, a pillanatnak él valamennyi. Szakaszok le a virágát a mostannak, mert később tán már nem ad elég erőt és az előbb hasznát szintén más látta.

Minél előbbre haladunk a kultúrában, annál élesebben rajzolódik eme régtől fogva létező tulajdonságok. A mostani ember tényleg tovább él, mint amennyi elődeinknek jutott. Az év hosszabb és így az átlagos hatvan év megfelel a bibliai ember néhány száz éves korának. A tudomány óvja szervezetünket a gőz, gáz, villany, levegő-áramlatok és más kártékony külbehatások támadásai ellen. Az idegeink lassan-lassan megacézódnak és amit régebben egy év alatt alig voltunk képesek elvégezni, az ma egy hétre való munkával elintézhető. Többet élünk és látszólag mégis kevesebbet. Mert az ördöklő hajszában nem érünk rá eszmélni, nincs alkalmunk élni az életet. Hajtanak irgalmatlanul a viszonyok és mire feleszmélünk, ott állunk a végnél. Jól van-e így, nincs rendjén így, ki képes ezt eldönteni??

Tán boldogabbak voltak az előttünk járók, tán nyugodtabb reményekkel távoztak a sártekeről, tán tisztultabb bizakodással látták a jövőt. Ez lehetséges, de valószínűségében csak akkor lehetnének, ha alkalmunk lenne őket kérdőre vonni. Az bizonyos, hogy a nagyobb elfoglaltság nagyobb megelégedést szül és így ebben felülmúljuk elődeinket.

A modern ember, állítólag nem ér rá a szívóval törődni, mondják igen gyakran. A nagy telekedsben nem veszi észre a szülői gondosságot, nem törődhetik a hitvesi kötelességekkel, nem figyelhet a gyermekeire és nem láthatja meg a hazaszeretet lángolását. Pedig egyedül a megnyilatkozás módja változott, az érzélem lényege nem. Az a dobogó szív ma sem más, mint századokkal ezelőtt, ma sem tud nélküle a világ fennállani.

A hevesen lüktető vér jogán tulajdonképp ma is szívünk vezérli minden lépésünket, élesebbre csiszolt agyunk pedig pusztán a határokat vonta valamelyest szűkebbre körülötte. Megalkusunk a körülményekkel ideig-óráig az agy parancsai folytán, de sokszor feláldozzuk a legnagyobb lelki nyugalommal a fényesnek ígérkező boldogulást,

hogy szívünk vágyának eleget tehesünk. És ez a szív ma zsarnokibb, mint régebben volt. Ma irgalom nélkül megköveteli a behódolást — esetleg még az élet árán, saját testünk feláldozásával. Gyáváknak mondjuk az öngyilkosokat, pedig szegények tulajdonképp szívük áldozatai. Az ételtől valahogy csak megbirkóztak volna, de a szívük követelezései megingatták. Sajnálatra és irigylésre méltóak, mert egészen bizonyos, hogy szívük kéjes lángra annyira ellobbant, hogy nem voltak képesek gyenge testükkel és lármennyre fegyverkezésre kiélezett agyukkal a támadás ellen hadakozni.

Hiábavaló tehát a feketén látók felajdulása. Nincs itt a világ vége és nem is fog elérkezni soha. Eljön az idő az egyén részére, annak nincs maradása. És lőr szidjuk a földi létet, amikor közeledni érezzük a válás óráját, görcsösen kapaszkodunk létünk bármily rövid meghosszabbításába és mennyei boldogságot érzünk, ha percet perc után mulni látunk és mi nekünk meg van engedve szenvedéseinket tovább hordozhatni.

Számvetek! Nézem a feltartóztatlanul siető időt és figyelemmel szemléltem az egyéneket, amint rohannak vele és általa, benne és mellett. Így volt az tegnap és a múlt évben, így volt száz esztendő előtt és az ó-korban egyaránt. És ezt talán nyugodtan megállapíthatjuk az évezredek tanulságokból: így lesz holnap és a jövő évben, száz esztendő múlva és akkor is, amikor már nem fogják tudni, hogy mi egyáltalán valaha léteztünk.

A világ tehát sohasem volt és sohasem lesz, hanem mindig és mindenkor van. Minden pusztulominden elenyésző, minden véges, csak egyetlen örök, egyetlen isteni, egyetlen változhatatlan a világon: a halandó ember, a halandó élő lény. Ez öröktől fogva van és örökké lesz. Nem az egyén, nem a személy, ez változik. De gyermekeinkben tovább élünk és unokáinkban, meg azok dédunokáiban újra élünk hibánkkal minden érnnyünkkel, összes testi fogyatkozásainkban és valamennyi viruló sajátágainkban.

Szent legyen tehát előttünk a gyermek. Becsüljük és becézzük, szeressük és szaporítsuk. A mai embernek különös figyelmére érdemes ez az intelem, mert ma egyetlen feltétlenül csak muló óriási hibája a teremtményeknek, hogy tulzotti önzéssel kizárólag a saját jóvoltukat tartják szem előtt, holott gyermekeik gondozásával tulajdonképp önmagukat ápolják.

Az év fordulóján számvetéséből ez került ki.

Dr. Falk Zsigmond.

— **A török trónörökös utazása.** Rómából jelentik nekünk: A török trónörökös tavasszal várják látogatáshoz az olasz udvarnál és a török királyi herceg a pápánál is látogatást fog tenni. Rómából a trónörökös Párisba utazik.

— **A budapesti új orosz főkonzul.** Pétervárról jelentik, hogy a külügyminisztérium első ügyosztályának aligazgatójává kinevezett *Nelidov* helyébe Priklonski császári kamarást nevezték ki budapesti orosz főkonzullá.

— **Angol tüntetés a magyarság ellen.** A „Reichspost” című bécsi magyarfaló ujság nagy diadallal azt ujságolja, hogy az *oxfordi egyetem Scotus Viator* (Seaton Watson), aki a magyarországi nemzetiségek szolgálatába szegődött és a magyarokat cikkeiben folyton rágalmozza, az oxfordi egyetem *Doctor litterarum* néven ki. Kapta pedig ezt a kitüntetést a „*Racial Problems of Hungary*” (Magyarország nemzetiségeinek problémája) című művéért, amelyikben először csapott fel a magyarországi tótok apostolának.

— **A török ujságírók köszönete.** A Budapestre rándult török hírlapírók vezetője *Kiazim Nami* Szalonikiból levelet intézett gróf *Káuen-Höderváry* Károly miniszterelnökhöz, amelyben a maga és a társai nevében hálás köszönetüket tolmácsolja a kormányelnöknek és az egész magyar királyi kormánynak azért a meleg és testvéries fogadtatásért, melyben a kiránduló hírlapíróknak Magyarországon részük volt. Hangsúlyozza levelében, hogy kelően tudják méltányolni a szép fogadtatás kitüntetését, amely nemcsak a kirándulók személyének, hanem általuk az egész testvér török nemzetnek szól.

— **Vendégjáró uralkodók Bécsben.** A jövő évben úgy látszik, igen élénk lesz az udvari élet Bécsben, egész sereg uralkodói látogatás esedékes. Bécsben öt látogatásra készülnek, amelyekből talán Budapestnek is jut valamicske, ha nem is több, de legalább egy. Az első látogató legközelebb valószínűség szerint *Miklós* montenegrói király lesz, aki mióta erre a diszes polczra avanzsált, még nem látogatta meg öfelségét. A fekete hegyek királya tavasszal Bécsbe megy. Ebből az alkalomból nagy ünnepek lesznek. Miklós király a Burgba száll, ahol tiszteletére külön udvari ebédet rendeznek. A Burgtheaterben, vagy az Cperában diszlocadás lesz. A látogatás több napig fog tartani. A fejedelmi vendég meglátogatja a királyi család tagjait, a diplomácia, a politika és a hadsereg előkelőségeit. A következő látogató *Ferdinánd* bolgár király és *Eleonóra* királynő lesz. Ferdinánd legutóljára 1908-ban Budapesten látogatta meg öfelségét. Akkor még csak fejedelem volt. A bolgár királyi pár látogatása balkán-politikai szempontból kétségtelesen igen nevezetes esemény lesz. *György* angol király és *Mary* királynő szintén 1911-ben teszik meg első látogatásaikat az udvarnál. *Edvárd* király 1910 május 6-án halt meg, az érette viselt udvari gyászt tehát csak május végén teszik le. A gyászév leteltével az új királyi pár sorra látogatja az európai udvarokat. Hogy milyen sorrendben történnék ezek a látogatások, egyelőre még nincs megállapítva. *II. Vilmos*, mint minden esztendőben, úgy a jövő évben is meglátogatja királyunkat, amint hogy a főhercegek minden évben elmennék Németországba, hogy a császárral együtt vadásszanak. *Boszélik*, *Jógy Péter* király és a szerb trónörökös is meglátogatja a jövő évben a külföldi udvarokat, de még nincs megállapítva a látogatási időpontja és ki tudja, talán a tervezett látogatás el is marad.

— **Kitüntetett nagykövet.** Bécsből jelentik, hogy a király Avarna hercegnak a Lipótterend nagykeresztjét adományozta. A herceg, aki már hét év óta működik az osztrák-magyar monarchiánál mint Olaszország nagykövete, ezen idő alatt, éppúgy mint elődje, gróf *Nigra*, a monarchia és Olaszország között fennálló öröndetes jó viszony további erősítésén dolgozott.

— **Dr. Kohl Medárd püspök jubileuma.** Dr. *Kohl Medárd* püspök ma ünnepelte püspökké szentelésének tizedik évfordulóját. A jubiláns püspök reggel az Erzsébet Örökimádás-templomban misézett, amely után két apáca felszentelése következett. Miso után visszatért a hercezeprimási palotába, ahol *Vaszary* Keles bíboros hercezeprimás fogadta, aki a jubiláló főpapot melegen üdvözölte. Ezután tisztelgések következtek, az udvari papság, az esztergomi papság, a budapesti kerületi papság, továbbá egyes tudományos és egyházi intézmények részéről. A hercezeprimási uradalom tisztikarának üdvözlétét *Vaszary* Mihály jószágigazgató tolmácsolta. A jubilánshoz sok üdvözölő irat és távirat érkezett Budapestre, Esztergomból és az ország minden részéről. Gratulációkat küldtek *Rajner* Lajos érseki helynök, *Andor* György prelátnak, primási irodaigazgató, *Walther* Gyula püspök, *Thuróczy* Kornél, az Irgalmasrend magyarországi tartományfőnöke, *Nemes* Antal pápai prelátnak, apátplébános, *Ott* Ádám kerületi esperes, *Kanter* Károly prelátnak, udvari plébános, dr. *Schiffer* Ferenc pozsonyi kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő, a szerzetesrendek főnökei és még igen sokan mások. Délben a primási palotában a jubiláns tiszteletére diszebed volt, amelyen az udvari papság és az esztergomi küldöttség taja vettek részt. Hír szerint *Kohl* püspököt jubileuma alkalmából a király valóságos belső titkos tanácsosi címmel tünteti ki.

— **Tanítók és a nagyherceg.** Kicsiny nagyhercegség a hesszeni, de elég csinos kulturatóránya van. A nagyherceg most ülte meg a születésnapját és ez alkalomból számos kitüntetést osztott szét a tanítóknak. Két tanító azonban visszautasította az érdemjelet. Felháborodva jelentették ki, hogy mások, akinek semmivel sem öregebbek az érdemeik az övéknél, magasabb kitüntetést kaptak. A lapok is szóval tették a dolgot és egyáltalán nem lojális hangon méltatják a kitüntetés-eső igazságtalanságát. A nagyherceg most személyében érzi megsértve magát és magához csitálta a két renitens tanítót.

— **A szombathelyi püspök temetése.** Szombathelyről jelentik: Dr. István Vilmos megyéspüspököt holnap délelőtt 9 órakor temetik. A temetési szertartást gróf Széchenyi Miklós győri püspök végzi nagységdlettel. A vasvár-szombathelyi székeskáptalanhoz már eddig is nagyszámu részvéttávirat érkezett. A pápa nevében Mery del Val biboros államtitkár a következő részvéttáviratot küldte: A szentatyja mélyes fájdalommal értesült István püspök elhunytáról. Amidőn imádkozik a megboldogultért, résztvev az egyházmegye gyászában és szívből adja apostoli áldását a mennyei vigasztalások gyanánt a szombathelyi káptalan, az egyházmegyei papság, a papnevelő-intézet és a hívő nép számára. A király kabinetirodája a következő táviratot intézte a székeskáptalanhoz Wallseéből: Ő császári és királyi apostoli felsége mély sajnálattal értesült nagyméltóságú dr. István Vilmos szombathelyi püspök ur elhunytáról és a székesfőkáptalanak legbensőbb részvétét nyilvánítja. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a következő részvéttáviratot küldte: Mély megilletődéssel és igaz fájdalommal értesültem azon szomorú csapásról, amely a szombathelyi egyházmegyét nemesen érő érdemes főpásztorának elhunytával érte. Fogadja a tisztelt székeskáptalan úgy a saját, mint a magyar királyi kormány nevében őszinte részvétem kifejezését. Magyar szövegű részvéttávirat érkezett Ferdinánd bolgár királytól, továbbá részvéttáviratokat küldtek még: a hercegprímás, a bécsi nunczius, gróf Zichy János és dr. Székely Ferencz miniszterek, a püspöki kar összes tagjai, Berzeviczy Albert a képviselőház elnöke, gróf Csáky Albin főrendiházi elnök, Széll Kálmán és a magyar arisztokrácia számos tagja.

— **Árpádkori temető.** A múlt hónapban Kada Elek kecskeméti polgármesterék régi sírokat ásattak a pusztacsanakad-fejéregyházai pusztán. A polgármester jelentése szerint a kutatás meglepő eredménnyel végződött. Találtak egy árpádkori temetőt huszonhat női és négy férfi sírral. A vitézek mellett mindenütt ott van paripájuk felkantározott koponyacsontja. Egy sírban négy darab vas-nyílhegyet, egy másikban aranyozott ezüstből készült öv- és csodálatos véletlen folytán épen maradt tenyérszíri vásznat találtak. Megállapították, hogy a sírok az Árpád-korból valók. Az ásást tavasszal tovább folytatják.

— **Balogh Sándor jubileuma.** Az 1848/49-iki honvédség ritka ünnepélyességgel fogja megtisztelni a nyolcvanöt éves Balogh Sándor dr.-t abból az alkalomból, hogy már huszonöt éves ügyvezető alelnöke és elnöke a Honvédegyeték Országos Egyesületének. Az ünnepségen valamennyi vidéki honvédegyet képviselők fogja magát, ugyszintén jelen lesznek az országos honvédegyet választmány összes tagjai, továbbá közéletünk számos kitünősége. Ennek keretében lepezik le az életnagyságu arcképét, melyet bajtársa Madarász Viktor hírneves festőművésznünk festett meg. Balogh Sándor ezt az ünnepiést meg is érdemli. Midőn az országos választmány elnökei Péchy Tamás, Tisza László és báró Podmaniczky Frigyes voltak, mikor a honvédség száma meghaladta a negyvenezretet, már akkor kitünt ügyvezetővel, ugyanyira, hogy a tekintélyes tagokból álló központ mellőlük ügyvezető elnöknek mindig őt választotta meg. Balogh Sándor dr. ma is egész nap a honvédségnek él, ugyis, mint az országos választmány elnöke, ugyis mint a honvédegyet felügyelő-bizottság elnöke, nemkülönben, mint a honvédegyet nyugdíjazó miniszterelnökségi vegyes bizottság tagja. Ezért, de tekintve azt is, hogy számos kulturális intézménynek volt alapítója és vezére, az országos választmány kebelében egy ünnepélyrendező-bizottság alakult, melynek elnökei lovag Kléger József királyi törvényszéki bíró, az elnök és Szegedy Maszák Hugó főjegyző lettek. A január havában tartandó ünnepélyességen résztvevni szándékozók előjegyzését Galambos András segédjegyző (Budapest, VIII. kerület Rákóczi-tér 14. I. 7.) írja össze.

— **Háborog az Aetna.** Kataniából jelentik: Hajnali félnegy óra óta az Etna kráteréből sűrű füstömgörög tör ki és nagymennyiségű izzó kődarab hull alá. A háborgó tüzhányó messzire bevilágítja a környéket.

— **Népszámlálás.** Minden tíz évben elindul egy sereg: a népszámláló biztosoké, hogy hosszú, fáradságos munkával egybevesse, számoltsa és feljegyezze a népet, az egyedeket, akik a népet, a nemzetet alkotják. A minden tíz évben keresztültvitt népszámlálás hozza a tapasztalatokat, azoknak az adatoknak utveszejtő halmazát, amelyeket a statisztika tudománya dolgoz fel kincses, sokat érő anyaggá. A nép számának megállapítása magában véve is fontos, összehasonlítása a mult-hoz, mutatja meg, mennyivel lettünk erősebbek lélekszám szerint az utolsó tíz esztendő alatt. A népszámlálás adja a népsűrűség, elosztódás fontos adatait. A foglalkozás, kor, családi állapot és még az a halom rubrika, amelyet a népszámláló biztosok kitöltenek, mind egy-egy téglá ahhoz a hatalmas épülethez, amit a gyarapodó, növekvő Magyarországának nevezünk. S kezdődik a népszámlálás. Sok ezer számlálóbiztos s a központi statisztikai hivatal kipróbált tisztviselői várják a sok millió czédulát, hogy a budai Nyul-kaszárnya e célra berendezett helyiségeiben feldolgozzák, százfélé kombinációval tudományos használatra elrendezik a becses adatokat. A nagy munka közvetlen vezetője Szombathely Albert miniszteri osztálytanácsos lesz. A hivatal igazgatója: Vargha Gyula s az aligazgató: Vizaknai Antal, mindketten európai híri statisztikusok, megállapítják a feldolgozás irányelveit. — Dr. Bárczy István polgármester a január 1-én kezdődő általános népszámlálásra vonatkozólag ma hirdetményt bocsátott ki, amelyben kötelezi a háztulajdonosokat, hogy a népszámlálás céljaira kiosztott nyomtatványokat házuknak minden egyes lakásában vagy helyiségében azonnal kiosztassák, a lakókkal kitöltessék és gondoskodjanak róla, hogy a kitöltött mintákat január 1-én viszaktadják és azokat a jelentkező számlálóbiztosoknak adják át. A számlálóbiztosok január 2-től kezdve gyűjtik a népszámlálási nyomtatványokat. Minthogy a népszámlálás csak abban az esetben felelhet meg céljának, ha minden tekintetben megbízható eredményeket ad, szükségesnek tartja a polgármester, hogy mindenki a magára vagy családjára, lakására és házára vonatkozó adatokat híven és az igazságnak megfelelően pontosan bevallja. A fővárosban a népszámlálással kapcsolatban népszámlálási irodák fognak működni, még pedig a következő helyeken:

I. kerület: az iroda helyisége az előjáróság épületében van, az iroda vezetője Alm Károly irodavezető; II. kerület: előjárósági épület, irodavezető Szabó Gyula tanácsjegyző; III. kerület: előjárósági épület, irodavezető Wanke Sándor fogalmazó; IV. kerület: előjárósági épület, irodavezető Vaszy György; V. kerület: előjárósági épület, irodavezető Badál Ede tanácsjegyző; VI. kerület: előjárósági épület, irodavezető Szenté Miklós tanácsjegyző; VII. kerület: a Wesselényi-utcai polgári iskola tornaterme, irodavezető dr. Emőd József tanácsjegyző; VIII. kerület: előjárósági épület, irodavezető Sántha Dénes tanácsjegyző; IX. kerület: a Bakáts-téri községi iskola, irodavezető Dévény Gyula tanácsjegyző; X. kerület: előjárósági épület, irodavezető dr. Kintzly Pál tanácsjegyző; kültelek: népszámlálási iroda I. kerület, Attila-köruti községi iskola, irodavezető Guckler Károly erdőmester, helyettese Koren Ödön főerdész. A központi népszámlálási iroda a központi városház III. udvarának földszintjén és a statisztikai hivatalban lesz.

— **Régi dák emlékek.** A napokban Téglás István által végeztetett ásások közben Torda határában óskori cserépedényeket és egyéb tárgyakat találtak, amelyek igen nagy műtörténeti értékkel bírnak. A tárgyak mintegy kétezer év előtti időből valók és dák eredetűeknek tekinthetők. Az ásások eredménye tudományos körökben annál nagyobb feltűnést keltett, mert idáig csak római korbéli tárgyakat találtak. Így különösen a Várhegy keleti lejtőjén végzett ásások nagy számmal hoztak római eredetű tárgyakat felszínre. A most végzett ásások meglepő eredményéről a Nemzeti Múzeumnak jelentést tettek.

— **Francia hirlapírók párbaja.** Párisban karácsony másodnapján kardpárbaj folyt le két ismert francia hirlapíró, Jouvenel és Hutin közt. A második összecsapás után Jouvenel tőre átfurta Hutin jobb alsó karját, miáltal harezképtelenné vált és a párbaj ezzel véget ért. A párbajra Jouvenelnek egy a kamarájában tett megjegyzése szolgáltatott okot, mely által Hutin magát sértve érezte.

— **Oriási vasuti szerencsétlenség.** Angliában szombaton Kirkby Stephen mellett, — mint már jelentettük, — óriási vasuti szerencsétlenség történt. Egy expresszvonat, amelyen több, mint ötszáz utas volt, beleszaladt az előtte haladó vonatba és a mozdonyok fölggyújtották a vasuti kocsikát, amelyek teljesen elégték. A halottak száma a hivatalos bevallás szerint is közel jár a százhoz és több holttestet teljesen elszenesedve húztak ki a romok alól. A szerencsétlenség olyan elhagyott helyen történt, hogy egy sebesült utas három mértföldnyi utat volt kénytelen megtenni, míg egy órházra akadt. Egy másik távirat szerint eddig az áldozatoknak csak egyes testrészeire akadtak. Így egy holttestnek a vállát, egy másik holttestnek pedig a koponyáját és egyes vállrészeit találták meg. Számos elszenesedett holttestrészt találtak, anélkül, hogy meg lehetett volna állapítani a kilétüket. Egy anya, aki hat éves gyermekével karácsonyra rokonaihoz utazott, kénytelen volt saját szemével végignézni, amint gyermeke, aki az összeütközés következtében a kocsis vas- és faalkatrészei közé ékelődött, ott lassankint elégett, anélkül, hogy megmentésére bármit is tehetett volna. Ez a vasuti szerencsétlenség egyike volt a legnagyobboknak, amelyek valaha Angliában történtek.

— **A kolera.** Zágrábból jelentik: A hivatalos lap a horvát országos kormány rendeletét közli, a melylyel Horvát- és Szlavonország területét a párisi konvenczió értelmében koleramentesnek jelenti ki, mert december 12-ike óta újabb koleraeset nem történt.

— **Karácsonyi ünnep.** Az I. ker. árok-utcai ovodában e hó 23-án tartották meg a szokásos karácsonyfa-ünnepélyt. A ragyogóan díszített fenyőfát 76 apró gyermek állta körül, akik meglepő értelmesen előadott szavatokban s kedves alkalmi énekkel köszönték meg a karácsonyi ajándékokat. A pásztorjáték után alkalmi elbeszélés kapasan bemutatatta az oroda vezetőnöje a Betlehemet s a jászolban fekvő kis Jézust. A szép ünnepe nagy közönség jelent meg, amelynek sorában ott voltak: Józsa tanfelügyelő, Leitmeter plébános, Tichy Józsefné a tantestület élén Witkovszky Sándor igazgató és Witkovszky Sándorné, Nagy Antónia tanárnő és szaktársai. Az ünnepi beszédet Zubriczky min. tan. tartotta, megköszönve Witkovszky igazgatónak és nejének a kisdnevelésügy érdekében tanusított fáradhatlan tevékenységét. Berzsenyi Ignáczné vezető óvónőnek kiváló szakképzettségét dicsérte és Berzsenyi Matild s Eszényi Mária óvónőknek is megelégedését fejezte ki az ünnep sikere fölött.

— **Alarczos vasuti rabló.** Az amerikai Pacific express vonat teljes sebességgel robotott Missouri felé, amikor az étköz-kosciba hirtelen betoppant egy alarczos, felfegyverezett rabló. Az utasok felugráltak a terített asztal mellől, de elég volt a bandita két revolvere, hogy visszahökkenjen mindenkit. A rabló mindkét kezében revolvert tartva, felszólította az utasokat, hogy az ékszereiket s pénztárcáikat egyenkint hozzák elébe s tegyék az előtte levő asztalra. Akadt egy bátor ember, egy lovaskapitány, aki megrántotta a vészféket. A rabló lelőtte. A vonat pedig száguldott tovább, mert mint később kiderült, a bandita elvágta a vészfék huzalát. Férfiak és asszonyok remegve szedték elő és tették a bandita asztalára értéktárgyaikat, a rabló pedig összenyalábolt mindent s mikor a vonat állomáshoz közeledett és lasította járását, leugrott. Azóta vérebekkel üldözik a csendörök a fegyveres rablót, aki egymagában száznál több utast megfélemlített és kifosztott.

— **Sikkasztó alkalmazott.** Grünfeld Ernő, huszonnyolc éves magánhivatalnok főnökétől, Weisz Miksa szabómestertől 2000 korona elsikkasztása után megszökött. Weisz a sikkasztót a rendőrségnél feljelentette. A körözőlevelet már kiadták ellene.

— **Rablógyilkosság karácsony éjjelén.** Berából jelentik: Niederhaeuser 21 éves csementmunkást azon gyanu alatt, hogy a Hirschi-házaspárt megöltte, letartóztatották. Rábizonították, hogy a gyilkosságot megelőző éjjel a Hirschi-házaspár lakásán töltötte. Egy órát, melybe Hirschi asszony neve volt vésvé, valamint ékszertárgyakat találtak nála.

— **A bécsi gyilkosság.** Bécsből jelentik: A *Bartonek* Máriánál tartott mai házkutatás után bebizonyítottak vehető, hogy a minapi gyilkosságot ő követte el. A kályhában a csontmaradékok mellett tászkát találtak, mely a meggyilkolt *Weisz* varrónő óráját tartalmazta. A meggyilkolt *Weisz* Lujza egy jósnőnél ismerkedett meg *Bartonek* Máriával s ez volt az az asszony, aki vállalkozott rá, hogy a szerencsétlen nyomorék szabónőt megszabadítja pupjától. *Bartonek* Mária áldozatának kendőt borított fejébe s elhitette vele, hogy meg fogja operálni. Ugyanakkor betömte a száját s így fojtotta meg.

— **Egy város lángtengerben.** Rómából jelentik nekünk: Kataniában tegnap az utcán iszonyu benzinegyedezés történt. Egy tehkerkosról leesett egy benzineshordó és explodált. A lángok felgyújtották a többi hordót is és felrobant az egész benzin. Néhány perc alatt öt emelet magasságban csapkodtak a lángok s az utca két oldalán felgyújtották a házakat. A tüzoltóság kivonult ugyan, de menteni semmit sem lehetett. Igen sok ember megsebesült.

— **Képes Szalon.** Az „Egyetértés” díszes és nagy feltűnést keltő karácsonyi melléklete a „Képes Szalon” *Keményffy* Jenő és *Tolnai* Ákos festőművészek kitűnő munkáinak reprodukcióit is közölte. A képek alól azonban elnézés folytán kimaradt az a megjegyzésünk, hogy az említett művek reprodukálási jogát a Könyves Kálmán kiadó társaság engedte át. Ezennel pótoljuk a mulasztottakat.

— **A vas- és ércöntőmunkások I. országos kongresszusa.** A budapesti vas- és ércöntőmunkások vasárnap és hétfőn tartották meg az ország vas- és fém munkásainak első országos tanácskozását. Tizennégy vidéki vasmű 75 küldöttel, 35 fővárosi gyár 52 küldöttel vett részt a tanácskozáson. A tanácskozáson a műhelyi, a kereseti viszonyok, az agitáció és a munkaközvetítés ügyét vitatták meg. Kimondták határozatban, hogy az egész országban szerveztesse az öntődei munkásság, mert csak ezen a módon lehetséges az életviszonyok megjavítása és a kultúra terjesztése. Az öntődei munkásság a vas- és fém munkások munkaközvetítőjét vegye igénybe, mert csak ez egyedül szolgálja a célt, ez karolja föl a munkások érdekeit. Míután elhatározták, hogy a legközelebbi tanácskozást 1912-ben tartják, azt országos értekezlet véget ért.

— **Óriási sziklaomlás.** Gibraltár városát nagy veszedelem környékezte. Több ezer tonna súlyú sziklatörmegék zuhantak le a városra, amelyek több üzletet elpusztítottak. Minthogy azonban az üzletek a hegyomlás idején zárva voltak, emberéletben nem esett kár. Az anyagi kár azonban igen nagy.

— **A fővárosi posta karácsonyi forgalma.** Az idei karácsonyi postaforgalmat a fővárosi postahivatalok ismét simán és késelelem nélkül bonyolították le, pedig a kézbesítés és átmenő forgalom lényegesen nagyobb volt, mint a tavalyi. Összehasonlítva a zárjel közt kimutatott múlt évi eredményekkel, feladták Budapestben december hó 18-tól 25-ig bezárólag 201.055 (202.926) kézbesített 154.332 (138.401) darabot és átmenőleg kezelték 308.808 (268.327) darab csomagot. Az összeforgalom tehát 664.195 (609.654) darab volt. A kézbesítő osztály leforgalmasabb napja december 24-ike volt, amely napon 36.217 darab csomagot, 1893 pénzeslevelet 10.752.807 korona értékben és 21.763 darab postautalványt 625.024 korona értékben kézbesített. A rovatoló osztály legerősebb napjai december 22. és 23-ika voltak. A csomagforgalom ugyanis ezen napokon 73-75 ezer darab között váltakozott. Czim nélkül, illetve elégtelen czimmal érkezett 798 (876) darab csomag; ezek közül mint romlandó tartalmu elárvereztetett 261 (216) darab, czim kiderítése után tovább küldetett 182 darab csomag.

— **Életével fizetett egy vacsoráért.** Egy bécsi belvárosi vendéglőbe az este betért egy szomorú arcú fiatalember vacsorázni. Pénze nem volt, de karácsony volt és úgy érezte, hogy akármilyen módon, de neki is ki kell venni a részét az emberiség ünnepe boldogságából. Vacsorát rendelt, aztán mikor elfogyasztotta, kisompolygott a hátsó ajtón. Egyik pinczér azonban észrevette a szökést és a többi pinczérrel meg vendéggel utánarohant. Vad hajszá keltekezett az utcán, rendőrök, népiőrmények de a fut nem sikerült megfogni. Az Opern-Ringon eszeveszett iramban száguldott kifelé egy autóból, sarkába került a menekülőnek és halálra gázolta a szegény fiatalembert.

— **Strichninmérgező fázánpecsenye.** Pozsony városát titokzatos eset izgatja. Karácsony előtti sok vadat bevitték a város piacára, a legnagyobb feltűnést és érdeklődést mégis az az ismeretlen ember ébresztette, aki egész szekér fázánnal hajtott a várhoz és mivel a törvény előírja, hogy igazolvánnyal kell kimutatni a vad jogos szerzését, az ismeretlent is fölszólították az igazolvány előmutatására. Az idegen himezett-hámozott majd egy óvatlan perozban ledobálta a fázánokat és üres szekerevel elhajtatott. Az eset a kihápi bíróóság elé került amely az ismeretlen ember ellen megindította az eljárást, egyúttal pedig elkobozta a sok fázánt a helyi szegények javára. A fázánokat egyik pozsonyi árvalház kapta, ahonnan két darab szárnyas Müller Tivadar Stefánia-uti vámtáros házba került. Müllerék megsütötték a két fázánt és még csütörtökön este elfogyasztották. Éjszaka Müller Tivadar és leánya — mert csak ők ettek a pecsenyéből — rosszul lett. Orvost hívtak hozzájuk, aki nagy megdöbbenéssel strichnin-mérgezést állapított meg. A rendőrség erre pénteken reggel szigorú vizsgálatot indított és megállapította, hogy a fázán volt megmérgező. Szerencse, hogy az árvalházban csak pénteken akarták megsütni a fázánokat, mert különben az árva gyermekek közt nagy pusztítást vitt volna véghez a megmérgezett hus. A rendőrség még idejekorán lefoglalta az árvalházban a fázánokat. Megállapították, hogy a legtöbb fázánban strichnin volt. A megmérgezett Müller Tivadar állapota még mindig válságos, de leánya már túl van a veszedelmen. Szerencse, hogy Müller kisebb gyermekei nem ettek a pecsenyéből, mert valószínűen áldozatul estek volna a mérgezésnek. A rendőri vizsgálat még nem tudta kideríteni, ki volt az az ember, aki a megmérgezett fázánokat be akarta csempészni a városba. Valószínűnek tartják, hogy vadász volt, aki azonban nem fegyverrel lötte a fázánokat, hanem az elhullott szárnyasokat szedte össze. Ugy látszik a fázánok olyan helyen hullottak el, ahol az elszaporodott mezei egereket strichninrel pusztítják. A pozsonyi rendőrség föl-hívta a budapesti főkapitány figyelmét is a dologra, nehogy a vadászok a fővárosba is be-csempészhessek veszedelmes zsákmányukat.

— **Ismeretlen revolveres.** Szilágyi István ügynök tegnap éjszaka háza felé tartott az István utca 29. számú házában levő lakására. A kapunál megállt és esőngépet. Nyugodtan várakozott, amikor hangos dörrenés hangzott mögötte és egy revolvergolyó Szilágyi balkarjába fúródott. A tettes az éjszaka sötétségében elmenekült.

— **Önként jelentkezett katonaszökevény.** A honvégy, a lelkiifurdalások hazahajtottak az idegemből egy katonaszökevényt. *Varga* Péter, a gyulafehérvári 50-ik gyalogezred közlegénye ez év július hónapjában a mezei munkák elvégzése czimén négy luti szabadságot kapott, de *Varga* még szabadságának letelte előtt Szerbiába szökött s ott bolyongott egy fél éven keresztül. A honvégy azonban hazatért s Brád környékén mint napszámos tengette életét. Karácsony első napján Brádra ment, ahol megtakarított keresményéből nagy dárídót csapott a korezmában. Ittas állapotban estefelé gondolt eget s beállított a csendőrségi kaszárnyába e szavakkal: — Tartóztassanak le, én katonaszökevény vagyok.

A csendőrség kihallgatta a szökevényt, aki aztán elmondta, hogy már 1905-ben is elszökött ezredétől s miatt csak tavaly került ki a fogházból. Mielőtt Szerbiába szökött volna, oldalfegyverét és sapkáját elásta, ruháját pedig összetépte és a vízbe dobta.

— **Házasság.** Stern Emil Aranyosmaróthról eljegyezte *Forgó* Olga Budapest.

Imre Juliskát eljegyezte *Fangler* Lajos Zalaegerszegen.

Nagydolai és maros-decsői *Décsy* Lajos és neje, pécsalfalusi *Péchy* Vilma leányát, *Máriát* eljegyezte botfati dr. *Botk* Tamás Budapest.

Babó Gyula felsőrajki földbirtokos és neje, *Szilágyi* Ágnes leányát, Huskát, eljegyezte *Selmézy* Adolf Ferencz bécsi főgimnáziumi tanár.

Klein Jenő, a Sársáinger és Polakovics-éreg obacsei képviselője tegnap vezette eltarhoz Söttyvarkerten *Schwartz* Gizikét.

Borbély Kálmán diószentmártoni bankigazgató eljegyezte *Gönczy* Gábor marosvásárhelyi földbirtokos leányát, *Nórát*.

— **Borzalmas vitriolmérgezés.** A Levente-utca 10. számú háza előtt ma este borzalmas vitrioldráma játszódott le. *Benedek* István tizenkilenczéves munkás szembetalálkozott elhagyott kedvesével, *Gerencsér* Ilonával. *Benedek* meglepetésében eltátotta a száját, a leány pedig előkapta az elrejtve tartott vitriolos üveget és *Benedek*re öntötte. A mérgező folyadék a fiatalember szeméit kiégette és beömölt a szájába is. Mindkét szemére megvakult. A leányt bevitték a rendőrségre s ott letartóztatták. Az életveszélyes sérüléseket szenvedett munkást a mentők a Rókus-kórházba szállították.

— **Zabliferáns közlegény.** Egy *Jaschke* Oszkár nevű közlegény, aki loápoló a 84-ik gyalogezredben, furfangos módon akarta megkárosítani a kincstárt. Szombaton hét tehkerkosi állott meg a *Szerajevo* melletti takarmányraktár előtt. Hét kocsis és hét napszámos egy közlegény vezetésével bevonult a védelmi tábor raktárába és a zsákokban levő zabot kezdték kihordani. *Bartek* szakaszvezető gyanusnak találta a dolgot és azonnal alarmozta a készenléletet, amely a tizenöt embert letartóztatta. A vallomások során kitudt, hogy *Jaschke* Oszkár badeni születésű közlegény, aki a 84. gyalogezredben ezogál, egészen köpenicki mintára nagyszabású lopásokat követett el. Több kereskedővel összejárt és az ellopott zabot nekik adta el. Czinkostársait sikerült is letartóztatni *Rievo* Mujo, *Bairaktasvics* Mujo és *Kekerecz* Musztafa személyében, ő maga azonban megszökött. A rendőrség megállapította, hogy *Jaschke* az utóbbi időben urí módon költekezett és hogy a gyanút elhárítsa magáról, bajtársainak azt beszélt, hogy a pénzt a szeretőjétől kapja, aki 4000 koronát örökölt. *Jaschke* arról is gondoskodott, hogy igazolja magát abban az esetben, ha feljebbvalói érdeklődnek aziránt, honnan van pénze? Ládájában ugyanis egy szülei által *Kairóból* irt levelet találtak, amelyben értesítik, hogy 500 koronát küldtek neki. Hogy a levél nem eredeti, azt az is bizonyítja, hogy szülei nem is laknak *Kairóban*, mert az apja cipőszemester Badenben.

— **Püspök a mozdonyon.** Morgan, az ismert amerikai milliomas és petróleumkirály Newyork közelében levő birtokán egyszer vendégül látta *Potter* newyorki püspököt. *Potter*nek késő este Newyorkban prédikációt kellett tartani és ezért estefelé a személyvonattal el akart utazni Morgan azonban vacsorára marasztalta és megígérte neki, hogy megállítja részére a késő este átmenő expresszt, amelylyel még mindig idején érkezik majd Newyorkba. *Potter* beleegyezett; ott maradt vacsorára, azután Morgan befogatott és kihajtottak a vasúti állomásra. Az állomási épület körül egyetlen lélek se volt látható. A kocsis az irodahelyiség ajtaját kezdte döngöteni, de bent senki se mozdult. Messziről már látszott a közeledő vonat lámpafénye és hallatszott a mozdony prűszkölése. Gyorsan tenni kellett. Morgan tehát a kocsissal együtt egyszerűen betörte az irodahelyiség ajtaját, az irodában hamar megkeresett egy lámpást és azzal a vonat elé futott. A lámpájelle a vonat megállt, de csak akkor vették észre, hogy az nem az expressz, hanem egy retinetően hosszú tehervonat. A mozdony ablakából pedig ijedt arccal dugta ki a fejét a vonatvezető és aggódva, megdühöngve kiáltotta:

— Miért állította meg a vonatot? Mögöttünk jön az expressz, amely minden pillanatban belénk szaladhat!

Morgan azonban nem törődött sokat a vonatvezető dühöngésével, hamar feltuszkolta a püspököt a mozdonyra és aztán intett a vonatvezetőnek, hogy a vonatot elindíthatja. *Potter* püspök így a tehervonat mozdonyán készült prédikációjára, amelyet azután Newyorkban még az este elmondott.

— **Véres karácsonyi mulatság.** Fiumében karácsony napján egy tersattói korezmában két társaság mulatozás közben összeverekedett, a korezma berendezését összcuzták és egy katonát megsebesítettek. A verekedés után *Gersetich* János tengerész két társával Susakra indult. Utköben észrevették, hogy ellenfeleik követik őket. A tengerész barátai elfutottak, mire a támadók egyike a magánosan haladó *Gersetich* hátába lött. *Gersetich*, akit *Lét* lövés talált, azonnal meghalt. A susáki hatóságok harmincz embert letartóztattak, később azonban huszonötöt szabadlábra helyeztek. Öt ember ellen folytatják az vizsgálatot.

— **Összeütközés a vicinális vonalon.** Tegnap este vasúti összeütközés történt Budapest közelében Soroksár—Péteri állomás mellett. Soroksár—Péteri a lajosmizsei vicinális vonalon fekszik, husz kilométernyire a nyugati pályaudvartól, ahová a vicinális vonatai befutnak. Tegnap este a 6513. számú személyvonat, amely Ócsáról indult a nyugati pályaudvar felé, tíz órakor elhagyta Soroksár—Péteri állomást. Mielőtt azonban a vonat befuthatott volna Kispesti—Pusztaszentlőrinc állomásra, baleset érte. A két állomás közt ugyanis vágány-keresztelés van, a pusztaszentlőrinci kavicsbánya felől jövő vonatok itt mennek át a lajosmizsei vonalon. Tegnap is egy kavicsvonatnak kellett áthaladnia a keresztelésen. Máskor az áthaladó vonatok bevárják, míg a lajosmizsei vonat elhalad, tegnap azonban a kavicsvonat áthaladt a keresztelésen. A sötét vonatot nem látta meg a 6513. számú személyvonat mozdonyvezetője és nekiment. Az összeütközés következtében a személyvonat mozdonya és kalauz-kocsija kiskilott. A vonat azonnal megállt, ugyiszintén a kavicsvonat is, amelynek egy kocsija kiugrott a sínekből. Zombori János mozdonyvezető és Trop Mihály fűtő megsérültek, a kavicsvonatnak egy Lehoczky János nevű fékezője, aki a kiskilott kocsin ült, szintén megsérült. Az üzletvezetőség azonnal vizsgálatot indított, hogy a kavicsvonat mozdonyvezetőjét vagy a keresztelés pályáorát terhelje a felelőség a balesetért. A pálya szabaddá tételét még az éj folyamán megkezdték, de a hajnali személyvonat utasai csak átszállással tudtak Budapestre jutni.

— **A megcsalt férj karácsonya.** Egy ötvenhat éves berlini kereskedő ezelőtt két esztendővel feleségül vett egy leányt, aki akkor huszonhárom éves volt és kívül azóta a legboldogabb házasságban él. A kereskedő ezelőtt öt hónappal új könyvvivőt fogadott föl. A könyvvivő és a fiatal asszony között szerelmi viszony fejlődött, amelyről a férjnek semmi sem volt. A kereskedő karácsony estére a könyvvivőt is meghívta és igen jelentékeny pénzajándékot adott neki, feleségét pedig értékes ékszerrel lepte meg. Az ajándék átadása után a fiatal asszony arra kérte férjét, hogy menjen néhány percre a hálószobába, mert meg akarja lepni valamivel s óvatosságból a hálószoba ajtaját is bezárta. A férj félóra hosszáig várakozott s minthogy még mindig nem nyitották ki az ajtót, az ablakból segítségért kiáltott. Egy lakatos feljött, kinyitotta az ajtót s a kereskedő nagy meglepetésére a pénzeszközöket nyitra találta s a benne levő pénznek, ugyiszintén feleségének és a könyvvivőnek nyoma se volt. Az asszony hátrahagyott levelében azt írta, hogy férje nem tudta megérteni s ezért szökött meg kedvesével.

— **A csengerbagosi rablógyilkosság.** Szatmár nemzetiből jelentik: A csengerbagosi gyilkosok nem kőboreziganok voltak, hanem darai, csegöldi, komlódtófalusi téglavető cigányok, akik állandó lakosai a falvaknak. Oláhcsigány nem tartozott ehhez a bandához, mely heteken át rabolt, lopott Szatmár vármegyében Kacsi Károly és Hamza János téglavető cigányok vezérlete alatt. Ők voltak a csengerbagosi s most a csengerbagosi rablógyilkosok. Többi hat társuk csupán őrt állani szoktak. A rablógyilkosok teljes beismerésben vannak. Csak holnap vagy holnapután szállítják ba őket Szatmárra, mert vallatás közben mind több és több bűnük derül ki. Lakásukon sok bűnjelet találtak. A banditák elfogása Ács Géza járórmester, Ádám Miklós és Harsányi Márton őrmesterek érdeme.

— **Marólug.** Gersich Erzsébet eszékieleány muzeum-köruti lakásán marólugot ivott. A Rókusban ápolják. Odakerült ugyancsak marólug miatt Pekarosik Ilona munkásné, aki a Lovente-utca 8. számú házban követett el öngyilkossági kísérletet.

— **Bokor és Klein.** E céget ma már mindenki ismeri a fővárosban, mert lépten-nyomon találkozunk vele. Ha egy feltűnően szép, izléses, vagy eredeti czimtalbat látunk a főváros utcáin, azok mind Bokor és Klein czimfestőgyárából valók. Így lett közismert és büszkedvelt a *Bokor és Klein*-cég, melynek műszaki főnöke Bokor ur, aki éveken át a külföldön tartózkodott és ott sajátította el művészetét és a kereskedelmi vezető Klein ur.

— **A szekerész öngyilkossága.** Karácsony este a budapesti szekerész laktanyában öngyilkosság történt. Egy rekruta felakasztotta magát a félreeső helyen a heveder szíjjával. A szerencsétlen öngyilkos Soós Lajos volt. Szemtanuk állítása szerint az öngyilkos bal arczának fül körüli részén, egy körülbelül öt centiméter sugaru, tehát tenyérnél is nagyobb helyen feketésen kék foltok, vörnaláfutások és daganatok láthatók. Soós Lajos október elsején vonult be Turkevérről Zimonyba, a 68-ik gyalogezredhez. Három hónapig bakáskodott, amikor most egyszerre áthelyezték Budapestre, a szekerészekhez. Csütörtökön, december 22-én este érkezett meg Soós Lajos Budapestre. Czivilben jött. Fivérének Német-utca 7. számú vendéglőjében töltött egy félnapot, aztán bevonult és jelentkezett a 4-es tréningviziónál. Ez pénteken történt. Szombaton, karácsony este hat órakor pedig, a félreeső hely vasrácsának kampójára felakasztotta magát a lovának a hevederjével. Csak reggel öt órakor vették észre az öngyilkosságot. Az apját az esetről értesítették. Soós Lajos hozzátartozói feljelentést tettek és szigorú vizsgálatot követelnek az öngyilkosság ügyében. Soós Lajost egyébként ma délután temették el katonai pompával.

— **Baleset.** Tegnap este Halpenheim Jakab szobafestő a Tököllyuton leugrott egy robogó villamosról, elesett és a fején súlyos zúzódásokat szenvedett. A Rókus-kórházba vitték.

— **Nemzetközi görög betörők.** Megemlítettük, hogy Szabadkán a Központi Bank- és Váltóüzletben betörők garázdálkodtak. A betörés ugyan nem sikerült, mert megzavarták a betörőket, akik egy kabátot és a kabátban egy pénztárczát is ott felejtettek Theodor Johano névre szóló és a brassói határrendőrség által látamozott utlevéllel. Ezen a nyomon megállapították, hogy négy görög követte el a betörést, akik a város egyik szállójában tárgyaltak karácsony napjáig. László Géza rendőrkapitány a vasúti állomáson azt is megállapította, hogy a négy görög Brassó felé váltott jegyet. Értesítették a vonalmenti esendőrőrsöket. Ma érkezett távirat Tóvárról, amelyben jelentik, hogy a betörőket elfogták. Neveik: Theodor Johano, Jean Konstantin, Sokrati Eisiti és Brazon Joanon. A bécsi rendőrség táviratban figyelmeztette a szabadkai kapitányságot, hogy a négy görög egy veszedelmes nemzetközi betörőbandához tartozik. Eddig Párisban, Bécsben és Konstantinápolyban követtek el nagy betöréseket. Főleg a bankszakmában dolgoznak.

— **Kinematográfia a Déli sarkon.** Az angol délsarki expedíció új kutató utjában nemcsak telefonállomást visz magával, de mozgófényképfelvételt fognak eszközölni. A felvétel-gép óriási méretű, objektíve 75 centiméteres átmérőjű, objektív mérete 7 centiméter. Az expedíció operatőre 7000 méter filmet visz magával.

— **Részeg medve garázdálkodása.** Az angol Folkestone város népe karácsony második napján arra a meglepetésre öbredt, hogy egy rongyeteg Himalaya-medve kószál szabadon. Aki utjába akad, véresre marozangolta, lovakat tépett szíjjal. Ugy történt a dolog, hogy a Folkestoneban állomásozó vadászrezred kaszárnyájából szabadult ki a fenevad. A gyönyörű medvét a vadászrezred Indiából hozta, mikor még ott volt helyőrségen. Óriási ketrecben őrizték a pompás Himalaya-medvét, dédelgették. A szentestén a mulatózó elzött vadászok a medvének is *grogol adtak inni* s elfelejtették a ketrecz ajtaját bezárni. Tegnap az egész vadászrezred szortoszárdt a városban, de nem sikerült visszavinni a medvét.

— **Eltévedt golyó.** Temesvárról jelentik: Scherter Ottó temesvári vaskereskedő üzletébe ma egy fiatalember revolvert akart vásárolni. A fiatalember a kiválasztott revolverhez töltényeket is kért, amelyeket berakott a revolverbe, amely végzetlansága folytán elsült és a golyó a kiszolgáló segédt sulyosan megsebesítette. A zürzavarban mindenki a megsebesült segéd segítségére sietett, mislalt a vásárló megszökött. A rendőrség nyomozza.

— **Életuntak.** Kulcsár Margit huszonnyolc éves napszámosnő Lóportár-utca 3. számú lakásán választóvizet ivott. A Rókus-kórházban ápolják. — Kovaltzki Kálmán korcsmáros Zsigmond-utca 7. számú lakásán morriumot ivott. Állapota nem veszedelmes. Lakásán hagyják. — Bölcskei Ilona, 28 éves szobaleány a Lánchíd pesti oldalán a Dunába akart ugrani. A közönség azonban észrevette és megakadályozta az öngyilkosságot. A leány elmondotta, hogy azért akart meghalni, mert elvesztette a pénzét. Az életunt szobaleányt átadták a Szervitátor 4. szám alatt lakó hozzátartozóinak. — Spitzer Mária, 25 éves varrónő Ujpesten, Gellért-utca 5. számú lakásán lügköldatot ivott. A gróf Károlyi-kórházba vitték. Azért akart öngyilkos lenni, mert fájós kezével nem vették fel egy kórházban sem. — Forstner Péter, 26 éves fémcsiszoló Csepelen szublimátoldatot ivott, a lakásán ápolják.

— **Elgázolt öregember.** Ungár Mór hatvanhét éves öreg ember a Dob-utczán ment végig. A népkonyhára. Mikor át akart menni a tulsó oldalra, sebesen vágatva jött egy kocsi a körút felől. Az öreg ijedten akart menekülni, de a lovak eltiporták. *Freisinger* libakereskedő kocsisa keresztül hajtott az öregre s meukülni próbált, de a Klauzál-téren elfogták. Az öregot életveszélyes sebeivel a Rókus-kórházba vitték.

— **A Fővárosi Orfeum a szakésművészeti kiállításán.** A ma megnyíló szakésművészeti kiállításán a Fővárosi Orfeum is szerepel kiállítóként. Páholiolyó-sójának egyik asztalát állította ki, gyönyörűen megterítve és tele rakva az Orfeum bíres konyhájának remekivel. Az asztal mellett két báb kelt az élő emberek illuzióját. A rendezés körül nagy érdeme van Steiner Heniknek, a Fővárosi Orfeum üzletvezetőjének és Pulay Károly konyhafőnöknek. A kiállítási csoport páholyanak beállítását Spanrait díszletfestő érdeme. Előrelátható, hogy a Fővárosi Orfeum e kiállítása igen nagy feltűnést fog kelteni.

— **Halálozás.** Saági Gregersen Gudbrand, a Gregerson G. és fiaj cég megalapítója, Honvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a Ferencz József-rend, a Takova-rend és a Norvég Olaf-rend lovagja stb. Szobon életének 87-ik évében, véglegengyülésben elhunyt. A megboldogult hült temették Szobon ma délután 3 órakor a gyászházban az ág. evang. egyház szertartása szerint megáldották és Budapestre szállították. Itt f. hó 28-án délután 3 órakor a kerepesi-úti temető halottasházban tartandó ujlólagos megáldás után a családi sírboltban örök nyugalomra helyezik.

— **Özv. Komáromy Alajosné, Komáromy Alajosnak,** a Nemzeti Színház néhai nyugdíjazott művésznének özvegye 71 éves korában Szigetszentmiklóson hosszas szenvedés után elhunyt.

— **Horváth Samu,** délvasúti felgyűelő életének 61-ik évében váratlanul elhunyt Szombathelyen. Kartársai meleg részvétellel kísérték tegnap délután utolsó útjára a szombathelyi temetőbe. A halottat özvegyén, született Böhm Herminán kívül gyermekei, Janka, férjzetett nemeskéri Kiss Józsefné, Endre, Judit, testvérei és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Kleinán Rezső,** a székesfehérvári kereskedelmi akadémia 25 éven át volt kiváló tanára 76 éves korában elhunyt. Halála miúdenfélő élénk részvétet keltett.

— **Vörös Lajos** nyugalmazott Máv ellenőr e hó 26-án, hetfőn Ujpesten elhunyt.

— **Czegic Péter** temesvári ügyvéd 56 éves korában ma szívszélhűdés folytán Temesvárott hirtelen meghalt.

— **Dr. Popovics István,** Zombor város tiszti főorvosa ma 56 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután lesz.

— **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 21.** Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

— **Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **Fodor-féle vívőterem a Koronaherczegn-teza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legriohban felszerelt torna- és vívőterme.** Különs gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

— **Fontos újítást** bonosít meg az Ujlaki Béla budapesti irógép-cég (VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122—60.), mely abból áll, hogy azon főnökök ezreinek, akik eddig nehezen, nagyobb vagy csak aránylag nagyobb összegű befektetéssel juthattak irógéphez, rendkívül kényelmes, még eddig nem létezett 20 koronás havi részletfizetéssel teszi lehetővé elsőrendű, látható irásu, szanzációs sikerű Ujlaki-irógépének beszerzését. Ezel lézagot pótol a hírnévnek Brvendő cég, mert így lehetővé válik, hogy a kereskedők, iparosok és mások, akik eddig idegenkedtek az irógéptől, ezután bávszen fognak az Ujlaki-irógépnek helyet adni iródájukban, mert ezt könnyű szerrel, megerőltetés nélkül tehetik.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A kulisszák világából.

— Színházi cserevés. —

(Múlt és jelen.)

Az „Egyetértés“ karácsonyi számában megjelent azokat a művésznőinket és művészeinket, akik a külföldön is sikereket arattak. Az érdekes sorozatból két közlemény lekésett. Ezeket most pótlólag tesszem közzé.

Az egyiket *Kaszay Zsigmond* né szül. *Markovits Ilka* öméltsága küldte szirákai kastélyából. A másikat *Beregi Oszkár* tól kaptuk. Amannak minden betűjéből az a szerénység szól hozzánk, mely a világhírű *Paulinó-Markovits Ilka* nemes patinás dícsőségének sajátossága, emelt pedig a friss babérral járó önérték lengi át.

Most pedig először a nagy énekesművésznő naplótöredékei szólnak:

Bécs, 1866. — „Ördög Róbert“ ben Izabella szerepe. Doktor Drachler énekelte Bertram-t. A „gnaden-ária“ alatt az első kulisszában állt. Az első tétel után halkán mondja nekem:

— Die Wiener wissen nicht wie's tran sán!

Az első tételt tudnillik egész piano énekeltem. A második tételt már emelkedettebb hanggal hoztam. Drachler a kulisszából:

— Jetzt spanens was.

A harmadik tételbe egész erőmet adtam. Drachler bekiáltott a kulisszából:

— Jetzt seins zaus!

1868. — Dinohrai szerepe Murszka énekesnő után nem kis feladat, aranyos torka volt. Mondom Steiner főrendezőnek:

— Főlek a nagy ária miatt, Murszkanak oly gyönyörű koloratúrája van!

— És magának talán nem? Murszka nem tud játszani, holott maga . . .

Isten neki! Bevégeztem az első részt. Nagy csend. Letérdelek Hoellel beszélni. Gondolom, nem tetszettem. Folytatom az éneket. A közönség fölcsémél. Kezdődik a taps, mintha zivatar zagna. Talán egy kéz sem maradt mozdulatlan. Örömmel ben majdnem sírva fakadtam; a zenekar félbe hagyta a játékot, mind felkeltek és tapsoltak. Az egész szerepet épp oly tetszéssel énekeltem végig, mint itthon.

1869. — Richter János kedvelt karmesterünk gyűlölte az „Ördög Róbert“ gnaden-áriáját, mert iskolás korában századmagával ordította azt uniszonó végig. Mikor tőlem hallotta először, így szólt:

— Nagyságos asszonyom, haragszom magára, mert a gnaden-áriát gyűlölöm; de tegnap oly szépen énekelte, hogy nekem is tetszett.

1869. Wiesbaden. — A wiesbadeni Spielbank hangversenyén énekeltem három számot, hallottam, hogy a közönség hideg, nem igen tapsol. Akkoriban el voltam kényeztetve; féltem. Első számom előjátéka alatt az első sorban néhány kedves kinézésű dámt láttam, ezeket meg kell nyernem. Sikertől, mert mielőtt még énekeket megkezdtem volna, már gyöngén mosolyogtak felém. A taps is meg volt, mint itthon.

Scaria, a bécsi opera ünnepelt tagja is énekelte, az utolsó szám az övé volt, annyira kirozott, hogy engedjem előbb énekelni. Csodálatosan kiforgatta a dalt, amit énekelte, ezt a közönség rosszalta és érezte vele, nagyon boszus volt. A közönség ezt hitte, hogy az én számom elmarad és indult kifelé:

— Hamar, nagyságos asszonyom, — mondja a karmester.

Amint kiléptem, mind visszajöttek és nagyon megtapsolták az énekeket.

Ugyanakkor volt Jahn karmester jutalomjátéka. Felkért, énekeljem el kedvéért a Királynét „Hugenották“ ban. Raoul *Wachtel* vállalta. Nagyon hevenkedett a próbán, biztosan gondolta, „tud-e az a magyar valamit?“ Észrevettem és megkínóztam: hadd mérgeződjék, az előadások majd kibékül. Ugyanakkor forgolódt az előadás alatt körülöttem! Még másnap is szaladt utánam a parkban, feleségével együtt, reá akartak venni, hogy velük menjek Amerikába; sok pénzt és dícsőreget szerezni.

1868. — Emsben töltöttem a szünetidőmet, ott is énekeltem a Spielbauer hangversenyén. Délelőtt a sétányon barátommal sétálgatva találkoztam a porosz királylával. Mint lelkes honleányok nem köszöntünk az öreg „Willem“-nek.

— Mi nem köszönünk neked, — mondom barátomnak — és te ma este mégis tapsolni fogsz nekem!

Ott ült este a bíbor kanapén és összevertó fehér keztyűs kezeit és bólingatott fejével.

Bécs, 1865. — Harmadik vendégszereplésem alkalmával *Matteo Salvi* egyedüli énekmesterem volt az opera igazgatója. Mondja nekem:

— Ilka, Sie müssen mir Samstag die Gilda singen!

— Azt hittem, hogy Gilda nem valami briliáns szerepem, de ő biztatott:

— Az utolsó fináléban nagyon fog tetszeni, csak *zokogjon*, ezt értik a bécsiek!

Még volt a rendes taps mindenütt, de a finálé legjobban tetszett. Másnap Steiner főrendező hozám fordult:

— Gnädige Frau, ich bin 21 Jahre beim Theater, habe viel gehört, doch war ich noch nie so ergriffen, wie gestern, waerend dem finale. Die Wiener und ich haben mit Ihnen gewoint!

Páris, 1870. „Hamlet“ pesti előadása után kiementünk Párisba. Engel zenekiadó termében találkoztam *Ambroise Thomas*-val, ő már várt engem. Elénekeltem „Ophelia“ utolsó jelenetét és a „Fekete dominó“ nagy jelenetét francia szöveggel; összesugtak az urak, kérdezték meddig maradunk Párisban. Énekelem-e *Mignon*-t, azt okvetetlen be kell tanulnom. Egy ajánlólevelet adott *Thomas Vantrát* énektanárhoz, aki nagy beteg volt és mindennap falura utazik üdülni. Csakugyan a kapu előtt várta a kocsit. Fogadott, de megkért, jönnék másnap, még pedig korábban. Másnap ott voltunk időre.

— Ne vegye rossz néven, ha csak röviden hallgatom meg; mint tudja, beteg voltam.

Előveszi *Hamlet*-et, *Dominót*, Másfél óra hozsaszat énekelünk.

— Amíg Párisban marad, jöhet mindennap; betanuljuk „Mignon“ szerepét. Sohasem hallottam koloratúr énekesnőt ily gyönyörű szélesen énekelni.

Tépte a haját, hogy szerződve vagyok, de jövő évre jöjnek. A nagy operában akartak fölléptetni. A következő évben már rekedt voltam! *Thomas* utánam küldte a „Mignon“ zongorakivonatát aláírásával:

„À Madame Pauli, hommage de l'Auteur *Ambroise Thomas*.“

Wiesbaden, 1873. — Következő tavasszal énekeltem Wiesbadenben a Spielbank hangversenyén. Az uton berekedtem. Akkor kezdődött betegségem. A hangverseny napján férjem egyik gégeorvostól a másikkhoz vonszolt; megnézték a hangszalagjaimat; szépek, fehérek, nem gyulladtak, de körülöttük már pirosság mutatkozik, meg lehet, ha énekel átmege a gyulladás a hangszalagokra. Este mégis énekeltem. Jahn karmester hirdette a közönségnek, hogy rekedt vagyok. Másnap egy bécsi újság ezt írta: „Wenn Frau Pauli Markovits wirklich heiser war, so ist ihre Gesangskunst bewunderungswürdig.“ Az ottani udvari színházban még hatszor kellett volna fellépnem: fel kellett a szerződést bontani; haza utaztam pihenni. Háziorvosom azt állította, nem vagyok beteg, csak ideges.

1873. — Bécsben vártak a nagy operaházban hosszú vendégszereplésre; most már mindegy, menjünk. Hugenottákban a királyné szerepét vállaltam. Tudtam, hogy egy felvonásnál többet nem bír ki a hangom. Ennyire még nem ünnepeltek a bécsiek. Ádámi volt *Raoul*, kitűnően volt diszponálva. A tapsnak se vége, se hossza, a zenekarban a professorok letették a hangszereiket, felálltak és szinte tapsoltak. A felvonás után körülvettek a kollegák, gratuláltak, de megrémültek, midőn rekedt beszélőhangomat hallották.

Abba maradt a vendégjáték, haza utaztunk, pihentem. Ősszel még kilencszer énekeltem a legnagyobb szerepeimet otthon. „Fekete dominó“ volt az utolsó. Csak én és családom tudta, hogy bucsu-

zom a közönségtől. Hogy is bírtam végig énekelni ezt a vig, üde szerepet!

Richter karmester az előadás után mondta:

— Gratulálok, már sokkal jobban megy.

— Kedves karmester ur, — feleltem szomorúan — ha már ön sem őszinte, kinék higgyek akkor! Ma utolszó énekeltem.

Richter megszorította a kezemet és csak ennyit mondott:

— Igaza van!

Özv. *Kaszay Zsigmond* né sz. *Markovits Ilka*.

*

Csalódnak, akik azt hiszik, hogy „aranyhegyek zacskóba zárt szelével“ csalogattak engem Berlinbe; azok is tévednek, akik úgy gondolják, hogy hírnév, asszony festett arca vonzott. Nem, se pénz, se hírvágy meg nem ejtett. Elmehettem volna már 1899-ben, midőn *Strakosch* professor szerződéssel kínálta a bécsi Volkstheaterhez, vagy később, mikor *Schlauther* direktor a Burghoz hívott, vagy midőn *Kainz* csábitott szóban és levélben éveken keresztül, vagy midőn *Barnay* a Königl-Schauspielhaushoz akart kötni, de nem, még e kiváló férfiak rábeszélése sem csábitott; egy csupa érzés ember nagy és meleg barátsága vont el a magyar színésztől, ez az ember pedig *Reinhardt* volt. — *Reinhardt!* — Az a *Reinhardt*, akit nálunk úgy szokás aposztrofálni, hogy a „szigorú“, a „zsarnok“, „a minden színész egyénis gét letörő“, „az ellenmondást nem tűrő“, „a befolyásolhatlan“ kemény rendező tetsző, aki tűzön-vízen át, holttesteken keresztül is a maga megingathatlan akaratát érvényesíti. Pedig nem így van. Még soha olyan engedékeny, lefolyósítható, mindent és mindenkit meghallgató, minden megjegyzésből okuló embert nem ismertem. Soha rendezőt, aki annyira a rendelkezésére álló színészyanaghoz alkalmazkodott volna, soha, aki úgy „hagyott volna magával beszélni“ és csodálatos! mégis ő az engedékeny az, aki forradalmakat csinál, ő az, aki után rohan vagy kullog annyi rendező, akinek a produkcióiból él annyi esztéta és akit annyian magasztalnak és szídnak szóban és írásban és ugyanannyian, sőt ugyanazon szidók utánaznak is több-kevesebb talentumukhoz képest.

Ez az ember hatott rám annyira, hogy a Nemzeti stallumot elhagyva, „idegenbe szakadjak“. — Nem a színházreformátor, a direktor, a rendező, a nagy *Reinhardt* fogott meg, hanem az a kicsi, nagyszemű, göndör haju, czigány arcu, kedves emberke, az ő ellenállhatatlan, szeretetreméltó, varázsos egyéniségével, akinek „nem tud ellenállni se lány, se legény!“ Sokszor hívott, sokszor csalogott, de én mindannyiszor kitérően válaszoltam, halogattam és bensőmben meg voltam győződve arról, hogy a Nemzetitől soha el nem megyek. — Midőn azonban négy évvel ezelőtt megtudta, hogy nyár elején újra kilátogatok a „világba“, a berlini pályaudvarhoz érkeztemkor reggelire invitálva, elem küldte kocsival *Strakosch* professzort és mi lakópalotájába hajtatunk. Egy kicsike kis szobában várt rám ő, egyik dramaturgia, egy rendezője és egy szépen terített asztal.

A kicsi emberke arcán barátságos mosoly, az asztalon pompás bor és illatos falatkák. — Midőn felém nyújtotta jól ápol, formás kezét, azzal fogadtam el azt, hogy szerződési ajánlatára nemet mondom. Ő azonban . . . nem kérdezett. Beszél az éjszakai utazásomról, az ő jövőre terveiről, németországi, francia, angol és amerikai turnéiról, meg hogy milyen gyönyörű nagy feladatok várnak rám, hogy éppen ez a fajta színész nincs most sehő, mert a naturalizmus és a verizmus lenyirta nemcsak az írók szárnyait, de a színészekét is, azért kell klasszikus költőkkel megtisztítani, fölfrissíteni ezt az elsilányult kort, ezért van neki rám szüksége, hogy nagy, most el sem mondható, be se látható feladat vár rám, hogy mennyire tetszik neki a színjátásom és hogy . . . itt a szerződés, írjam alá! — Ezalatt a 17 órai utazástól gringoirei étvágygal pompásan megreggeliztem. — A szerződési feltételek igazán kitűnőek voltak. A Nemzeti annyit sohasem adhat. — De hát csak nem megyek el Pestről! — Mit csináljak.

„De kedves direktor! Nekem még két éves szerződésem van a Nemzetinél.“ „Az nem baj! Majd

fölbontják azt!" „Nem hiszem, én pedig szerződés-szegő még nem voltam.“ „Udvari színház nem pöröl!" „Hát jól van" válaszoltam vidáman és a Boockay esküje jutott eszembe, „ha a Nemzeti lékés uton fölbontja a szerződésemet, akkor a magáé vagyok". „Rendben van". Megegyeztünk.

A záró passzus értelmében a Deutsches Theater öt éves szerződése *rám néve* csak akkor válik kötelezővé, ha a Nemzeti Színház kötelekéből per nélkül elbocsát. Ezután jó kedvvel, a rajnai bor ízével a számban elindultam a nagy város utcáin bolyongani. Milyen is az a város, amelyik engem eztán elfog tartani! és mentem, mentem, utcáról utcára. Idegen házak, idegen emberek, idegen világ! Héj! de elszomorodtam! A rajnai bor is megsavanyodott a számban és öngyilkossági gondolataimat csak az az egy passzus ütötte el, hogy hisz nem kötelező rám néve a szerződés, ha a Nemzeti Színház el nem bocsát. Ezzel vigasztalódva tértem este nyugálmomba.

— Hogy aztán mi történt, tudják. Szabadságot kértem, egy ízben meg is kaptam, másodízben megtagadta a Nemzeti, ekkor szerződésemet fölbontását kérelmeztem, amibe a színház és a minisztérium urj módon per nélkül bele is egyezett.

Már két éve játszottam odakünn, midőn a Nemzeti Színház új rendezője, Csathó Kálmán a Deutsches Theater fölkeresett. Elmondta — maga jószántából vagy megbízásából-e, nem tudom — mennyire megváltoztak otthon a színházi viszonyok, sokat dolgoznak, nagy föladatak várnak, szükség van ráim, elég soká voltam távol, hi a haza, itt az idő, most vagy soha és az új igazgató Tóth Imre nagyon óhajtana visszatértemet. Elmondta, hogy igazgatói kinevezéskor a miniszter előtt két kérés volt: állandó szerződött statisztéria és Beregi visszahozatala. A miniszter — mint Csathó beszélt — örömmel egyezett az igazgató kérésébe. Így indult meg az akció, aminek a vége az lett, hogy a mult nyáron, midőn katonaugyemben Pesten jártam, megkötöttük a szerződést.

És Reinhardt? — a jó barát és mindent megértő ember, mint mondá, „nagy sajnálattal bár, mert el se tudja képzelni, hogyan és kivel fog pörölni", meghajlik az érveim előtt és beleegyezik abba, hogy a Nemzeti Színházzal szerződjem.

Midőn ellucesztam tőle, nevetve szólt:

— Auf Wiedersehen! Sie sind ja bald wieder bei uns! Lange können Sie's ja dort doch nicht mehr aushalten!

Eregi Oskár.

(A jubiláló mester.)

A Nemzeti Színház egész személyzete már napok óta olyan izgatottságban van, mint a menyasszony családja az esküvő előtti héten. Csak maga az ünnepelt övta meg a hidegvérét.

Mindössze aprólékoságok foglalkoztatták (a nagy érzelmeket az ünnepre tartogatta!). A többek közt nagyon furta a fejét egy koszoru szalagja.

— Egy józejköruti virágosbolt kirakatában lóg egy széles fehérselyem pántlika — beszélte a színház kapujában. — az egyik részén ez a felírás: „A nagy mesternek!" ... No hát, sejttem, hogy ez én volnék. A másikon pedig: „Egy kis marha!" ... Sok nagy marhát ismerek, de kicsit egyet se.

Karácsony estéjén kedvenc vendéglőjében agglógy-vacsorát rendeztek a mester tisztelői. Már mind együtt voltak: csak Ujházy hiányzott. Amikor sokáig hasztalan várták, a fiatal *Hajdu Pepi* indult a keresésére. Meg is találta: A teljesen sötét Népszínház előtt ácsorgott egyes-egyedül. Nagyon megörült.

— No csak hogy eljöttél! Föltettem magamban, hogy csak akkor megyek, ha deputáció jön érttem.

Ma délelőtti részpróbát tartottak a „Constantin öbbé"-ből. Az egyik színész fölősegesnek tartotta.

— Hiszen már sugó nélkül is tudják.

— Dejszen, — jegyzi meg egy másik, úgy illik, hogy a jubiláns hibátlanul mondja el a szerepét. Ugy-e mester?

Ujházy rámondult

— Nem miattam van a próba — marha!

(A Pethes-füek karácsonya.)

A Nemzetiben nem volt előadás karácsony estéjén. Nemcsak kegyelőséért, hanem kegyetlen-ség is lett volna. A legtöbb színészünk családos. Milyen érzéssel komédiáznak, amikor odahaza a kicsikék lesik a karácsonyfát.

Nincs gyöngédebb szülő a színész anyánál, apánál. Talán tulságba is viszik. Képzhető, milyen dusan meg volt rakva minden széppel-jóval a sok színészgyerek karácsonyfája.

Most csak a *Pethes Imre* fiáról essék szó. A mi kitünő Cyránónk van egy *Laci* és egy *Sanyi* nevű fia. Az előbbi katonának készül, a másik azt mondja, hogy színész lesz. De a gondos apát az ez idei karácsony nagyon gondolkodóba ejtette:

A leendő katoná asztalára csakót, kardot, tar-solyt és egyéb harcias játékszer-t halmozott föl és a jövődó drámai hősnek Shakespeare, Molière, Csiky Gergely, Kisfaludy és más nagyok műveivel kedveskedett.

És mi történt?

Laci — nekiesett a könyveknek, *Sanyi* pedig rögtön csakót tett a fejére és kivont karddal kommandérozott egy képzelt armádiát.

Már most mit következtessünk ebből?

Egy látésöves ur.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

☉ **Uszó repülőgép-roncsok a tengeren.** Ostendébe megérkezett egy révkalauz és azt a hirt hozta, hogy csónakja az Északi-tengeren beleütdött egy uszó roncsba, amelyről eleinte nem tudta, hogy micsoda. Mikor tüzetesebben megnézte, látta, hogy egy repülőgép összetört szárnyai, szétszakadt drótváza. Kétségtelen, hogy ez volt a szerencsétlenül járt *Cecil Grace* kétsíku repülőgépe. Kérdősködött a környéken halászó bárkák embereitől, azok semmit sem láttak. A drótok annyira össze voltak csavarodva, hogy csak benzinnobbanás pusztíthatta el ennyire a biplánt. A vakmerő *Grace* tehát biztosan a tengerbe veszett.

☉ **Aviatikusok katasztrófája.** A karácsonyi ünnepi érdeklődést felhasználva, Genuában *Cirri* ismert nevű olasz aviatikus ezekre menő közönség előtt szállt fel *Bleriot*-gépen; két kilométernyire járt a parttól a tenger felett, amikor hirtelen szélvész oldalba kapta, mire gépjével lezuhant. Egy torpedó halászta ki a masinájával együtt, a mely egészen tönkrement, maga az aviatikus szerencsére csak kisebb sérüléseket szenvedett. Sokkal nagyobb baj történt azonban *San-Paolóban*. Ott is óriási közönség előtt szállt fel egy aviatikus: *Rivello*. De háromszáz méter magasságban a motor explodált. A gép lezuhant s romjai alá temette *Rivellót*. Az aviatikus a súlyos zuzódásokba és égett sobekbe belehalt. — Londonból jelentik, hogy *Graham White* repülőgépét robbanás pusztította el. *Doverben* állította fel a hangárt *White* és a csatornán akarta kipróbálni új aeroplánját. A hangár kigyuladt és a repülőgéppel együtt megégett. Azt hiszik, hogy a kéményből kipattant szikra felgyújtotta a benzint.

☉ **Uj világrekord.** Los-Angelesből táviratoz-zúk: *Hoxsey* aviatikus tegnap 1474 láb magasságot ért el és ezzel új világrekordot állított fel.

☉ **Repült egy horvát aviatikus.** Zágrábból jelentik, hogy tegnap *Rusjan* pilóta *Morosep* horvát aviatikus új szerkezetű aeroplánjával az itteni katonai gyakorlóterén felszállt. A produkezió fényesen sikerült. A repülőgép husz méternyi nekifutás után száz méter magasságra emelkedett és hatszor kerülte meg a térséget, mire a hangár előtt simán leszállott. A közönség a feltalálót és a pilótát élénk ovációkban részesítette. Az új szerkezetű gépet legközelebb *Belgrádban*, *Bukarestben*, *Szofíában* és *Konstantinápolyban* akarják bemutatni.

☉ **Halálos repülés.** Boroszlóbból jelentik nekünk: *Heym* mérnök, aki hetek óta kísérletez saját találmányu zuhanóernyőjével, mára hirdette, hogy praktikusán fogja kipróbálni találmányát. Felszállott egy kötélhez erősített léghajón százötven méter magasságba s ernyőjével kiugrott a kosárból. Az ernyő nem terpeszkedett ki azonnal és a mérnök nyilsobesen ért földet. Nyakát szagta a szörnyethalt.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Ujházi jubileuma.

— A délutáni ünnep. — A közönség előtt. — Színház utá. —

Budapest, december 27.

Ha valaki van a világon, aki szabadkorki a nyilvános, nagy és zajos ünneplés ellen, az bizonyára *Ujházi Ede*. Pályatársai és az igazgatóság régóta készülődtek már arra, hogy megünnepeljék. Már egyszer híre is járt, hogy a jubileum napját kitűzték. És ekkor a sajtó majdnem egész teljességében foglalkozott is a jubileummal. Mi is hozzájárultunk a szép koncerthez s összefoglaltuk érdemeit és ismertettük a jelentőséget, melyet a magyar művészetben képvisel.

De *Ujházi* a maga utánozhatlan és elérhetlen bonhomijával azt mondta: Ohó! Ebbe nekem is van beleszólásom. Tudom, hogy jubilálnom kell. De kergetni nem hagyom magam.

És ahányszor fölvetették a jubileumi ünnepe eszméjét, a Mester mindig ügyesen ki tudott térni előle. El tudta ódázni bizonytalan időkre s nyilván az volt a szándéka, hogy a mindenáron öt megünnepelni akarókat megtréfálja és így megmenekül az ünnepi zajtól.

De *Ujházi* tervez és királyi elismerés végez. Jött a királyi elismerés. Meg is jelent annak rendje-módja szerint a hivatalos lapban királyi aláírással, miniszteri ellenjegyzéssel. Vége volt. *Ujházi Ede* nem tudott már kibúvót találni. Hiába mondta: „Ne huzcoljatok meg; ne állítsatok ünnepeket keretében a központjába. Nem nekem való az." A jubilálókat nem lehetett már féken tartani. Kitért rajtuk a tisztelet és hódolat érzése, melylyel el voltak telve a nagy művész iránt.

És a Mester megadta magát. Mi egyebet is tehetett volna? Mert nemcsak azok, akik szűkebb körben tartoznak hozzá, hanem azok is, akik térbelileg távol vannak tőle, érzik, tudják, hogy mivel tartoznak *Ujházi Edének* és művészetének.

És hamarosan megjegyezzük, hogy széles ez országban legfőlebb csak térbelileg vannak távolabb tőle az emberek. Érzés és lélek szerint közel van hozzá mindenki, aki gyönyörűséget talál, vagy talált valaha a magyar eső zengzetében, a gondolatok és eszmék kifejezésében, a magyar művészetben s abban a művészi egyéniségben, melynek nagyobb, hivattabb, mélyebben járó képviselője nem volt eddig *Ujházi Edénél*.

Ezért nemcsak a Nemzeti Színház ünnepe volt ez a mai jubiláris ünnep; nemcsak a pályatársak sereglenek körülötte, s nemcsak a művészeti testületek és irodalmi körök, mint-hogy ezek térbelileg is közel állnak hozzá. Ott volt lélek szerint az utczák népe és a paloták lakossága; magasan állók és alant nyüzsgők. A nagy tömeg; a roppant sokaság. Mindenki ott volt szellemileg, akinek valaha játszott és aki valaha gyönyörködött művészetében. Ott volt mindenki, ha nem is testileg, de érzésben, aki a szépnek és a művészetnek kultuszában a nemzet élő lelkének képviseletét látja.

Mert ez a művész valóban valamennyiünké. Nemcsak eszközeinél fogva, amelyeknek tökéletessége a legnagyobbra predestinálta, hanem annál fogva is, mert a művészet benne élt lelkében s mindenben, amit kifejezett, része volt valamennyiünknek. Az ő játéka volt mindig az igazi játék, vagyis az igazi valóság. Irott soroknak, vagy faragott szobornak, költeménynek, szindarabnak, muzsikának, mindennek, ami igényt tart a művészet elnevezésre, csak annyi értéke van, mint amennyi megmaradhat állandóan a tömeg emlékezetében. Ugyanílyen a színész alakítása és játéka is. Amely játék csak a lélek felszínét érinti, elenyészik és abban a pillanatban hal meg, amelyben születik. De *Ujházi* játéka mindig a lelkék mélyébe hatolt és ott talált visszhangra. Tudott kényekedve szerint játszani a lelkék legmélyében rejtett burjain és be tudta fészkelni magát az emberi emlékezetbe úgy, hogy nevét a művé-

szététől nem lehetett többé különválasztani. Ösztönzerűség és művészi tudás egyesült benne oly szerencsés és példátlan összhangban, mint kevés más művészen a föld kerekességén.

Művészetéről, művészetének irányáról, egyes szerepeiről és azoknak összességéről a közelmult hetekben számoltunk be. Most nem beszélünk ismétlésekre. Csak annyit jegyzünk meg most, hogy a mai jubileum nem Ujházi Ede jubileuma volt speciálisan, hanem a magyar művészetnek ünnepe és ez külön jelentőséget adott a mai napnak.

A délutáni ünneplés.

A mindenképpen nagyszerűnek mondható jubiláris ünnepség pedig így folyt le:

Teljesen kivilágított nézőtér; teljesen kivilágított színpad. A nézőtérben ünneplő közönség.

A színpadon az igazgatóság tagjai, élükön Tóth Imre igazgató. Kétoldalt a küldöttségek, a különböző korporációk, körök és egyesületek képviselői. Jobbról-balról a koszorúk olyan tömeghalmaza, hogy társaságuk alig férnének el. Középen karos-székek.

A feszültség a nézőtérben tetőfokát érte el, amikor a függöny felgördült. A jubiláns Ujházi jelent meg a háttérben. Karjánál fogva vezeték előre Blaha Lujza és Márkus Emilia. Fülüketítő tapsvihar fogadja, mely ezúttal nemcsak a nézőtérben, de a színpadon is hangzik.

A Mester bizonytalan lépésekkel halad előre. Látható rajta, hogy az indulat fojtogatja. De erőt vesz magán. Csak az ajkai vonaglanak kissé. Hiába: akármilyen gyakorlata is van az indulat fékezésében, ilyen momentumokban a meghatottság nagy ur; nehéz azt leküzdeni. Mégis valahogy legyúri egészen addig, amíg szülővárosának, Debreczennek a küldöttje beszélni nem kezd. Mindenki észreveszi, hogy az önrudalomnak körülbelül vége. Mert Tóth Mihály uram, debreczeni városi tanácsos, nagyon is megható dolgot hozott. A város koszorúján kívül valami mást. Egy maroknyi földet egy virágcserepben. A föld Ujházi apjának sírjáról való; benne ibolya tenyészik. Ezt a földet megfürdették annak a szobának levegőjében, ahol Ujházi Ede gyermekkorát élte.

„No, Mester! Most légy erős! Bizony itt már nem tudta fékezni megindulását. A szemüvege hirtelen elhomályosult; le is kapta hamar s leborzasztotta a fejét. Süriür omlottak a könyvei, már csak azért is, mert — mint az ünnep vége felé mondta — apjának, Debreczen város egykori főorvosának, nem adatott meg, hogy ezt a szép napot megérje. Erre gondolt ebben a pillanatban. S erre gondolt az ünnepség végén, mikor beszélni akart. Nem betanult beszéd volt bizony ez. Mert mikor reflektálni akart szülővárosa küldöttjének szavaira, a megindulás megint a torkára szállt és fojtogatta és hangját vette. Akármilyen nagy művésze is a szónak, itt magát interpretálta és megint hullottak a könyvei. Mert az ember csak ember és vannak pillanatok, amikor nem bír magával.

T. Sz.

Az üdvözlések.

Az első szónok Tóth Imre igazgató volt.

— Ő felsége, Magyarország apostoli királyának rendelete — ugymond — amelylyel megengedte, hogy legfelsőbb királyi elismerése Ujházi Edenek tudtul adassék, már megelőzte az ünnepséget. Alattvalói hódolattal, hálával és köszönettel fogadjuk a fejedelmi kegy megnyilatkozását mi, a Nemzeti Színház tagjai.

Mélyen tisztelt Művész! Kedves Barátunk! Boldogan és büszkén állok előd, hogy meghajtsam előtted a magyar kultúra egyik erős várának, a Nemzeti Színháznak lobogóját, azok között, akik ma neked elhozták a hódolat adóját. Boldogan, mert a te ragyogó dicsőségében négy évtizedes művészi munka elismerését látom és büszkén, mert benned a magyar színészet jelentőségének megbecsülését érzem. Illő, hogy e helyen hódolattal, tisztelettel és szeretettel köszöntünk téged a mai napon, első diadalaid négy évtizedes fordulópontján. Hódolattal egyéni művészeted, tisztelettel művészi egyéniséged és szeretettel a te meleg szerető szíved iránt. Fogadd el tőlünk, Nagyok és igazak az érdemeid, melyekért az kijár és nagy és igaz az érdemid, amely ezt feléd nyújtja. Az Isten áldjon. (Lelkes eljenzés és taps.)

Tóth Imre igazgató ezután átnyújtotta a mes-

ternek a kultuszminiszter ezideig szokatlan adományát, a mester egy évi fizetéséről, 16.000 koronáról szóló pénztári utalványt, majd felolvasta gróf Zichy János kultuszminiszter, dr. Balogh Jenő és Molnár Viktor államtitkárok üdvözlő leveleit.

A Nemzeti Színház művészszemélyzete nevében Beregi Oszkár üdvözölte Ujházi. Lelkes eljenzés követte a beszédet, mire Váradi Sándor, az Operaház tagja, a m. kir. Operaház igazgatósága és személyzete nevében köszöntötte a jubilánst.

A mester elé járult ezután Debreczen városának küldöttsége, amely a szülőföld üdvözlését és Ujházi édesatyjának sírjáról egy göröngyöt hozott magával. A küldöttség tagjai Könyves Tóth Mihály kultusztanácsnok, Tüdös János és Bakonyi Samu orsz. képviselők voltak. A deputáció nevében Könyves Tóth Kálmán üdvözölte az ünnepelet mestert.

— Onnan, ahol Nagyságod bölcsője ringott, ahol először látta meg a napvilágot, szülővárosából, Debreczenből jöttünk és elhoztuk magunkkal a koszorút igaz szeretetünk és tiszteletünk jeléül. Kérjük, méltóztassék ezt tőlünk szívesen fogadni és a debreczeni polgár ama egyszerű köszöntési módjával, hogy: Minden jót kívánunk, óhajtja ezt Debreczennek minden polgára igaz lélekkel és meleg szeretettel. Nagyságos Urunk! Mielőtt e koszorút átnyújtánám, fogadja el tőlem e maroknyi földet ezzel az ibolyatövel, amelyet ez előtt 24 órával hoztam el arról a sírdombtól, ahol Nagyságos Uram édesatyja, Debreczen város tisztí főorvosa nyugszik. Mielőtt azonban idehoztam ezt a szerény kis virágot, megfürdőttem annak a kicsi, alacsony, kétablakos szobának a levegőjében, ahol Nagyságos Uram, az élő magyar színészek legnagyobbika, járt tanult és beszélni kezdett.

A beszéd során Ujházi annyira elérzékenyült, hogy könyezni kezdett.

Bárczy István polgármester a székesfőváros községe nevében mondott beszédet és átnyújtotta a főváros aranyérmét.

— Elhoztam — ugymond — ezt az érmet; tekintsd azt a nagy érdem igen piciny, csekély jelének és a nagy, meleg érzés egy igen gyenge kifejezőjének. Kívánjuk a főváros volt és leendő közönsége nevében, hogy az Uristen adjon neked még erőt, hogy sokáig gyönyörködhess bennünkben s hogy ennek a fővárosnak olyan polgára légy, akire minden budapesti polgár büszke lehet.

A Budapesti Újságírók Egyesülete nevében Szalmári Mór alelnök tolmácsolta az újságírók üdvözlését:

Amikor ilyen jubileumoknál össze szoktuk mérni — mondotta — az ünnepelet érdemeinek a nagyságát az ünneplés arányaival, akkor bizony gyakran fanyar mosoly van a mi ajkunkon és szeretnénk a sorok közt gunyosan hangzó szatirákat írni és mondani. De te előttem, kedves mester, amikor te ünnepeled, azzal a meleg érzéssel, azal az őszinte igazsággal szólunk hozzád, amelylyel a te művészeted szólott negyven esztendőn át a nagyközönséghez. Különléle ajándékokat kaptál. Mi is hoztunk neked egy ajándékot, egy koszorút. Azt irtuk rá: „Ujházinak — a hódítónak.“ Mindenféle hódításokat láthatunk a világon. Rettenetes, emberirtó fegyverekkel visáik véghez a hódításokat. A te hódításod mind ennél különb, maradandóbb és becsületesebb, mert a te hódításaid nyomán az igazságnak s a szépségnek diadala ül ki az emberek arcán. (Eljenzés.)

Dr. Fodor Oszkár a Dunántúli Közművelődési Egyesület művészi értékű ezüst plakettjét nyújtotta át szép beszéd kíséretében Ujházinak.

Üdvözölték még a mestert: Móricz Zeigmond a „Nyugat“ írói gárdája nevében, Szilágyi Vilmos a Vígyszínház, Márkus László a Magyar Színház, Szirmai Imre a Király Színház, Bihari Béla a Városligeti Színház, Gellért Lajos a kamarajáték nevében.

Az Országos Színészegyesület képviselőiben Ditrői Mór elnök formás beszédében tolmácsolta a vidéki színészet üdvözlését.

Zitahi Gyula a debreczeni szintársulat, Latabár Kálmán, a színművészeti akadémia igazgatósága és tanári kara, Lóránt Vilmos a színművészeti akadémia növendékei, dr. Lichtenberg Kornél egyetemi tanár a Lipótvárosi Kaszinó, dr. Kovács Jenő, az Érzsébetvárosi Kaszinó nevében üdvözölte Ujházi.

Az üdvözlések végeztével Ujházi Ede mély megindultsággal mondott köszönetet az ünnepeletésért:

Tisztelt közönség! Kedves Barátaim! Nagy öröm nekem ez a mai nap. Először is hódolattal

veszem és köszönöm Ő felségének azt az igazán rendkívüli elismerését, amelylyel a magyar színművészetet ugyszólván bearanyozta. Köszönöm Ő felségének és köszönöm a nagyméltóságú miniszter urnak azt a kegyességét, amelylyel engem megtisztelt. De a mai napnak rám nézve nem az a nagy jelentősége van, hogy én már negyven esztendeje vagyok színész itt a nemzeti színpadon, hanem az, hogy úgy érzem, hogy mindennél többet ér az, még az inkább földjéről elhozott tengeraranyból is, hogy szeretnek. Ez a szeretet az, ami engem meghat. Az édesapám sírjáról való föld igazán oly kedves dolog nekem, hogy nem is tudom, ne boruljak-e mindjárt itt le Isten előtt. Ő, fájdalom, nem érthette meg ezt az örömnapot, de hiszem, hogy ő ma velem együtt... mindnyájatoknak köszönöm... köszönöm...

A mester be sem fejezhette beszédét, a könyvek elfojtották.

Az ünnepség befejezésül az Operaház énekara Noszeda Károly karigazgató vezetésével a Himnuszt énekelte.

Üdvözlő levelek.

A jubileum alkalmából Ujházi Ede a következő üdvözlő leveleket kapta:

„Tisztelt Mester! Midőn Nemzeti Színházi diadalmas működése negyven esztendősfordulója ünnepségén üdvözlöm Önt, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy kifejezést adjak annak az őszinte nagyrabecsülésnek, melyet művészi egyénisége iránt érzek.

Azok a nagy sikerek, amiket művészetével a Nemzeti Színház színpadán szerzett, nemcsak azért értékesek, mert a magyar színművészet történetének legjelentősebb dátumait jelentik s mert az újabb magyar színművész-nemzedéknek valóságos irányt jelöltek, hanem annál a megbecsülhetetlen nevelő hatásnál fogva is, amelyet egyénisége a közönség lelkére gyakorol.

Kedves kötelelességemnek tartottam, hogy ezen meggyőződéseimnek a mostani ünnepély alkalmából is kifejezést adjak.

Gróf Zichy János s. k.

Levélben üdvözölték még: Balogh Jenő államtitkár, Molnár Viktor államtitkár, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Rákosi Jenő és még számosan.

A „Constantin abbé“ előadása.

A színpad a „Constantin abbé“ előadását hirdette. Azt a darabot, amelynek czím szerepében Ujházi a legszebb diadalát aratta. Egyik legbájosabb szerepe ez, amelyet talán azért szeretett meg úgy a közönség, mert a Mester különös szeretettel játszta.

Ma este a színházban egyetlen üres hely sem volt. Már délelőtt kifüggesztették a táblát: „Mind-en jegy elfogyott“.

Félnyelv órákor, közvetlen az előadás előtt, megjelent az udvari páholyban József főherceg és Augustó főhercegnő. Eleitől végig ott maradtak az előadáson és tapsoltak a közönséggel együtt lelkesen, elragadtatással.

Első kilépésekor percekig nem tudott eszéhez jutni Ujházi. Majd nyílt színen ujult meg a taps. Az első felvonás végén az összes koszorúkat a színpadra vitték és legalább tízenyolcszor a lámpák elé szólitották. Így tartott az ováció az előadás végéig.

Színház után.

Előadás után a Royal-szállóban banket volt a Mester tiszteletére, melyen igen sok lelkes felköszöntőt mondtak.

(*) Opera. Marschalko Rózsika, a budapesti előkelő társaság egy kedvencz művésznője, ma este vendége volt az Operának. Eddig csak hangversenytermekben szerepelt és régóta észleltük finom, kiváltságos talentumát. Ma este az ifju művésznő Mignon czím szerepét énekelte és ha nem is lehet e szereplés után az operaénekesnőt megismerni: Mignon mégis respektabilis alakítás volt. Sötét színezetű, tiszta, egyenletes mezzoszopránt hallottunk, amely rendkívül finoman van iskolázva, lehetőszerű nuanceokra kiképezve. Dalait főleg az első felvonásban befejezett művészi színezéssel és tiszta stílus-értelmezéssel adta elő. A publikum, mely a színház minden zugát megtöltötte, lelkesen ünnepelte a vendéget és renge-

teg virágadományokkal fokozta a külső sikert. A többi szereplők M. Szoyer Ilonka briliáns Philineje, Takáts, Arányi, Mihályi sokkal járultak az est sikeréhez. Márkus Dezső a mestertelen vezényelt előjátékért külön tapsokat kapott.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházból!** Holnap, szerdán, hatvanötödik előadását éri meg a Nemzeti Színházban Sardou drámája, „A boszorkány”, amelynek czím szerepét ez alkalommal is P. Márkus Emilia játssza. Csütörtökre „A balga szűz”, Henry Bataille színműve van kitűzve. Pénteken teljesen új betanulással elevenítik föl a régi Nemzeti Színház egyik vonzó műsordarabját, *Ruttkay György* „Sötétség” című drámáját, amely eddig 37 előadást ért meg. A pénteki reprizen a következő szereposztásban kerül a közönség elé: Váry Kálmán: Szacsay, Klementin: Helvey Laura, Emma: Török Irma, Andor: Náday Béla, Rudas: Gabányi István, Vera: Paulay Erzs, Erdős: Gyenes László. István Gyedeon: Somlay, István Lajos: Beregi, Ernestsztin: Jászai Mari, Bognár: Rózsahelyi Kálmán, Vértessné: Paulayné, Szombaton, Szilveszter estjén Sardou vígjátékát, az „Idegeseket” adják, amelynek előadása 7 órakor kezdődik s a darabnak már fél 10-kor vége lesz. A vígjátékban, amelynek a valódi reprizéval a Nemzeti Színház nagy sikert aratott, Nagy Ibolya, Paulay Erzs, V. Molnár Rózi, K. Demjén Mari, Gál, Dezső, Horváth Jenő, Rajnai, Bartos, Gabányi István és Faludi játszanak. — Vasárnap délután „Az aranyember” kerül színre a szokásos szereposztásban Pálfiával a czím szerepben, este pedig teljesen új betanulással, új rendezésben elevenítik föl *Herceg Ferenc* gyönyörű történeti drámáját, a „Bizánc”-ot, amely a régi Nemzeti Színházban harmincz előadást ért meg. A darab egyik főszerepét, Iréne császárnőt ez alkalommal játssza először P. Márkus Emilia. A darab szereposztása egyebekben a következő: Iréne: P. Márkus Emilia, Konstantin császár: Beregi, Demeter: Ivánfi, Patriarka: Szacsay, Notares: Gyenes, Spidion: Hajdu, Leonidas: Garamszeghy, Laskaris: Náday Béla, Lysander: Dezső, Krates: Gabányi, Zenobia: Nagy Ibolya, Giovanni: Mihályfi, Herma: Török Irma, Achmed: Somlay, Lala Kalib: Gál, Anna: Vizvári Mariska, Zoé: Paulay Erzs, Dukas: Bartos, Korax: Rózsahelyi, Matteo: Rajnai, Murza: Kovács.

(*) **A „Testőr” jubileuma.** Molnár Ferenc pompás vígjátéka ma jutott el huszonötödik előadásához. A nagyszámú közönség meleg óvációban részesítette *Csontos, Mészáros és Szerény* finomságokkal és szépségekkel ékes játékát és sokszor hívta őket a függöny elé.

(*) **Az Operaházban** holnap, szerdán a „Pillangókisasszony” kerül színre, a czím szerepben Szoyer Ilonával; Suzuki — Váradi Margit, Pinkerton — dr. Székelyhidyi Ferenc, Pinkertonné — Flatiné, a konzul — dr. Dalnoki Viktor, Goró — Déri, Yakusidó — Hegedüs, Jamadori herceg — Pichler, Csocsoszan rokonai — Hardy és N. Bodor, Bonzo — Ney, a biztos — Kárpát lesz. Vezényel Lichtenberg Emil karnagy, rendező Alszegey Kálmán főrendező. Ez lesz az idei évad utolsó bérlet előadása. (180. szám. Kezdeté hét órakor.) — Csütörtökre a „Tannhauser”-t adják, Anthes, Medel, Vasquez, Payer, Takáts, Venczell, Déri, Pichler, Kárpát és Ney B. fellépésével. (Bérlet-száma: 49. sz. Rendes helyárak.)

(*) **Ötvenéves színészi jubileum.** Leövey József, a Polgár Károly igazgatása alatt álló s jelenleg Zomborban játszó színtársulatnak a titkára most tartotta ötvenéves színészi jubileumát. A veterán színész *Shakespeare* Othellójában lépett fel és a már nehéz czím szerepét bravúrosan s fiatalos hevvel játszotta. A közönség az ünnepelelnek három koszorút nyújtott fel a színpadra, mely nemcsak a jubiláló színésznek, hanem a kiváló színjátszónak is volt szánva. Az előadás érdekességét emelte, hogy Jágo szerepében *Leövey Leó*, a nagyváradi Szilgigeti színház művésze, a jubiláló színész fia lépett fel. Az előadást banquet követte a városi Színház-vendéglő éttermében, amelyben Leövey Józsefet több felköszöntéssel ünnepelték a pályatársai és mások.

(*) **A Vigszínházban** holnapután, csütörtökön két előadás lesz. Este a „Testőr”, *Molnár Ferenc* vígjátéka kerül színre. Délután három órakor rendkívül mérsékelt helyárakkal a „Csillagszemű királyleányt”, *Komor Gyula* vidám mcejátékát ismétlik.

(*) **A színházigazgató pöre.** Sopronból jelentik: Nádaszy József színházigazgató beperli Sopron városát 22.000 korona kártérítés erejéig, melyet azon az alapon követel, hogy a város a kikötött időben nem adta át neki a színházat. **Kiégyszéres**

ninesen mód, mert a város nem hajlandó egy fillér kártérítést sem fizetni. Nádasynak a budai városi színházban 22.000 korona defecitje volt s ezt akarja most Sopron városán behajtani.

(*) **A „Czigányszerelm” ötvenedik előadása.** *Lehár Ferenc* páratlan nagy sikerű operettje, a „Czigányszerelm”, amelynek minden eddigi előadását az utolsó helyig eladott nézőtér nézte és tapsolta végig, csütörtökön, e hó 29-én éri el sorozatos előadások folyamán második jubileumát, az 50-dik előadást.

(*) **„A hallhatatlan lump” bemutatója.** Teljesen készen várja mai szerdai bemutatóját *Dörmann* és *Eysler* operettje. A hétfői és keddi házi főpróbák már a szerzők jelenlétében, *Feld Mátyás* vezetésével folytatók le. Az első és második felvonás intermezzóját a bemutatón a zeneszerző *Eysler* Edmund vezényli. Az igazgatóság ez uton tudatja a közönséggel, hogy „A hallhatatlan Lump” e heti előadásaira a rengeteg előjegyzések folytán több megrendelésnek eleget nem tehet, hanem máttól fogva már az operett jövő heti összes előadásaira is árusítja a jegyeket az ismert elővételi helyeken, minden elővételi díj nélkül.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A közös hadügyminisztérium a Magyar Nemzeti Múzeumnak.** A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára nemrégiben értékes ajándékhoz jutott. A császári és királyi hadügyminisztérium átadta a könyvtárnak az 1848—49-i magyar honvéd hadsereg halálzási anyakönyvét, a reávonatkozó iratokkal együtt, amely az 1848—49-iki években az ország különböző részeiben elhalt honvédekre vonatkozó adatokat, úgy mint azok neveit, korát, családi körülményeit, a csapattest megnevezéseit, melynél az illető szolgált, a halál okát, az elhalálozás idejét, az eltemetésre vonatkozó adatokat tartalmazza. Az értékes darab *Vörödy Géza* apát, a budapesti tábori hivatal főpappja hívta fel a könyvtár figyelmét és az 5 közbefizetésére sikerült a szabadságharc e becses ereklyéjét a könyvtárnak megszerezni. Az átengedett anyakönyvről a könyvtár egy hiteles másolatot készített, melyet az eredeti helyett a budapesti tábori főpapi hivatalnak adott át.

FŐVÁROS.

(*) **A taksamérről.** A főváros tudvalevően kimondta a bérkocsikon a taksamérről kötelező használatát. A miniszter azonban azt kívánta, hogy a főváros külön szabályrendeletben állapítsa meg a taksamérről a vonatkozó rendelkezéseket. A főváros teljesítette a miniszter kívánságát s a belügyminiszter a szabályrendeletet jóváhagyta. Félre kell tenni az elmulik, amíg a bérkocsikat felszerelik taksamérral, mert a hatóságnak ezután kell megállapítani, hogy milyen taksamérral legyen a bérkocsin.

(*) **A körutak villamos világitása.** A közgyűlés Húvös Iván indítványára elhatározta, hogy a körutakat három év alatt villamos világitással szereli föl. A jászsefői körutak nagy küldöttsége ért tegnap Húvös Ivánnal s megköszönte, hogy a körut számára biztosította a villamos világitást.

(*) **Iparhatósági megbízottak választása.** Tegnap választották meg a fővárosban az iparhatósági megbízottakat. A legtöbb kerületben azonban annyi szavazót sem tudtak fogni, amennyi jelölt van. Az egész fővárosban mindössze 822-en szavaztak, pedig szavazati joga van minden lakosnak, akinek iparigazolványa van. Minden kerületben husz rendes és öt póttagot, összesen tehát kétszázötven tagot választottak. Érdekes a szavazatok számának megoszlása. Az I. kerületben szavazott 27, a másodikban 13, a harmadikban 6, a negyedikben 68, az ötödikben 10, a hatodikban 233, a hetedikben 394, a nagyiparos nyolcadik kerületben 17, a kilencedikben 24, a tizedikben 30.

(*) **A hét statisztikája.** A főváros statisztikai hivatalának kimutatása szerint a múlt héten a fővárosban élve született 407, halva született 14 gyermek. Meghalt 336 egyén. Esketés volt 136. Az év eleje óta élve született 21367, halva született 730 gyermek. Meghalt 15553 egyén. Esketés volt 8070. — A kórházak közül a Szent Rókus-kórházban és fiókjaiban 1071, a Szent László-kórházban 419, a Szent István-kórházban 1094, a Szent János-kórházban és fiókjaiban 1250 betegét ápolták. A kórházokban történt összes elhalálozások száma 72 volt. — A marha- és lóvásártér forgalma a következő volt: Felhajtottak 3191 szarvasmarhát és 984 lovat. Eladtak 3191 szarvasmarhát és 585 lovat.

Jogászok! Ügyvédjelöltek!

A Székely-féle javaslat küszöbén **siessünk**

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma segítségével
Budapest, Dohány-u. 78. III. em.

TELEFON 118-57.

gyorsan, sikeresen letenni a szigorlatokat és az

Ügyvédi vizsgát!

„A jogi vizsgák vezérfonta” nélkülözhetetlen tanácsadó minden érdeklődőnek ingyen!

TANÜGY.

= **Tisza és a tanárok.** Az aradi tanárszövetség azzal a kérelemmel fordult gróf Tisza Istvánhoz, hogy támogassa a tanárok ügyét a parlamentben. Gróf Tisza István ma levelet intézett a szövetséghez, amelyben kifejtette, hogy szívesen áll rendelkezésükre a tanároknak, azonban kijelenti azt is, hogy szerinte a társadalomnak kötelessége a tanárok jogos kérelmét kielégíteni, mert azok teljes odaadással csak akkor teljesíthetik kötelességüket.

= **Jubiláló iskolaigazgató.** Stern Ábrahám, a pesti izr. hitközség elemi és polgári iskolájának igazgatója, az idén töltötte be hitközségi szolgálatának huszonötödik esztendejét. Ez alkalomból az iskola tantestülete ünnepélyes értekezlet keretében üdvözölte Stern Ábrahám igazgatót. A testület ünnepi szónoka *Manó Bernát* tanár volt, míg a hitközség előjárósága nevében dr. *Weiszburg Gyula* főtitkár és dr. *Munkácsi Bernát* hitközségi tanfelügyelő méltatták a jubiláns érdemeit. Este színtéri-téki banquet volt, amelyen a zsidó tanításügy összes vezetőférfiai és az izr. tantestületek képviselői résztvettek. A jubilánst számos felköszöntőben ünnepelték.

= **Tanítói kongresszus.** Ugy az állami, mint a felekezeti tanítóiak az országban lankadatlanul tevékenykednek azon, hogy a magyar nevelésügyet a kör színyvontólán tárták s hogy a magyar iskola valóban a jövő nemzedék nevelője legyen. Az állami tanítók az egész vonalon erősen szervezkednek, megyei, kerületi és országos gyűléseiken állandóan fontos tanügyi kérdéseket tárgyalnak. Most a felekezeti tanítók leghatalmasabb testülete, a Katolikus Tanítók Országos Bizottsága és a Katolikus Tanügyi Tanács szőlítja országos kongresszusra a katolikus tanítóságot. Most érkezett le a Tanács-hoz *Vaszary Kólos* hercegprímás leirata, melyben hozzájárul ahhoz, hogy a IV. tanítói kongresszus 1911. év folyamán megtartsák. Ehhez képest az elnökség már meg is indította az előmunkálatokat, s nagy a kilátás arra, hogy — a hercegprímás kívánságához képest is — a kongresszus igen hasznos és fontos munkát fog végezni a modern pedagógiai és a nemzeti érzés fejlesztése érdekében.

KÖZIGAZGATÁS.

A sárváriak pöre a trónörökös ellen. Sárvár község nem kevesebb méltósággal, mint *Ferencz Ferdinánd* trónörökösrel elegyedett pörbe. A sárváriak emelték a panaszt a közigazgatási bíróságnál. Az érdekes pereskedés előzményei a következők:

Sárvár város katolikus elemi iskoláit alapítványi oklevél alapján *Ferencz Ferdinánd* főherceg, a prezuntív trónörökös tartozik fenntartani. Mostanig új költségek merültek volna fel, amennyiben a katolikus iskola termeti szükségét bizonyultak, úgy, hogy azokat okvetlenül ki kell bővíteni, másrészt pedig megfelelő tanárokról is kellene gondoskodni. Az ezzel járó költségeket azonban *Ferencz Ferdinánd* főherceg nem akarta fedezni. Erre a vármegye közigazgatási bizottsága kötelezte a várost, hogy okvetlenül gondoskodjék az iskola kibővítéséről és megfelelő tanárokkal való ellátásáról. A vármegye közigazgatási bizottságának határozatát megfélebbizte a község, de eredménytelenül, mert gróf *Khuen-Héderváry* belügyminiszter elutasította. A község azonban ismeri a végrendeletet, illetőleg az alapító oklevelet, amely kötelezi a trónörökösöt az iskola kibővítésére és jövedelmének tartására, miért is a közgyűlés elhatározta, hogy panaszszal él a közigazgatási bírósághoz. Amennyiben a világos rendelkezés ellenében kedvezőtlen ítéletet kapnak, úgy a község haladéktalanul megindítja a randes polgári pört *Ferencz*

Ferdinánd főherceg ellen. Érdekes, hogy Lajos bajor királyi herceg, prezumtív trónörökös, mint a sárvári uradalom ura, minden kötelezettség nélkül a legnagyobb áldozatkészséget tanúsítja a vidék kulturális emelésének érdekében.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ **Elítelt szocialistavezér.** A svájci politikai világban — mint Bernből jelentik — nagy feltűnést kelt, hogy a legfelsőbb bíróság, mint fegyelmi bíróság a svájci szocialisták vezéréit, *Brüstlein* Alfrédet a nemzetközi vasúti bank botrányában tanúsított viselkedése miatt *egy évre felfüggesztette az ügyvédi gyakorlatától.* Brüstlein több vádlott pénzembernek védője volt.

§ **Hofrichterné válik.** Bécsből jelentik, hogy *Hofrichterné*, a cziankális főhadnagyok a felesége *válopórt indított a férje ellen, azonkívül képeket tett, hogy engedjék meg neki és fiának is, hogy az ő családi nevét használhassa.*

§ **Egy nagystílű gonosztevő elfogatása.** Tizenhárom évvel ezelőtt egy *Gönczi* József nevű marosvásárhelyi születésű cipész meggyilkolta és kirabolta Berlinben *Schulze* Ferenczét és lányát, azután megszökött. Csaknem két évig bujdosott a rablógyilkos és talán soha sem akadtak volna a nyomára, ha árulója nem akad. A rendőrség négyezer márká jutalmat tűzött ki Gönczi kézrekerítésének. 1899-ben történt, hogy egy fiatal diák jelentkezett a berlini rendőrségen. Ez a diák *Knitelius* Ottó volt. *Schulzené* távoli rokona. A tizenöt éves fiú elmondta, hogy jó barátságban volt Gönczivel a tudott róla, hogy mi a szándéka, sőt ő adott fölvilágosítást neki *Schulzené* lakásáról. Mielőtt Gönczi végrehajtotta volna tettét, megállapodtak, hogy Gönczi Braziliába menekül s majd onnan küld neki pénzt, hogy utána utazhassék. Pénzt azonban nem küldött *Knitelius*nak, csak egy képes kártyát. A levelezőlapon *Petropolisz* braziliai város pecsétje volt látható. Ezen az alapon csakhamar kézrekerítették Gönczét, akit aztán néhány hónappal később Berlinben lefejezték. *Knitelius* nem kapta meg a négyezer márká jutalmát, mert — bár gyermekésszel — de mégis segítőtársa volt a rablógyilkosnak. Ez a mellőzés nagyon elkeserítette a kis diákot s elhatározta, hogy ő is rabló lesz. *Knitelius* folyton pazarolt, bár nem tudták, honnan szerzi a pénzt, csak sejtették, hogy egy betörőbanda vezére. Volt neki egy *Ritter* Artur nevű testi-lelki barátja, akitől mindig együtt látták. Ennek az embernek magánéleti-irodója volt. 1908. november 25-én történt, hogy betörték *Rathge* magdeburgi gyógyszerész üzleti helyiségébe. A gyógyszerész, aki az üzlettel szomszédos szobában aludt, fölébredt, meglepte a betörőket, akik ketten voltak, amire egyik gonosztevő agyonlőtte. A lövés dördülésére az utca népe összecsoportosult. A menekülni akaró rablók közül egyiket elfogták, a másik azonban megszökött. Az elfogott ember *Ritter* volt, elmenekült társa pedig *Knitelius*. Kiderült, hogy a gyógyszerészt *Knitelius* ölte meg, amire *Ritter* csak betörésben mondották ki bűnösnek és négy évi fegyházra ítélték. *Knitelius* nyomozásában résztvett az egész világ rendőrsége, de eredménytelenül. Már-már feladásba ment *Knitelius* büne, amikor a magdeburgi vizsgálóbíró az idei szeptember hónapban egy régi hírlapot kapott a postán. A hírlap Gönczi József elfogásáról közölt cikket s a közleményben két czeruzával meg volt jelölve az a rész, amely *Knitelius* szerepéről szólt. A vizsgálóbíró csak ekkor gondolt arra a lehetőségre, hogy *Knitelius* is Gönczi példáját követve, Braziliába menekült. Föltevése helyesnek bizonyult, mert távirati kérésére Gönczi egykori buvárhelyén, *Petropolisz*ban letartóztatták *Knitelius*at, akit már Magdeburgba is hozták, hogy büntéért felelősségre vonják. A czilinderes, elegánsan öltözött gonosztevő kijelentette, hogy börtönében meg fogja írni emlékiratait.

§ **Az Obrenovicsek öröksége.** Belgrádból jelentik: Hatédtől kezdve, hogy Sándor királyt s Draga királynét meggyilkolták, de az Obrenovicsek hagyatéka ügyében még ma is folynak perek. Az egyik per éppen tegnap dőlt el, *Natalia* exkirályné, az egyetemes örökös javára. *Petrovics* Lázár tábornoknak, a király első szárnysegédének irásztalában még a véres éjszakán pegyedmillió frank készpénzt találtak. Miután *Petrovics* az első közt volt, a királygyilkosok s miután senki sem tudja magyarázatát adni, hogy a pénz miképpen jutott az irásztalba, *Petrovics* törvényes örököseit pert indítottak a negyedmillió kiadására. A belgrádi törvényszék most ezt az összeget *Natalia* exkirálynénak ítélte meg. A szerb kormány azt tervezi, hogy azokat az uradalmakat s épületeket, amelyek *Natalia*nak jutottak örökségükben, megszerzi az állam részére. A kormány e célból egy képviselőt küldött Franciaországba, hogy az ügyet az exkirálynéval megbeszélje. Az örökség több millió értékű.

KÖZGAZDASÁG.

A Hazai sorsjegyek emelkedése. Az utóbbi időben a piacz figyelme fokozott mértékben fordul a Hazai sorsjegyek felé, úgy, hogy azok ártotyama ma már elérte a 120 koronát. Ennek a nagy keresletnek és vásárlásoknak valami különös oka nincs, hiszen a sorsjegyek kibocsátási árfolyama annak idején 142 korona volt. A kereslet természetesen magyarázata az, hogy a nagy közönség végre fölismerte a sorsjegyek kitünő nyeresési esélyeit, amelyek olyanok, hogy a mai árfolyamuknál még a legkisebb nyeremények is nagyobbak. Mivel pedig minden sorsjegy nyer, értendő, hogy végre most a piacz is fölismerte a sorsjegyek jó belső értékét. Jellemzi azt az indolencziát, amelylyel a magyar közönség viselkedett eddig a Hazai sorsjegyekkel szemben az, hogy pl. az osztrák Vöröskereszt sorsjegyek árfolyama már a 100 koronán felül van, jellehet a legnagyobb nyeremény csak 20,000 korona, a legkisebb pedig csak 25 korona, tehát a nyeresési esély az évenként tartani szokott két húzáson sokkal rosszabb, mint a Hazai sorsjegyeknél. Ugy látszik, ezt látták be a piaczon ezért keresik most tömegesen a sorsjegyeket a közönség körében is. Különösen Prága és Bécs részére vásárolják nagyobb tömegben a sorsjegyeket, úgy, hogy ezek a jó értékpapírok az utóbbi időben tömegesen vándoroltak külföldre, ahol — úgy látszik — hamarabb fölismerték a Hazai sorsjegyek belső értékét, mint a mi közönségünk körében. A hangulat azonban már nálunk is javul s a közönség egyre fokozódó bizalma és érdeklődése nagy jövőt jósol ezeknek az értékpapíroknak is.

A marosvásárhelyi kamara közgyűlése. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara december 23-án tartotta az évben utolsó teljes ülését. *Bürger* Albert alelnök elnöklötte alatt. A közgyűlés sajnálattal vette tudomásul *Petri* Zsigmond alelnök lemondását és neki sok éven át tanúsított buzgó működéséért őszinte köszönetét fejezi ki. A kereskedelmi miniszter azon kérdésére válaszolva, hogy igaz-e, hogy a székelyföldi munkások 99 százaléka külföldi, előterjesztést tett a teljes ülés egy székely munkás közvetítő felállítására. Elhatározta a teljes ülés, hogy a turógyárosokat alkalmas módon figyelmezteti, hogy a kevert turók szabályszerű jelzéséhez saját érdekükben, de a kivitelű cikket képező (lipói, székely stb.) turók érdekében is ragaszkodjanak. A munkásválasztmányok ügyében egy határozott, hogy előbb a kamarai titkárok értekezletén tárgyalassék. A földgáznak Marosvásárhelyre leendő bevezetése tárgyában a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége által tett intézkedést tudomásul vette, a vállalkozást melegen jóváhíró és a vállalkozás hathatós támogatását kilitásba helyezi.

A fabank alaptőkeemlése. A Magyar Far-kereskedők Hiteletintézete R. T., tekintettel a faüzlet erős fellendülésére és terjedésére, legközelebb felépeli alaptőkéjét 3 millió koronáról 4 millió koronára. Egyben elhatározta a bank igazgatósága, hogy a részvényeinek tőzsdéi jegyzése érdekében megteszi a szükséges lépéseket.

A munkabérek a bánya- és kohóiparban. A drágulás kérdését szoros kapcsolatba hozzák a munkabérek kérdésével. Az e körül felmerült viták kapcsán közölt mindenféle adatokkal szemben a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete legutóbb tartott ülésén a *Wahlner* Aladár főbányatáncos által az 1909. évre készített bányastatisztikából megállapította, hogy a bányászat és kohászat körében alkalmazott összes munkások átlagos munkabérére 1903-1907-ig 306.2 fillérről 319.4 fillérra emelkedett. Külön kiemelendő, hogy 1909-ben az előző év eredményétől eltérőleg a magánműveknél volt nagyobb a keresetek növekedése, mint a kincstárnál, mert a kincstárnál az 1909. évi emelkedés csak + 8.0 fillér, míg a magánvállalkozásoknál + 14.9 fillér. Ha csak a bányászat körét vesszük számításba, ugy itt 1908-ról 1909-re 308.4 fillérről 321.2 fillérra emelkedett az átlag, a két utolsó év alatt pedig 329.1 fillérről 321.2 fillérra, vagyis a növekedés 21.3 százaléknak felel meg. Megjegyzendő, hogy a vájások átlagos keresete 32.5 százalékkal volt nagyobb az összes felnőtt munkások átlagos kereseténél. A bányászat és kohászat körében az 1909. évben kifizetett munkabérek összege volt:

70.000 felnőtt munkás á 958 K 67.060.000 K
1333 nő és 5112 gyermek á 360 K 2.320.000 K

összesen 69.380.000 K

Miután a bányászat által kifizetett értékpapírok

galom bánya és kohótermelés pénztértéke 152 millió 228.000 korona volt, kitűnik, hogy a kifizetett munkabérek 45.5 százalékát teszik az összertermelés pénztértékének. Ha csak a barnaszénre számítjuk, ugy a 68.842.000 korona összertermelésből kifizettek munkabére 36.225.000 koronát vagyis 52.6 százalékot.

A Közuti-részvények emelkedése. A Közuti Villamos Vasut részvényei iránt már netek óta mutatkozó érdeklődés áttelődött az ünnepnapok utáni tőzsdére is. A mai tőzsdén változatlanul kedvező irányzat mellett a Közuti részvények árfolyama egészen 776 koronáig emelkedett. Az emelkedés oka, mint már meg is írtuk, az, hogy a Közuti igazgatóságának sikerült a tárczában levő nagyobb mennyiségű részvényt igen kedvező feltételek mellett előkelő külföldi pénzintézeteknél elhelyezni. A dolog úgy áll, hogy a vasutársaság a múlt év végéig összesen 59,762.791 korona 23 fillért ruházott be a vállalatba. Ennek fedezésére 36,477.800 korona névértékű címlet kibocsátására kapott engedelmet a vasutársaság igazgatósága. E címletekből egyelőre még nem értékesítettek 2,936.200 korona névértékű részvényt és élvetszi jegyet; továbbá 9,447.600 korona névértékű kötvényt, összesen tehát 19,383.800 korona névértékű részvényt és kötvényt. Eszerint a múlt év végével a tényleg beruházott tőkéből 19,158.298 korona 71 fillért ideiglenes építési tőkéből fedezett a vasut-igazgatóság, mely összeget a vasutársaság szabad vagyonát tevő készleteiből és tartalékaiból előlegesték. Mivel azonban a vasutársaságnak erre a pénzre szüksége van, az igazgatóság a 19,383.800 korona névértékű tárczában levő címletek értékesítését határozta el és erre nézve már az említett külföldi intézetekkel meg is állapodott. A társaság egyébként — mint már említettük — a jövő év első hónapjában rendkívüli közgyűlést hív egybe, egyfelől alaptőkéjének felemelése, másfelől a már említett tranzakciók keresztülvittele ügyében.

Konzulátusaink jelentéseinek gyakorlati értékesítése. Jövő évi január hó elsejével a m. kir. kereskedelmi muzeumban új szolgálatra rendezkednek be. A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy os. és kir. konzulátusainknak összes havi, időszakos és évi jelentései ezen intézethez jussanak és ezek alapján az intézet hírszolgáltatását teljesebbé tehesse. Az új berendezkedés mellett az érdeklődő üzleti közönség szóbeli és írásos megkeresésre betekintést nyerhet a jelentések egészébe, tájékoztatást az egyes külön megnevezett cikkek üzleti konjunkturájáról a világpiacon, a külföldön hirdettet közszállítókokról stb. A konzuli jelentések irattári letétmennyese a jövőben a m. kir. keresk. muzeumban lesz. hogy az értékes anyag hozzáférhetőbbé tétessék az illetékes közönségnek. Az intézet időszakos lapja folyton regisztrálni fogja a beérkezett jelentéseket és gondoskodás lesz arról, hogy a fontosabb hírekre külön is felhívassék az egyes cikkek figyelmé. A jelentések anyaga országok és cikkek szerint katalogizálva vannak, a kérdezősködő fél megtudhatja nyomában, hogy valamely cikkről mely jelentésben található leírás, hirt, árat, mely országban minők az illető cikkek import- és export viszonyai. A turkoczkodó fél tájékozódását teljessé teszi az, hogy ugyanazon intézet vám és vasúti tarifa szolgálata révén értesülhet a kivitel vagy import költségeiről is. Az intézet az új szolgálatot a szakkönyvtárral hozza kapcsolatba, ahol az érdeklődők könnyelmes helyet és alkalmas találnak feljegyzéseik eszközésére. Az év folyamán beérkezett jelentések évről-évre rendezve az intézet könyvtárába fognak elhelyeztetni s forrásmunkává lesznek az egyes piacok vagy országok gazdasági viszonyait tanulmányozni kívánó üzleti közönségnek.

Cseh tőke Magyarországon. Olyan tőkeszegény országban, mint aminő Magyarország, csak örülhetünk az idegen tőke beözönlésének. Egyedül csak a cseh tőke az, amelynek hazánkban való térhódítását károsnak és veszélyesnek tartjuk, mert a cseh tőke hazánkban nem gazdasági, hanem politikai célok szolgálatában áll, aminthogy a *Zivnostenska Banka* budapesti alapítása, az *Országos Iparbank* is csak a nemzetiségi bankok káros működését van hivatva erősíteni. Ez pedig egyáltalában nem olyan cél, ami népszerűvé tenné nálunk ezt a nemzetiségi alakulást. Ipari sikerekre ez a magyarfalo bank nem is vágyik. A „Zivnostenska Banka“ magyarországi iparfejlesztési vállalatával eddig nem igen volt szerencsés. Így a „Magyar Papirgyár R. T.“-nál Rózsahegyen, amelynél több, mint két millió koronával van érdekelve, osztalékot nem fizetnek, dacára annak, hogy a vállalat a bank részéről másfél millió ko-

rona hosszulejárati hitelt kapott. Az Országos Iparbank kimondhatatlan nevű tisztviselői élére egy magnást akar elnökül. Eleinte gróf Schönbornnal kísérletezett, ma pedig az a hír terjedt el, hogy magyarfaló politikája vezetésére egy magyar magnást, egyik Erdődy grófot akarja megnyerni.

Szakácsművészeti kiállítás Budapestén. Már megírtuk, hogy a Magyar Szakácsok Köre a december hó 28-ától január hó 2-áig terjedőleg, a rokonipari és élelmiszer-kiállítással kapcsolatos szakácsművészeti kiállítást rendez a fővárosi Vigadó összes termeiben. A kiállítás fővédője Hieronymi Károlyné, a kereskedelmi miniszter neje. A kiállítás maga 14 csoportra oszlik. Az első csoportban a szakácsművészet és pedig a finom urasági, az ipari és a polgári konyhák szakácsmunkái kerülnek bemutatásra. A második csoportban a cukrászat és a sütőipar talált elhelyezésre. A harmadik csoport a konzerveké. A negyedik csoportban a konyhai nyersanyagok; az ötödikben a konyhai segédanyagok, a hatodikban a konyhai friss termények kerülnek bemutatásra. A hetedik csoportban a főzési-alkalmitották ki konyhakészítményeiket, a nyolcadikban a konyhafelszerelések, a következőben az itatók, a tizedikben pedig a terítékek vannak elhelyezve. A következő csoportokban még a szakácsfel-szerelések, továbbá a hamisított táp- és fűszerek, azután a szakirodalom, végül az asztali és teremdi-szítő növények, virágok kerülnek bemutatásra. A kiállítást holnap, szerdán délelőtt 11 órakor nyitják meg. A kiállítás január hó 2-áig lesz nyitva, napon-kint reggeli 9 órától 1 óráig és délután 3 órától esti 9 óráig. A belépő-díj a megnyitás napján szemé-lyenként 5 korona, a má 1 dik napon 2 korona, azon-tul 1 korona lesz.

Az új kölesön. Már több ízben írtunk az 560 milliós kölesön második részletének kibocsátásá-ról. Most hír szerint a magyar kölesön aláírási fel-hívása már január elsején meg fog történni, még pedig annak a magyar csoportnak utján, melynek élén a Rothschild-ház áll. A kibocsátás nyilvános aláírás utján fog történni. Az osztrák kölesönt csak husztét táján fogják kibocsátani. A kibocsátás ezuttal is arra a csoportra lesz bízva, mely a mult-kori kölesönt intézte, vagyis az osztrák postataka-rekpenztár vezetése alatt több bécsi és vidéki pénz-intézetre.

Elismerése a munkának. Az Országos Ipar-egyesület az idén is több ezüst- és bronzérmét fog kiadni a jelesebb gyárak, iparosmesterek és munkások érdemeinek elismerésére. Több ipari érdekű ösztöndíj is fog 1911-ben kiosztásra kerülni fiatal mesterek és külföldre utazó segédek javára. Az ezekért folyamodók pályázatát legkésőbb december 31-ig lehet beadni az egyesület irodájában (VI., Gróf Zichy Jenő-utca 4. sz.)

Az éjjeli munka eltöltése a sütőiparban. A francia kamara munkaügyi bizottsága törvény-javaslatot terjesztett elő, hogy kenyérnek és süte-ménynek elkészítése este 9 órától reggel 5-ig tilos legyen. A vizsgálat során kiderült, hogy a kenye-ret nappal tisztábban és jobban lehet elkészíteni, mint éjjel. Nincs a reformnak technikai akadály, csak a maradását kell legyőzni. A sütőipar na-gyon elmaradt ipar, úgy hygienikus, mint mű-szaki újjalakítása csak a nappali munka révén várható. A munkások egyhangulag követelik a nap-pali munkát. Ez a munkaadó számára is nagy áldás lenne. A fogyasztók nem szenvednének semmi kárt. Ugyan egy pár órával később kap majd reggel ken-yeret a fogyasztó, de ez jobb és frissebb lesz, mint volt eddig.

Megépül a szeged—dorozsma—halasi vasút. Dorozsma község tudvalevően elhatározta, hogy 200.000 korona hozzájárulással kiépíteti a szeged—dorozsma—halasi keskenyvágányú vasutat. Szeged-et is fölkerítte, hogy járuljon az építkezés költségei-hez. Ugyanerre kérte a várost az építő-vállalkozó is, akinek a viczinális vasutra már megvan a kon-cessziója. Szeged azonban a hozzájárulást megta-gadta. A község határozatát ugyan megfőlebbzték a vármegyéhez, de Dorozsma átiratban értesíti a várost, hogy hozzájárulása nélkül is kiépíteti a vasutat, azaz a maga részéről megadja a 200.000 korona hozzájárulást.

A Magyar Bank- és Kereskedelmi R.-T. nagy-váradi fiókja. A Magyar Bank- és Kereskedelmi r.-t.-nak expansionis törekvésében nagy előnyére van, hogy már régi bevált hálózattal bír, amennyiben a számottevő központokon régebben sikeresen mű-ködnek a vállalat részéről a „Magyar kir. állam-vasutak gépgyárának” ügynökségei. A nagyváradi ügynökséggel kapcsolatban nyitja most meg ez a

pénzintézet nagyváradi fiókját, amelynek az ottani ügynökség vezetője Balogh lesz a főnöke.

A telefon terjedése. A kereskedelemügyi mi-niszter rendeletére a posta és távirtda igazgatósága egyfelől Budapest, másfelől Gaden alsóausztriai távbeszélő központ között jövő évi január hó 1-én helyközi távbeszélő forgalmat léptet életbe. Ezen viszonylatban a három percig tartó egyszeri be-szélgetés díja 2 korona 00 illér, a sürgős beszélge-tés pedig ennek háromszorosa. A fizetett szolgálati értesítés díja 1 korona.

A Központi Kereskedelmi és Ipari Bank R.-T. gabonabizományi osztálya. A Kereskedelmi és Ipari Központi Bank r.-t. január 1-ével megkezd-i gabonabizományi üzletre berendezett osztályának működését is. Az új osztály vezetését a bank igaz-gatósági tagja, Stux Hugó vállalta el.

Magyarország idei borforgalma. Egy most kö-zölt kimutatás szerint október végéig 10.882 hek-toliter mustot, 246.911 hektoliter bort hordóban és 2318 hektoliter bort palackban hoztunk be. Ki-vitelünk ugyanezen idő alatt 128.516 hektoliter must, 641.501 hektoliter bor hordóban és 5793 hektoliter bor palackban volt. Ez a borforgalom szinte kizárólag Ausztriára szorítkozik. A vám-külföldi borkivitelre 34.000 hektoliter esik, ami az előző évekhez képest 20—25.000 hektoliter emelkedést mutat.

Osztálysorsjáték Törökországban. Frankfurt-ból jelentik nekünk: Salomon borszlói bankár a török kormánytól koncessziót kapott 30 évre, hogy Törökországban meghonosíthassa az osztálysorsjá-tékot. Az engedélykírat évente 75.000 török fontot köt ki az osztálysorsjáték jövedelméből a török államkincstárnak.

A pamutmagolaj vámját leszállították. Az amerikai kormányának sikerült az osztrák kormány-nál kieszközölni az amerikai pamutmagolaj vám-jának negyven százalékkal való leszállítását. Eddig 40 korona volt a vám, ezentul huszonnégy korona lesz. Ugy látszik, hogy a magyar olajiparosok hiába ellenzték a vám leszállítását s hiába szorgalmazták a magyar kormánynál, hogy ne adja beleegyezését a fejlődésben levő magyar olajipar megmontásához. Mert az amerikai pamutmagolaj vámjának leszálli-tása egy jelentékeny magyar iparág pusztulását vonja maga után.

A „Magyar Ipar” karácsonyi száma. Leg-régibb iparoszaklapunk, az Országos Iparegyesület közlönye, a *Magyar Ipar* az idei karácsonyi ünne-ppek alkalmából is gazdag tartalommal jelent meg. A lap felelős szerkesztőjének, Gelléri Mórnak egy kedves ötletét valósítja meg s mostani karácsonyi számában a fiatal generációt szólaltatja meg. Ipari életünk legelőkelőbbjeinek gyermekei irnak a lapban a saját vágyaikról, törekvéseikről, eszme-körükről. Ifj. Chorin Ferenc, dr. Falk Zsigmond, dr. Biró Pál, ifj. Walla József, Kölber Jenő, Rákosi Gyula, dr. Burchard-Béla-vary Andor stb. szólalnak meg sorban, mindenképen érdekes olvasmányt nyújtva az olvasónak.

Iparoskáté 1910-re. Ennek a minden ízében praktikus és teljesen bevált kézikönyvnek most jelent meg az ötödik évfolyama. Az első fele csupa gyakorlati utmutatás az ipari élet számára. A má-sodik része teljes és a hivatalos czimanyagot is ki-gészítő czimtar, amely az összes ipari hatóságokat, intézeteket, érdekképviseleteket és szaklapokat sor-olja fel részletezen. A csinos vászonkötésű könyv 4 koronába kerül és kiadóhivatalunkban is meg-rendelhető.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank kama-tozatlan nyereménykötvényeinek 1910. december 27-én tartott sorsolása alkalmával a következő kötvények az alábbi nyereményekkel huzattak ki: 1.000.000 koronát nyert: 2239 sor 7—B, 100.000 koronát nyert: 2239 sor 7—A, 10.000 koronát nyert: 234 sor 44—B, 5000 koronát nyertek: 234 sor 44—A, 1172 sor 70—B, 1000 koronát nyertek: 1172 sor 70—A, 1049 sor 99—A, 1049 sor 99—B, 2286 sor 87—A, 2286 sor 87—B, 500 koronát nyertek: 696 sor 10—A, 696 sor 10—B, 1103 sor 10—A, 1103 sor 10—B, 3125 sor 27—A, 3125 sor 27—B, 3097 sor 82—A, 3097—82—B, 664 sor 21—A, 664 sor 21—B, 2631 sor 69—A, 2631 sor 69—B, 3129 sor 10—A, 3129 sor 10—B, 544 sor 90—A, 544 sor 90—B.

„Az Üzlet” nevű, dr. Radványi László szer-kesztésében megjelenő kereskedelmi szaklap most fejezte be V. évfolyamát. A lap hasznos segédesz-köze minden modern kereskedőnek. Érdeklődők-nek ingyen küld mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VI., Podmaniczky-utca 57).

Feladó szerkesztő:

FURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Újságkiadó és Könyvnyomtatási

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Rippel Károly

játék különlegességek

:: :: ujévi malaczkok

tombola :: :: :: ::

tombola-tárgyak # ::

BUDAPEST,

Deák Ferenc-utca 12.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, december 27.

A készáruipiaczon kifejezetten lanyha volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, semmi vételkedvet sem mutattak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az árubirtokosok sem erőltették a dolgot, csak lényegtelen forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán mindössze alig 6000 q buza kelt el, a szombatiaknál 5 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 11.37 és fél korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.25 korona 73.8 kilós boszniai búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs változatlan, a zab csendes, a tengeri lanyha, az árpa változatlan. Forgalmomba került: 400 q rozs 7.55—7.60 koronás árakon és 100 q zab 8.35 koronás áron. A határidőpiacon az áprilisi buza 11 koronán indult, előbb 10.95-ig gyöngült, aztán 10.99-ig javult, majd ismét 10.93-ig ment vissza és zárlatkor 10.96 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza és a májusi buza 5—5 fillérrel, az októberi buza 4 fillérrel, az áprilisi rozs 2 fillérrel, az áprilisi zab szintén 2 fillérrel, a májusi tengeri 1 fillérrel gyöngült.

A készáruipiaczon a mai tőzsde a következő volt:

Buza	kilós	ár 100 q	kilós	ár 100 q
Tiszavidéki	75	—	79	22.20—22.60
"	76	21.70—21.95	80	22.80—22.70
"	77	21.90—22.20	81	—
"	78	22.05—22.40	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	22.20—22.45
"	76	21.80—21.85	80	22.20—22.55
"	77	21.80—22.10	81	—
"	78	21.95—22.30	82	—
Pestvidéki	75	—	79	22.15—22.50
"	76	21.70—21.95	80	22.20—22.60
"	77	21.90—22.10	81	—
"	78	22.05—22.25	82	—
Bánági	75	—	79	22.10—22.50
"	76	21.65—21.90	80	—
"	77	21.85—22.10	81	—
"	78	21.95—22.25	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	21.75—22.00	80	—
"	77	22.05—22.25	81	—
"	78	22.10—22.40	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.30—15.40
középmínőségű új	—	—	—	15.15—15.25
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.00—14.50
II-rendű	—	—	—	14.50—14.90
Zab I-rendű	—	—	—	17.10—17.60
II-rendű	—	—	—	16.70—17.00
Tengeri belföldi ó	—	—	—	—
" " új	—	—	—	10.20—10.70

Kötöttet:

Buza, Tiszavidéki: 100 q 79 k 22.75 K, 100 q 79 k 22.85 K, 100 q 78.5 k 22.70 K, 100 q 78.5 k 22.60 K, 100 q 78 k 22.60 K, 500 q 77 k 20.80 K.
Pestvidéki: 600 q 79.5 k 22.50 K.
Felsőmagyarországi: 200 q 79 k 22.70 K.
Boszniai: 3700 q 78.8 k 20.50 K.
Rozs: 200 q 15.20 K, 100 q 15.15 K, 100 q 15.10 K kpf. pp.
Zab: 100 q 16.70 K kpf.

A határidőpiacon kötöttet:

Délre:

EMforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza áprilisa	11.00—10.95—99—98—98—95—96—
Buza májusra	10.88—86—86—
Buza októberre	10.59—62—60—
Rozs áprilisa	7.77—78—76—
Tengeri májusra	5.59—57—
Zab áprilisa	8.38—40—36—

3 óra 30 percet kezdve:

Buza áprilisa	10.96—10.97
Buza májusra	10.86—10.88
Buza októberre	10.60—10.61
Rozs áprilisa	7.76—7.77
Tengeri májusra 1911-re	5.57—5.58
Zab áprilisa	8.38—8.39

Budapesti gabonaforgalom.

1910. decz. 28-tól 1910. decz. 26-ig.

	Erkezett	Elszállított
	méter mássa	
Buza	84418	6 30
Rozs	2688	3 00
Arpa	19216	1275
Zab	41641	27807
Tengeri	2688	2555
Liszi	1440	12950
Korpa	—	4771

Értéktőzsde.

A tőzsde hete igen kedvezően indult meg, kedvező irányzat mellett élénk üzlet fejlődött ki, s azok, kik az ünnepek előtt baissre spekuláltak és ennek reményében eladták értékpapírjaikat, ma az egész vonalon visszavásárlást tettek, mert belátták, hogy a pénzvisszonyok korántsem oly kedvezőtlenek, mint azt a különböző hírek alapján ítélték meg. Az értékek 2—3 koronás áremelkedést értek el, a legjelentősebb vásárlókedv pedig a közúti vasúti részvényben nyilvánult meg, mely 5 koronával javult. Ezenkívül elsősorban Kereskedelmi Bank részvénye vonta magára a figyelmet 20 koronás áremelkedésével, amit az ideai mérlegről kolportált kedvező híreknek tulajdoníthatunk. A Ganz és az Északmagyarországi közénrészenyért is nagyobb árat fizettek, de ezek árajavulásával kapcsolatos hírek nem bizonyultak valóknak. Délben Berlinből szilárd jelentést közöltek, amely újabb tápot adott az irány további szilárdulásához. A két villamos részvényt 1—2 koronával drágábban vásárolták, a többi is a napi legnagyobb árnál zárult. Forgalmomba került: Hazai sorsjegy 118—119.75 koronán, Hazai bank 308—308.25 kor., Magyar bank 748.75—749.75 kor., Kereskedelmi bank 3976—3995 koronán, Lipótvárosi 206—207 koronán, Salgó 643—644 kor., Aszfalt 221 kor., Északmagyar 393—398—395 kor., Általános közénbánya 660 kor., István 398 kor., Drascha 648—650 koronán, Polgári serfőzde 494—496 koronán, Izzólámpa 349—350 koronán, Danubius 480—481 koronán, Ganz 4010 koronán, Atlantika 320 koronán.

Az előtőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 670.50—671.25—671, Magyar hitel 866.50—867.75—866.25, Leszámitoló 599.50—601—600, Jelzálogbank 504—505.25—504, Rima 669.50—670.50—671, Államvasút 751.50—752.50—751.50, Városi villamos 405.50—406.50—405.50, Közúti vill. 772.75—775—773.50.

A déli tőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 670.50, Magyar hitel 865.75—866.75, Leszámitolóbank 600—600.50, Jelzálogbank 504.25—504.75, Rima 670—668.75, Államvasút 751.50, Városi vill. 405.75—408—407, Közúti vill. 773.50—776.50—776.

Utótőzsde. Osztrák hitel 670.10, Magyar hitel 866.25, Államvasút 751.25, Jelzálog 504.50, Leszámitoló 600.50, Rimamurányi 668.50, Városi 406.50, Közúti 775.25.

KASZNÁR NÁNDOR

A Magyar Világ Kávéháza volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

'Grand Hotel National'-t

Wien, II., Taborstrasse 18.

talponas átépítés, magánybővítetés és mintaszertés újonnan berendezés, 600 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű téli kert, szoba- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, éterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban. Villanyos önkormányzat az összes pályaudvarokkal.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 27. (Saját tudósítónktól.) A külföldi jelentések nem unszoltak üzleti tevékenységre, az időjárás normális, a forgalom csekély s nyugodt irányzat mellett az árfolyamok alig változtak.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 11.50—12.05, bánáti 11.20—11.70, székesfehérvári 11.15—11.55, mosoni és győri 10.90—11.40, felsőmagyarországi és délvasuti 10.90—11.35, marchfeldi 10.70—1.10.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.05—8.25, csepeli 8—

8.20, pestmegyei 8.05—8.30, délvasuti és külföldi magyarországi 8—8.20, ausztriai 7.95—8.35.

Arpa: Morvaországi 9.75—10.50, marchfeldi 8.70—9.25, bécsvidéki 8.60—9.25, felsőmagyarországi 8.40—10, csepeli 8.50—9.50, győri 8.35—9.25, délvasuti 8.50—9.10, északmagyarországi 8.50—9.35, maláta 8—8.25, takarmány 7.50—7.90.

Magyar tengeri 7.15—7.45, új 5.70—6, Cinquantin 7.05—8.25.

Magyar zab 8.65—9.15, válogatott 9.05—9.45, ausztriai 8.65—8.85.

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel féle Haematogent! Óvás! a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 27. Szilárd irányzattal nyílt meg az előtőzsde, de a forgalom szűk keretek között mozgott. Csak államvasúti részvények voltak élénkek helyi vásárlásokra, Alpesi értékek ellenben hanyatlottak. Korlátok közt osztrák földhitelintézet, csehországi Union és Poldi-kohó részvényei keresettek. A bankok 6 százalék mellett reportáltak. Nyugodt irányzattal és kedvtelen forgalom közepette nyílt meg a déli tőzsde. A kötések egészen jelentéktelenek voltak. Osztrák Földhitelintézet és csehországi Union értékei javultak. Berlin szilárd irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 670.50, Magyar hitel 866, Laenderbank 536, Union 641, Anglo 324.50, Államvasút 752, Délvasút 116, Alpesi 766.25, Rimamurányi 669.25, Török sorsjegy 262, Osztrák Földhitelintézet 1365, Csehországi Union 289.25, Poldi kohó 556.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 670.25, Magyar hitel 866, Anglo 324.75, Bankverein 554.75, Osztrák Földhitelintézet 1370, Laenderbank 536, Union 640.50, Magyar Jelzáloghitelbank 505, Államvasút 751.50, Délvasút 116, Dunagőzhajózás 1171, Alpesi 766, Prágai vasmű 2606, Rimamurányi 668.50, Brüxi közénbánya 768, Orosz járadék 104, Török sorsjegy 262.25.

Bécs, decz. 27. (Magyar értékek zárlata. 4 százalékos arany-járadék 111.05, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 866, Magyar leszámitoló és váltó részvény 600, Rimamurányi 668, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.95, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyereim-kölcs. sorsjegy 225.50, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 504, Magy. kereskedelmi bank 3981.—.

Écs, decz. 27. (Osztrák értékek zárlata. 4.2 százalékos papír-járadék 93.45, 4 százalékos osztrák arany. járadék 117.—, 1860-as sorsjegy 167.—, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 324.75, Bécsi Bankverein 555.60, Osztrák magyar bank 1885.—, Déli vasút 116.90, Dunagőzhajózási r. t. 111.1. Dohány-részv. 364.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.58, Osztr. Lloyd 589.— 4.2 száz. ezüst jár. 98.38—97.50, Osztr. koronajáradék 93.40, 1864-es sorsj. 315.50, Osztrák hitelintézeti részvény 669.75, Union-Bank 641.25, Osztrák Landerbank 536.—, Osztrák-magyar államvasút 751.50, Elbevélygyi vasút —, Alpesi részvény 765.90, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 240.16, Lipótkohó 682.— Török sorsjegy 262.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 27. (Értéktőzsde.) A mai tőzsde általában meglehetősen szilárd irányzatú volt, de az üzlet a küszöbön álló ultimóprolongációra és a nemzetközi pénzpiac további alakulása iránt táplált aggodalmak miatt ismét szűk határok között maradt. Élénk üzlet csak orosz értékekben fejlődött ki, melyek oroszországi kedvező jelentésekre százalékonként emelkedtek. Több érdeklődés nyilvánult meg osztrák értékek iránt Bécs hatása alatt. Továbbá Kanada részvények és anatóliai vasutak iránt. A záróforgalomban az irány irányke volt. Bányáértékek gyengülésre hajlottak. A készáruipiacz ipari értékei kevéssé változtak. Napi pénz 4 százalék, ultimópénz 6¼, magánkamatlab 4¼ százalék.

Berlin, decz. 27. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyzeteltik: 4.2 százalékos papírjáradék

SZÉN

Koks, Briket, Antracit

szükségletét
a pontos szállítás érdekében KÉSŐBBI HATAR-
10ÓKRE, MÁR MOST feladni kérem.

RADNAY KÁROLY

Budapest, Nagymező-utca 43. I. em.
Telefon 164, 75—26, 26—27. Sürgőncím: ANTRACIT Budapes

4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.2. osztrák hitelrészvény 210.4. Déli vasút 21.50, orosz bankjegyek 215.5, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.80, Disconto Commandit 194.1, Dinamittruszt 17, Harpenilés, 9, Unifikált török járadék 9.80, 4.2 százalékos ezüstjárdék 99.30, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94, Magyar koronajárdék 92, Osztrák-magyar államvasút 100.70, Bécsi váltóár 849.60, Olasz járadék, Alt. villamos-sági Edison 265.80, Gelsenkircheni 211.75, Laurakobó 70.60.

Frankfurt, decz. 27. Zárlat, 4.2 száz-os papírjárdék, 4 száz-os osztr. ar. jrd. 99.15, Mazy. ar. jrd. 94.10, Osztr. hitelint. részv. 15.37, Osztrák-magyar államvasút 7, Eszaknyugati vasút, Bustiehradi vasút, Londoni váltóár 2 5.95, Bécsi Bankverein 129.0, Villamos részvény, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.5, 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.0, Osztrák koronajárdék 93.60, Magyar koronajárdék 91.90, Osztrák-magyar bank 135, Déli vasút részvény 21.4, Elbavölgyi vasút, Bécsi váltóár 84, Párisi váltóár 808.33, Union bankrészv. 1 9.5

Hamburg, decz. 7. (Zárlat) 4.3 százalékos ezüstjárdék 97, 1860. sorsjegy 176, Déli vasút 4 százalékos aranyjárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény 210.5, Osztrák-magyar államvasút, Olasz járadék 103.20, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94, London, decz. 27. Angol consol, Paris, decz. 7. (Zárlat) 3 százalékos francia járadék 97.17, Osztr. aranyjárdék 101, Magyar aranyjárdék 98, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről 51.5 3/4 százalékos Olasz járadék, Déli vasuti elsőbbségi kötvény, 5 százalékos marokkói járadék 82, 4 százalékos 1890. román kölcs. 4 százalékos amort. románjrd. 1905. 9.5, 5 százalékos orosz járadék 104.8, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 106.0, 4 százalékos spanyol jrd. 94.97, 4 százalékos unifikált török jrd. 92.72, Török sorsjegy 21, Török dohányrészvény 392, Osztrák földhitelintézet 146, Osztr. Länderbank 83, Magyar jelzálogbank, Banque de Paris 18.58, Banque Ottomane 682, Osztrák-magyar államvasút, Déli vasút, Meridionalvasút, Hartman gépgyár 67, Rio Tinto, Sucrerie d'Egypte 80, Tula 449, Urikányi község, Chartered 42.25, De Beers 455, East Rand 128, Jagersfontein, Trans. Land Comp. 18.6, Váltó Amsterdamra (rövid) 200.00, Váltó német piacokra (rövid) 123.56, Váltó Bécsre (rövid) 10.25, Váltó Belgiumra (rövid) 25, Olasz aranyváltó rövid 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csekk Londonra 252.65, Magánkamatiab 2.1/8.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szurómarhavásár.

December 27. Felhajtott 98 drb elő borju, 38 drb leölt borju. Árjegyzések: Elsőrendű és borjúkért 124-136 fillérig, kivételesen 140 fillér, középminőségű elő borjúkért 116-120 fillérig, leölt borjúkért 90-152 fillér kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat lanyhább volt, az árak előborjúknál 4-6, leölt borjúkért 8-10 fillérral kegy-kint csökkentek.

Kőbányai sertéspiac.

Arjegyzés. 1910. december 27. Hízott sertésárak. Magyar elsőrendű: 146-148 fillérig. Fialat közép. (páronként 251-320 kgr.) 162-164 fillérig. Könnyű (páronként 250 kgrig) 164-168 fillérig. Sertésleltársam: 1910. december 23-án volt készlet 17382 drb, 24-26-án

felhajtott 61 drb, 24-26-án szállított 34 darab, 27-ére marad készlet 17409 drb. A hízott sertés üzletirányzata változatlan.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) December 27. Előző napi eladatlan maradvány 426 drb sertés, 38 drb süldő. Mai felhajtás 669 drb sertés, 258 drb süldő, 25 drb malacz. Összesen 1095 drb sertés, 296 drb süldő, 25 drb malacz. Eladott 1018 drb sertés, 277 drb süldő, 25 drb malacz. Mai maradvány 77 drb sertés, 19 drb süldő.

Arjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül ételsúlylevonással 158-164 fillér, Öreg II. rendű ételsúlylevonással 154 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül ételsúlylevonással 162-168 fillér. Fialat közép ételsúlylevonással 166-172 fillér. Fialat könnyű 120 klg. ig ételsúlylevonással 170-174 fillér. Süldő belöldi elősúlyban 136-148 fillér. Malacz elősúlyban 136-148 fillér. A vásár irányzata igen élénk. Az árak változatlanok.

Bécsi sertésvásár.

St. Marx, december 27. Összfelhajtás 1279 darab sertés, és pedig 3833 drb magyar és 9245 drb lengyel sertés. Árjegyzék: I. rendű hízott sertésekért 148-151, kivételesen 152 fillér. Szedett sertésekért 136-140, kivételesen 141 fillér. Az irányzat szilárd volt. Az árak kilogrammonként 8-12 fillérral emelkedtek.

Bécsi vágómarhavásár.

St. Marx, december 27. Összfelhajtás 1279 darab marha; és pedig 952 hízott, és 327 kicsontozni való. Árjegyzések: I. rendű magyar ökrökért 100-108 korona, kivételesen 110 korona. I. rendű tarka ökrökért 92-106, kivételesen 108-120 korona. Az irányzat élénk volt. Az árak métermázsánként 3-4 koronával emelkedtek.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (e.g., Schárding, Passau, Linz) and water level measurements for Dec 27 and Dec 24. Includes sub-sections for 'Duna', 'Sáva', 'Győr', 'Sárospatak', 'Sáros', 'Temes', 'Sárga'.

KULCSAR SÁNDOR Bronzárú- és csillárgyár. Világító testek legszesz., aczetylen és villamos világításra. Budapest, VI., Dessewffy-utca 9-11. Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése. Hazánkban helyenként voltak kisebb lecsapások. Az idő jobbra borult, vagy ködös. A hőmérséklet lényegtelenül változott s maximuma Fiumében 10 fok C, minimuma Tatrafüreden -4 fok C volt.

Prognózis a következő 24 órára: Egyelőre lényegtelen hőváltozás és helyenként csapadék várható. (Sürgöny-prognózis: Enyhe, sok helyütt csapadék.)

Weather forecast table with columns: Allomás, Légnyomás, A hőmérséklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet. Lists various locations like Budapest, Pécs, Szeged, etc.

EGYETERTÉS politikai naplap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE. Table with multiple columns: Mai záró arf., Mai záró árfolyam, and various financial data points for different banks and companies.

KÜLÖNFÉLÉK.

Volt egyszer egy fehér kabát...

Volt egyszer egy fehér kabát,
Pupa, kerek szálaból szöve, —
Piros selyemdzs a nyakán:
Mint ha hóból vérrózsát nőtt...

Hányszor remegett a kezében,
Hányszor esőköltam lopya meg, —
Hányszor öntöztem könnyeimmel:
A jó isten mondhatja meg...

Némán, büszkén imádtam azt,
Kinek feladtam a kabátot:
Nem vette észre, mint az isten...
Ajkamon csak mosolyt látott...

Es én vinnum a kis kabátot,
Vinném örökre szívesen, —
De már evették tőlem mindörökké:
Most már többé nem vihetem...

Zilahi László.

(Katalin czárné ukája.) Katalin czárné abból a czélekből, hogy az oroszok között műveltséget és bizonyos fokú udvariasságot honosítson meg, mindjárt trónralépcső után érdekesen jellemző ukázt bocsátott ki, mely így hangzik:

Mi Katalin, minden oroszok egyeduralkodója, stb. megparancsoljuk:

1. Azok az asszonyok, akik baráti társaságot akarnak maguknál látni, tartoznak ezeket élő szóval vagy írásban meghívni.

2. Ezek a társas összejövetelek délután 4-5 órákor kezdődhetnek, de este 10 óráig nem tartatnak.

3. A ház ura nem köteles a látogatók elé menni s a távozókat lakása ajtaján túl kísérni; ellenben tartozik arról gondoskodni, hogy a társaság czéljaira szolgáló szobák kellő számú székkel, gye-tyékkal, líkőrkkel s egyéb a vendégeknek kedves dolgokkal el legyenek látva. Kártyáknak, kockáknak és más játékoknak sem szabad hiányozni.

4. A társaság minden tagja körüljárhat vagy ülhet, játszhat, vagy társaloghat és senkinek sem áll jogában a vendéget cselekvésében korlátozni. Aki ilyen neveltséget követ el, azzal büntetendő, hogy ki kell iunna a pálinkával megtöltött ezimeres poharat. A belépők és távozők kötelesek a társaságot üdvözölni.

5. Minden ranggal bíró egyén, a zemesek, a magasabb rangú katonatisztek, a jelentékenyebb kereskedők és üzletemberek, a legkitünőbb kézműiparosok, különösen az esztorgályosok, továbbá az irodai alkalmazottak jogosítva vannak feleségeikkel együtt megjelenni a társaságokban.

6. A vendégek lakásai és legényei számára külön szoba jelölendő ki, hogy soha se tartózkodjanak az urakkal egy szobában.

7. Az asszonyoknak szigorúan tiltva van, hogy magukat bármely ürügy alatt is leigják; a férfiaknak sem szabad kilencz óra előtt megrészegedniök.

8. Midőn az asszonyok zálogot, haragszom rád-ot vagy hasonló társasjátékokat játszanak és így mulatnak, mindig gondosan ügyeljenek, hogy az erkölcsessel összejöttökösbe ne jussanak. Senki se kényszeríthesse őket eszakra s ha valaki erőszakoskodnék, az rögtön kiutasítandó a társaságból.

(A tizenkéthibás férj.) Nincsen teljesen kifogástalan férj, hiszen a férfiak is csak emberek, de közöttük Radlosky Adolf talán a legtrikább példája a rosszasságnak. A newyorki bíróság okelme ellen a felesége a következő tizenkét súlyos vádokat terjesztette elő: 1. Az uram megátalkodott jellemű. 2. Féltékeny. 3. Folyton gyana- kodik. 4. Es dörmög. 5. Mindenben hibát lel. 6. De a maga hibáira száz kimagyarázása van. 7. Képmutató. 8. Másokkal szerelmeskedik, de otthon zarnok. 9. Roppant közönséges alak. 10. Csodálatos művészettel tud hazudni. 11. Örökösen máská- l. 12. A leggorombább fráter. Radlosky Lena mindezek ellenére is tizenöt esztendeig élt vele együtt, míg végre most bekövetkezett számára a megváltás azzal, hogy felbontották a házasságot.

(A fonográf történetéből.) Mint Edison, a fonográf feltalálója, a „North American Review”-ben írja, a fonográf olyan találmány, amelyre egészen véletlenül jött rá, mialatt egészen másirányú kísérletekkel volt elfoglalva. A fonográf ma már az egész világot meghódította. Amikor a találmány még egészen új volt, valamivel nehezebben ment a terfoglalása. Edison képviselője néhány fonográfot átvitt Európába és a nagy városokban mindenütt bemutatta. Berlinben az akkori trónörökös, a mostani német császár, magához kérészte Edison képviselőjét, aki pontosan elmagyarázta neki a hangszer szerkezetét; fényes udvari társaság előtt azután maga a trónörökös mutatta be a fonográfot. Oroszországban a fonográfot és Edison képviselőjét egy kis baj érte, amennyiben a bemutatás előadá- sán „az első mechanikus beszéd állat”-ot össze- állítotték. Edison képviselőjét pedig törvény elé állí-

tották és három havi fogságra ítélték. Csaknem ilyen fogadtatásban részesült a fonográf Párisban is. Amikor 1878. márczius 11-én Du Moncel fizikus az akadémiában Edison fonográfját bemutatta, Boailland akadémikus felugrott és azt kiáltotta oda a fizikusnak:

— Maga család! Egy hasbeszélő nem fog min- ket becsapni!

1887-ben Edison a fonográfját lényegesen tökéletesítette, később pedig Berliner mérnök fel- találta a kemény gummi lemezt, amelyet azután még jobban tökéletesítettek.

(Vonatversenyek Japánban.) A sport igazi hazája nem Anglia, vagy Amerika, hanem Japán. Japánban már az elemibe járó fiuknak is vannak sportegyesületeik és a löversenyeken nem éppen ritka látvány egy-egy gésa, aki férfiköltőgüt meg- szégyenítő biztossággal üli meg a lovat. A kerék- párvversenyeken kívül a japánok legújabb sportja a vonatverseny. Ezeknek a versenyeknek a czél- jaira külön keltős vágányú pályát építettek, amelyen a versenyző mozdonyok és vonatok egy- más mellett haladhatnak. A versenyek czélja ki- próbálni a vagon- és géppárak különböző gyár- mányait és növelni a vonatvezetők biztosságát. A vonatversenyek keletkezését egy sajtóságos eset mozdította elő. Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy egy reggelen, kevéssel kilencz óra után egy vegyes vonat hagyta el Shinagava állomását, ami- kor a szomszédos vágányon egy gyorsvonat szá- guldott utána és csakhamar messze elhagyta. A vegyesvonat vezetője czáltal lecsúsztatásban sértve érezte magát és elhatározta, hogy azért sem hagyja magát és utóléri a gyorsvonatot. Néhány perc- zetel később már a vegyesvonat is szédítő sebes- séggel száguldott előre és nemsokára elérte a gyors- vonatot. Örült verseny keletkezett azután és a két vonat óriási sebességgel közeledett Shimbashi áll- lomáshoz, amikor a gyorsvonat vezetője mégis észre tért és gyors fékezésel megállította a vona- tot, még mielőtt valami baj történhetett volna. Természetesen most már az ellenfele is minden erővel fékezni kezdett, de már késő volt, a hosszú vegyesvonatot nem lehetett olyan gyorsan meg- állítani és így az beleszaladt a pályaudvar csar- nokában levő ütköző-bakba. Szerencsére az uta- soloknak nem történt semmi bajuk, sőt még a fanatikus vonatvezető sem sérült meg, csupán a moz- dony rongálódott meg és ezért a vonatvezetőt né- hány hónapra becsukták, hogy elvegyék a kedvét az ilyen veszedelmes versenyektől. A vonatver- senyeknek ez az eset adta meg az indító lökést.

GÁRDAHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBOŃ.

Itt már nagy volt az élénkség. Itt-ott az utczákon bajtársakat is lehetett látni, amiut sietve igyekeztek a korcsma, vagy mulatóhe- lyek felé. Egy házban zene is szólott s a ha- vas utczára kivetődtek a tánczó párok ár- nyai. Minden olyan ismerős volt: a dal, a káncz, a házak, az emberek. Otthon voltak.

A falu alig maradt el a siető csapat mö- gött a teleholdas éjszakán feltűnedeztek a tá- bor fabarakkjai.

— Aréte! Qui vive! — hangzott az ór szava.

— Vive l'empereur! — kiáltotta az egész csapat.

A granátos puskáját kezébe kapta s egy tisztelgett a táborba vonuló csapat előtt.

— Erkeztek-e már gárdahuszárok, — kiáltott feléje a parancsnok.

— Igenis, kapitány ur, — válaszolt a granátos. A tábor közepén vannak elhelyezve.

A trombiták harsogtak s a táborból üdv- lövés felelt az érkezők jelzésére. A legkülső barakkok lakói kiesődültek az ut mentére, hogy láthassák az érkezőket.

Az ismerősök integettek az érkezők felé. A tiszték kardjukat megvillogtatták, s úgy viszonzozták az üdvözlést. A hatalmas faváros melyben mintegy százezer ember volt elhe- lyezve, egyszerre megélenkült.

— Megérkeztek a gárdahuszárok! — hangzott mindenfelé.

A csapat pedig méltóságteljesen haladt a faépülettömb utvezetőin a zászlóval ékített barakk felé, mely a főhadiszállás volt.

A trombitaharsogás megszűnt, a segéd- tiszt leszállott lováról, hogy jelentést tegyen a csapat megérkezéséről. Egy tábornok szem-

lét tartott az érkezők fölött s aztán meg- kezdődött az elszállásolás. A csapatnak ki kel- lett vonulni a tábor nyugati részére, hol a gárdahuszárok többi százada rostokolt. Ezek már régebben megérkeztek, de be kellett van- niok az ezrednek még távollévő századaikt, hogy együtt vonulhassanak be Párisba, hol téli szállásuk volt. Az érkezőket üdvözlés- szal fogadták. Ez jelentette számukra a szaba- dulást a táborozástól. A gárda ezredese he- lyett, ki Párisban lakott, már ekkor egy se- gédtsit fogadta az érkezőket s bámulatának adott kifejezést, hogy a legénység daczára a hosszú utnak ilyen fenséges kedvben van.

— Bajtárs, annak nagy története van, — szólott a parancsnok, miközben lovát átadta egy ordonancznak. — Tegnap felségeset mu- lattunk Neuilliben. Tudod, pajtás, szívesen végigcsinálnék még egy ilyen hadjáratot, esakhogy a neuilli tündér házában lehessen vendég. Persze, ti nem arra felé jöttetek.

— Nem, de hidd el, nekünk sem volt mu- latságban hiányunk, — felelte a segédtsit.

— De mond csak, mi hír van Párisban? — kérdezte Viktor hirtelen.

— Párisban? Táncoznak, mulatnak, mint mindig. Most pláne, jogczimünk is van hozzá, hiszen egy győzelmes hadjáratot csak meg kell ünnepelni. No, de most helyezkedje- tek el a számotokra kijelölt barakkokban. Hol- nap reggel ugyanis korán kell kelnetek, mert hét órára már a Place de la Concorde kell lenniünk teljes díszben. A bevonulási ünne- pég — azt hiszem, sejtitek, — díszszemlévé! fog kezdődni. A felség okvetlenül látni akarja hű gárdistáit.

A legénység parancsot kapott az elvonu- lásra, a tiszték pedig megindultak a számukra kijelölt tiszti pavillonnak nevezett barakk felé.

— Persze, reggel óta még nem ettetek semmit? — kérdezte a segédtsit tovább. A vacsoraidő már elmúlt ugyan, de én úgy in-

tézkedtem, hogy az érkező két század szá- mára mindent készítsenek el. Még szerencse volt, hogy futárt küldtetek, aki jelezte érke- zétek idejét.

— A legénység talán fog enni csupa szo- kásból, de nekünk már nem igen kell semmi. Tudod, nem akarjuk eironantj szájunk ízit. Tegnap délig, illetve ma délig tartott az eszem-iszom, Neuilliben, ráérünk holnapig, akkor majd belekóstolunk a párisi kosztba.

— Amint gondoljátok, — felelte a segéd- tsit udvariasan. — De remélem, egy téára meghívhatlak benneteket.

— Ez már más, — kiáltottak egy- szerre a tiszték.

— Tudod, annyira hozzászoktunk a lum- poláshoz, — fejezte be a parancsnok, — hogy lefeküdni egyáltalában nincs semmi kedvünk. Most még nagyon korán van.

— Jó, jó! De mindennek van határa. Mint mondad, tegnap sem aludtatok, holnap pedig korán kell felkelnetek...

— Egy-két éjszaka nem számít, — felelte a vicomte mosolyogva.

— No, csak gyerünk! A tea mindenki- nek jól fog esni. Tudod, a mezőkön egy ki- csit csipős a hideg.

A tiszték felmentek a segédtsit lakására s néhány percz múlva a berendelt legények már hozzáfogtak a teafozéshez.

— Mi baja van. Rezent bárónak? — kér- deztek többen. — Hisz tegnap még olyan jó- kedve volt.

— Ugy látszik, valamit Neuilliben fe- lejtettek mindketten. Merville is úgy lé- gatja az orrát. Tudod, nagyon szép a neuilli- i tündér, — tréfálkozott a vicomte.

— Ugyan, ugy-e. Csak nem bolondultak meg mind a ketten? — szólott a segédtsit.

— Mind a ketten? Én azon csodálkozom, hogy ott nem maradt az egész tisztikarom.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1910. december 28-án.

M. KIR. OPERAHÁZ

Pillangó kisasszony.

(MADAME BUTTERFLY)

Tragikus dalmód 3 felvonásban (3 részben). Szövegét Long János L. és Halmos David nyomán írta Illica L. és Giacosa G. Fordította Várady Sándor. Zenéjét szerezte Puccini Giacomo.

Személyek:
Pillangó kisasszony Szoyér I.
Szuki Várady M.
Kate Flatt G.
Pinkerton Székelyhidi
Sharpless Dainoki
Goro Léri
Yamadori herceg Pichler
Bonzo Ney B.
Yakusidó Hegedűs F.

Kezdeté 7 óraker.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 óraker a szenzációs decsembri műsor bucsuja!

I. MÓRICZ

és a kis öcsöse.

valamint az összes elsőrendű attrakciók utolsó felléptei. **Chonchette**, Claude Terrasse operettje. **Trézi sztrájkol**, bohózat. Lipótvárosi csók. Hej, hej, hej! - Juhász kutyája. Szobacsi. - A letört poentör. - A kőristalány. - Új Czirkusz. Minden csütörtök, szombat vasár- és ünnepnap két előadás: délután 3/4 óraker mérsékelt, este 8 óraker rendez helyárrakkal I. MÓRICZ és a kis öcsöse délutáni előadásban is fellépnek.

KIRALY SZINHÁZ

Fedák Sándor vendége leplevel.

Czigányszerelom

Opera 3 felvonásban. Szövegét írta: Bodányky Robert és Willner A. M. Zenéjét írta: Lehár Ferencz.

Személyek:
Dragutin Péter Papir
Zorika, leánya Bendőner
Jolan, húga Bacsó E.
Kőrösbazi Ilona Fedák S.
Józi Toronyi
Bolesku Jonel Tóth
K. vasmáros Németh
Dimitrescu Simai
Julcsa Erdői B.
Mona Sáfány

Kezdeté 7/8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürü Kára és Sziklai Kornél felléptével

Először

A halhatatlan lump.

Írta: Dörman Felix Zenéjét szerezte: Eysler Edmund. Fordította: Horvay Frigyes.

Személyek:
Treytay Luiza Kürü K.
Ritter Janos Sziklai
Anna H. dacsak
Janka Réza Lányi E.
Rumpelmayer Kabók
Florian Szalay
Mimi H. dy I.
B. umgartner Lubinsky
M. m. m. Földes
Reiseltner Biharj
Reiseltner Veszprémi

Kezdeté 7/8 óraker.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 11-22. Telefon: 14-22

Az előadás kezdete 7/8 óraker.

7/8 óraker! Ma Újdonság!

A szerencsétlen szám.

Bohózat 1 felvonásban. Írta: Hirschfeld Lajos. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 óraker! Újdonság!

„OH DIESER NOVÁK“

Bohózat 1 felvonásban. Írta: Hirschfeld Lajos. Rendező: Rott Sándor.

Jegyek elővételben a nappali pénztárnál d. e. 9-11-ig és d. e. 2-6-ig. - Könti különlégességi tőzsdé, Andrássy-utca 28. és Sopronyi nagytőzsdében, Rákóczi-utca 1. szám. 12 óra után az I-50 emeleti Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszínház felépése.

TÖRLEY

TALISMAN CASINO-RÉSERVÉ

Magyar királyi államasutak.
408101/1910. sz.
FIVA.

HIRDETMÉNY.

Budapest-Dunapart állomásra áruknak nagyobb mennyiségben történt irányítása folytán a raktárakban torlódás állott be. Ennek következtében keletkezett rendkívüli forgalmi viszonyokra való tekintettel, a vasuti üzletszabályzat 75. §. (3.) 5. és a vasuti árufuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozomány 6. §. (3.) 2. pontjában foglalt jog alapján, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi december 22-én ad 89483/III. sz. a. kelt jóváhagyásával, a Budapest-dunaparti teher p.u. állomáson kiszolgáltatásra kerülő teherárakra - élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss főzelék és tojás kivételével - úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban, f. évi december hó 23-ától kezdve visszavonásig, a már érvényben levő díjszabás szerinti fuvarozási és állandó jellegű póthatáridőkön kívül érvényesítendő 5 (öt) napi póthatáridőt állapítottunk meg.
Budapest, 1910. december hó 22-én.
Az igazgatóság.

Fogl József Lajos

Budapest, VI., Aradi-u. 11.

a Magyar Styria kőfogépgyár

képviseletje.
Szállítja a legjobb és leghíresebb kőfogépeket, szabadalmazott zárókkal ellátva. Kitanítás ingyen. - Javító műhely. Varrógép- és kerékpár-raktár.

25 koronáért

készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy télikabátok finomszövetekből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre posztóminták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm
28592

„ALTVATER“

GESLER

BUDAPEST.

NEM BÉRLI zongora

a résztulajdosítás lépés alatt, hanem azonnal Önök a
de csak ha 10 forintos havi részletfizetésre

Reményi Mihály

a magy. kir. Zeneakadémia szállítójánál veszi azt meg
Budapesten, VI., Király-utca 58. sz.
Telefon 87-84. Árjegyzék és prospektus díjtalan.

Kisérlelje meg szerencséjét

s ne dobjon el magától esetleg

75.000 koronát

mert ennyi nyerhető

1 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsjeggyel. Nincsen árfolyamvesztés, mert a legkisebb nyeremény 50 korona.

Évente 3 huzás.

A sorsjegyeket eladjuk a napi árfolyamon s amennyiben a vevő azokat nem venné azonnal át, úgy a sorsjegyeket csak előleg lefizetése mellett nálunk letétben hagyhatja. A pénz beküldése után azonnal küldjük a sorszat és számokkal ellátott letétvet, melynek birtokosa a legközelebbi huzáson már résztvesz. A maradványösszeg tetszés szerint törleszthető.
Huzás után azonnal elküldjük a nyereményjegyeket.

1 darab vételnél beküldendő 2 korona
2 " " " " 3 " " " " 5 " " " " 8 " " " " 10 " " " " 16 " " " "

Ha sorsjegyeket akar vásárolni, úgy küldje be a darabszám megjelölésével az összeget

„Értékpapírbank“ Rötter J. Bpest, V. ker., Honvéd-utca 4

Surányi szalonczukorka

és karácsonyfa-díszczukorka
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvételtől mentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31 TELEFON 110-2

Minden este pont 8 óraker

!! a szenzációs decsembri műsor bucsuja !!

I. MÓRICZ

és kisöcsöce,

valamint az összes elsőrendű attrakciók utolsó felléptei.

CHONCHETTE

Claude Terrasse operettje.

Trézi sztrájkol bohózat. Lipótvárosi csók. Hej, hej, hej! - Juhász kutyája. - Szobacsi. - A letört poentör. - A kőristalány. - Új czirkusz.

Minden csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap két előadás: 3/4 óraker mérsékelt, este 8 óraker rendez helyárrakkal I. MÓRICZ és a kis öcsöce a délutáni előadásban is fellépnek. A téli kertben éjjelkor Royal-Cabaret, 34 új tánc- és ének- attrakció. Bal mábillé, ének- és táncmulatság. Czigányzene hajnal 5 óráig.

ZÁLOGBAN

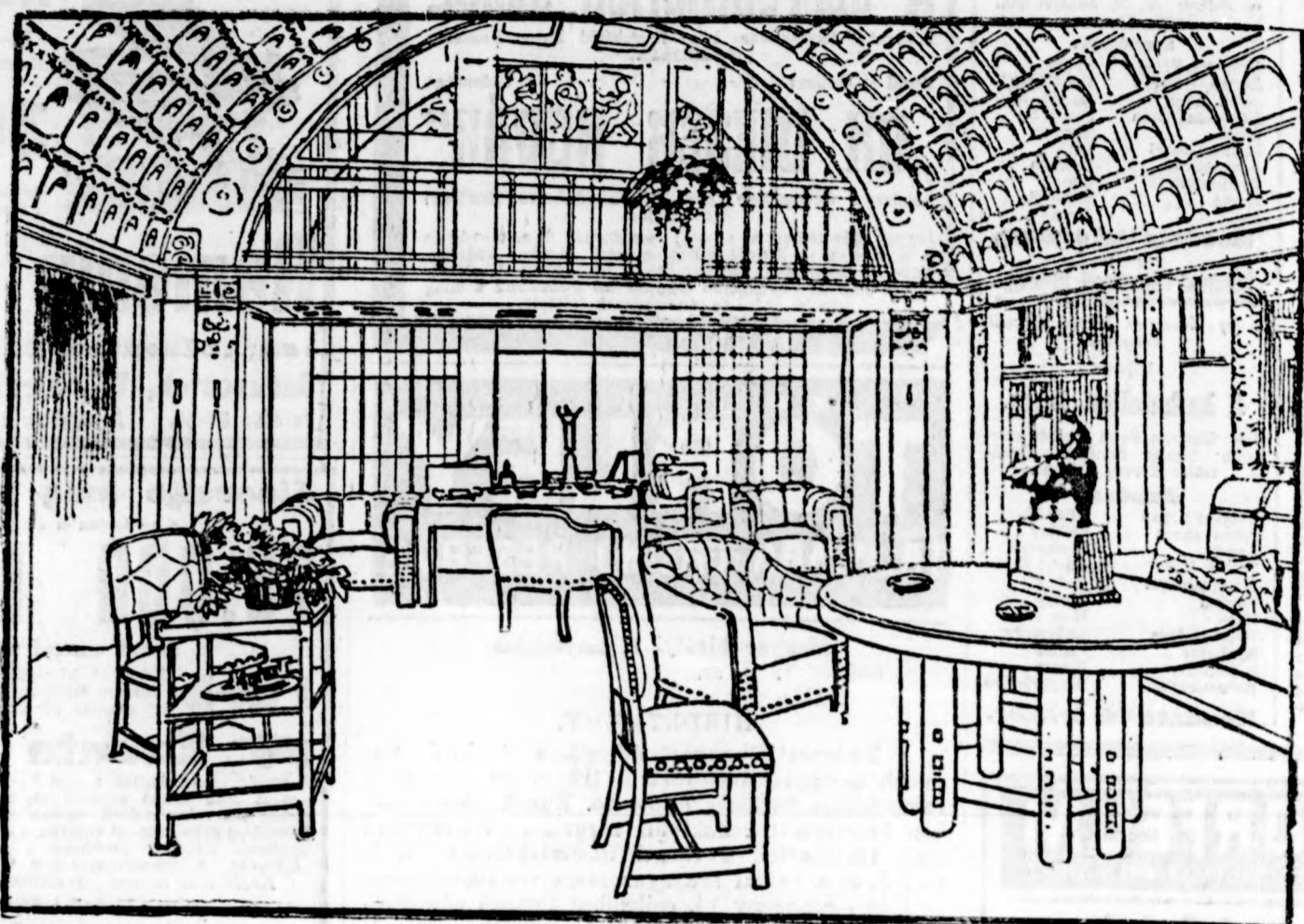
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Heti műsor:

December hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vígyszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia	Hangversenyek
29	délután: Csetlortós este:	A balga szűz	Tannhäuser	-	A csillagszemű királyleány A testőr	Sárga lilom	Czigányszerelom	A halhatatlan lump	Velence
30	Péntek	Sötétség	Herceg k. saszony	-	A szent liget	A kis lord	Czigányszerelom	A halhatatlan lump	Orosz-japán háboru
31	Szombat	Az idegosek	Jancsi és Janka Babatündér	-	A testőr	Sárga lilom	Czigányszerelom	A halhatatlan lump	Az Országos Színváltószínház Akadémia nem tart előadást.
1	délután: Vasárnap este:	Az aranyember	II. Rákóczi Ferenc	-	A szent liget	A kis lord	Czigányszerelom	Széköt katona	Az élet komédiája
		Bizánc	-	-	A testőr	Karenin Anna	Czigányszerelom	A halhatatlan lump	Napoleon

Alkalmi vételt

ajánl valódi

perzsa-szőnyeg
művészi és csodaszép

BUTOR

CSILLÁR

VALÓDI

olajfestmény - ben.

Nagy Zsigmond

Lázár-utca 3.

Bazilika közelében. Saját ház.
Mindenkinnek megtekinteni ajánlatos.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek, Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő legnyaknak is megfelelő **Muláb** a lehető legjobban kivitelben **Mükéz** a legizlésebb kiállításban **Műfűző**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Fakult bőrkabátok

sötét színekre tartósan festettek
Haltenberger Béla ruhafestő-gyárában **Kassán.**

Heveny vagy idült bujakór - bántalmak

gyógykezelés, borbajok, rheuma, (izag, fekélyek stb.) a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint mirigygyulladás, rheumatizmus, a száj, gége ganyedése, a garatok, onososis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökített bujakóros bántalmak esetében, a legmegrogzottabb minden gyógykezeléssel daczó betegségekben bizonyos és gyors gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.
Igen kellemes gyógyszer, melyet 50 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és mint számos kitüntetésben részesült.
Ára egy kis doboznak 23 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 - kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.
Kaktár: **Török József** gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 22. szám.

ÓRÁKAT ÉS EKSZEREKET
kar. csónyi és ujevi ajándékok
legelőcsöbbon szállít

Lőw Sándor
ékszerész és órász.
Ő csász. és kir. Fensége József főh. kamarái szállítója.
Budapest, VIII., József-körut 81/B
Arjegyék ingyen. Telefon 62-68.

Szabó Emil és Társa

Budapest, VI., Teréz-körut 46. sz.
(Bejárati Gyár-utca 21.)
Telefon 76-48. — Sürögőnczim: Szabók, Budapest
Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivó-gázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Titkos betegségek

gyógyításra legjobban ajánlható 50 év. al. szerzett kórház tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACSY
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilit), borbajokat, elgyengült férherőt, idősöbbonknél is, onterőzést és annak utóbajait, ideg- és hátgerincbajait, valamint minden női bajokat.
RENDEL: 10-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körut 2. szám.
Levél útján is biztos gyógyulást találnak azok, kik személye en meg nem jelenhetnek, vagy távol a fővárosból laknak. Gyógyszereket utasítással kívánatra küldetnek.

Magyar Sokszorosító Műipar R. T.
Budapest, Kisfaludy-utca 9.
▲▲▲▲▲
Kiléggyár.
Levelezőlapgyár
Photogravure
Színes kilégék.

Magyar Királyi Államvasutak Üzletvezetősége Szombathely.

33256-910.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége az 1911. év folyamán a szombathelyi szertárban összegyűlő és nélkülözhető különböző ócska anyagokat, egymint:

- 100 q XVI/15 tét. vasbádogat
- 50 q XVI/23 tét. forresövet (3 m. felüli)
- 200 q XVI/53 tét. öntött vasforgácsot
- 300 q XVI/134 tét. selejt papirt
- 100 q XVI/135 tét. hulladék papirt
- 100 q XVI/201 tét. forrasz vasat
- 100 q XVI/204 tét. zuzott vasat

értékesíteni óhajtván, ezek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes pályázati felhívás s az ajánlat-tételre használandó ajánlati űrlapok üzletvezetőségünkönél megtekinthetők s kívánatra 1 példányban megküldetnek.

Az eladásra vonatkozó 122291/1896. sz. általános feltételek valamennyi üzletvezetőségünknél megtekinthetők s a Máv. igazgatóság budapesti nyomtatványtárában (Budapest, Andrássy-ut 75. sz. földszint) példányonként 30 filléért megszereshetők. Ha ezen feltételeknek posta útján való megküldése kívánatik, akkor oda az 50 fillér vételáron felül még 20 fillér postaköltség is bekeüldendő. Az ajánlatok legkésőbb 1911. évi január 24-én déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénzek pedig legkésőbb a megelőző nap déli 12 óráig teendők le a szombathelyi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

Szombathely, 1910. december hóban.

Az üzletvezetőség.

Rézágy 32 frt

Aczélcsodronnyal vaskorral 5.50

Osszesütkö vaságy mátracoztal 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillozva 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legelőcsöbbon szállít

NÉMETH fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19A

Ezen specialista legjobban ajánlható szerlelti gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyvesztési és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(húgyvesztést, sebeket, syphilit és onterőzéstől támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiul gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyénekknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válsz. Kívánatra gyógyszereket.
Bendelés délelőtt 9-3-ig, és este 5-7-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(Ájáróház a Pannónia szállodával szemben.)
Lépcsőházi bejárat. Külön városzobák.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBÖL és ALPACCA EZÜSTBÖL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN!

POLGÁR KÁLMÁN

EKSZERTELEPER
BUDAPEST, III. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDEKI MEGBENDELÉSRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
KÉSZÍTÉS 2000°RAZTAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak...

Ki venne nőül 18 éves árát 400.000 kor. vagyonnal?

A gyakorló gyorsírók Társasága gyors írási (Gabelberger-Markovits rendszerű) és gépirás...

Sok pénzt kereshet! mellékkeresetként minden üzleti tőke és előismeretek nélkül...

Helyiség rövidesen átadása miatt az összes asztalos, kártyos, részuter, kelme és szőnyegek...

Vigyázzon ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle csukorkát 60 fillérért.

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron...

Kézimunka hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez...

Papirhéja diót, mézédés teli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes bírsalmát...

Fajborokat lefejtve kölcsönhordóban hektóliterenként 44 koronáért...

Marónit, narancsol, ezitromot, datolyát, papirhéja diót, fűgét, orosz teát...

Meghülésből aszarmazó hurutos bajknál használjon Réthy-féle csukorkát...

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra...

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra...

Magyar Tanügyi Intézet Rottenbiller-utca 5/a. sz.

SINGER varrógépek kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almássy-tér 14 javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenccsok-tér 3 lélelemel. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek...

TÁRS, (csakis komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömegszövegekhez...

Kártyos nyergesek részére mindennemű kártyák képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi...

Kézimunkák alkalmi vétele 30 db rajzolt kézimunka 10.-korona. 14 db rajzolt kézimunka 5.-kor., teljes hozzávaló sejmekkel Hungaria kézimunkagyár...

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegetkárítással jár...

INGYEN TANULNAT november 1-től két hónapra át kereskedelmi szakirányú, gépirás, gyorsíró, helyesírást, szepírást, német nyelvet...

Baját gyártmányú fürdőkádkak 14 kor.-tól feljebb: tűzhető kádkak 60 kor.-tól feljebb. Elváltalok mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.

EUFON tölesernélküli beszélőgépjévig. 20.-forint reklám árban kapható. GRAMOFON ÁRUHÁZ BUDAPEST, Erzsébet-körút 12.

30 koronáért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök...

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerttel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok...

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül.

Zálogcédulát, Brillánsokat, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiéceket veszek.

Karácsonyi és újévi vásár December 1-től Január 1-ig. Az összes hangszerekből, melyen leszállított árak.

MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII. 4. József-körút 37-39. szám. Óriási raktár gramofon és lemezekben.

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban...

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80.

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. Óriási választék politurós butorokban.

Legjobb likörök és rum készíthetők kivonatimmal. Egy üveg ára 60 fillér.

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészernélkül.

A t. cz. gazdaközönség az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884 óta fennálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodámat.

Most jelent meg az 1911-ik évre szóló ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA 52-İK ÉVFOLYAMA.

Orvosok, ügyvédek, kereskedők, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA az 1911. évre.

Ára tartós kötőben 2 K 60 f. Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadóhivatalában...

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok...

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz.

Fürdőkádak magy. kir. szab. fűtéssel jégsekények, foteuil és gyermekkádkak kaphatók

Wiesel Adolf Váci-körút 47. Pódmánczy-utca sarok. Telefon 91-20.

NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT! Az állatvédő törvények példákban 80 képpel. Úrta K. Nagy Sándor. Második kiadás. Ára 3 kor.

Grüner Marcsa Bukjel szoknya Trombitás Czigányszerelem: Barna babámba stb. legújabb szenzációs slágerek: most jelentek meg.

Kérje lemezárjegyzékünket. Szent László Intézet BUDAPEST, Veres Pálnó-u. 16.

Hajfestő-fésű, egyszerű fésülés által fest és vagy vörös hajat valódi szőkére, barnára vagy feketere...

SCHÜLLER, Wien, III/E. Rieglgasse 6. Számot elismert- és kőművelővé.